

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Forskningsrådet

Kulturbaserte opplevelser ved Dønnes gård

Dønnesrosen som utgangspunkt for stedsutvikling og verdiskaping

NIBIO RAPPORT | VOL. 4 | NR. 122 | 2018

Eva Narten Høberg

Avdeling for utmarksressurser og næringsutvikling, NIBIO Tjøtta

TITTEL/TITLE

Kulturbaserte opplevelser ved Dønnes gård. Dønnesrosen som utgangspunkt for stedsutvikling og verdiskaping.

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Eva Narten Høberg

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
26.10.2018	4/122/2018	Åpen	10560	18/01475
ISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-02183-4	2464-1162	57	9	

OPPDRAUGSGIVER/EMPLOYER:**KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:**

Eva Narten Høberg

STIKKORD/KEYWORDS:

Kulturbaserte opplevelser, Dønnesrosen, Dønnes gård, Dønnesrosemodellen, innovasjonssystem

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Natur- og kulturbaserte opplevelser

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Dønnes gård sitt initiativ om å ta i bruk egne ressurser og stille disse til disposisjon for lokalbefolkningen gjennom involvering og medvirkning i opplevelsesproduktet *Dønnesrosen*, er et eksempel som belyses nærmere i denne rapporten. Caset skiller seg fra de fleste festivaler og eventer pga. sitt utgangspunkt i landbrukets ressurser, og bidrar til å forstå hvordan kulturopplevelser med utgangspunkt i lokale ressurser kan gi ringvirkninger med hensyn til verdiskaping og utvikling av gården, og også for lokalsamfunnet, kommunen og regionen.

Resultatene er basert på kartlegging, observasjon og samtaler med ulike aktører i Dønnesrosen og i lokalmiljøet for øvrig. Det er også gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse for frivillige utøvere i Dønnesrosen.

Studiet *Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen*, fokuseres på ressurser som i tradisjonell landbrukssammenheng ofte ikke er vektlagt, bl.a. kulturhistorie, talent og ferdigheter.

Resultatene gir en beskrivelse av Dønnes gård og konseptet Dønnesrosen, med en oversikt over involverte aktører og hvordan lokalmiljøet samhandler gjennom innovasjonssystemene. Samtidig belyses effekten for den enkelte aktør og for lokalsamfunnet generelt.

Videre presenteres ideer, muligheter og ønsker for videreutvikling av Dønnesrosen, samt utvikling av spin-off-produkter med basis i Dønnesrosen.

Resultatene har overføringsverdi til andre destinasjoner, og vil ha nytteverdi for sammenlignbare aktører i andre områder.

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

LAND/COUNTRY: Norge
FYLKE/COUNTY: Nordland
KOMMUNE/MUNICIPALITY: Alstahaug
STED/LOKALITET: Tjøtta

GODKJENT /APPROVED	PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER
Jo Jorem Aarseth	Eva Narten Høberg
_____ NAVN/NAME	_____ NAVN/NAME

Råvarer i opplevelsesnæringa

Kulturhistorie, bygninger og mennesker! Dette er ressurser ved Dønnes gård som inngår som råvarer i gårdens kulturelle foredlingsbedrift. Råvarene foredles til opplevelser myntet på tilreisende som besøker gården, men gir også et viktig bidrag til lokalbefolkningen. Dette kommer spesielt til uttrykk gjennom opplevelsesproduktet, *Dønnesrosen*, som i 2016 ble utviklet med utgangspunkt i disse ressursene. Resultatet ble et attraktivt, samlende og meningsfylt kulturelt tilbud til Dønna kommunes innbyggere.

Prosjektet *Kulturbaserte opplevelser i landbruksnæringa - lokale ressurser som innovative drivere for stedsutvikling og verdiskaping (Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen)*, ble igangsatt i 2016 – bl.a. med hensikt å kartlegge og belyse effektene av konseptet *Dønnesrosen* for gården og lokalsamfunnet.

Resultatene i rapporten er basert på kartlegging, spørreundersøkelse, observasjon og samtaler med ulike aktører i *Dønnesrosen* og i lokalmiljøet for øvrig, og presenterer også ideer, muligheter og ønsker om å utvikle spin-off produkter.

Dønnes gård sitt initiativ til å ta i bruk egne ressurser og stille disse til disposisjon for lokalbefolkningen gjennom involvering og medvirkning i opplevelsesproduktet *Dønnesrosen*, er et interessant eksempel som har overføringsverdi både til andre forvaltere av landbrukseiendommer, til andre kommuner og til andre lokalsamfunn. Det fokuseres i denne sammenheng på ressurser som i tradisjonell landbrukssammenheng ofte ikke er vektlagt, bl.a. kulturhistorie og menneskelige ressurser.

Det rettes en stor takk til alle involverte, spesielt til utøvere, gruppeledere, hovedkomité og styremedlem som har bidratt med verdifull informasjon gjennom spørreundersøkelse og workshop. En spesiell stor takk til ressursgruppa for prosjektet, som har bestått av Stein Ivar Mortensen (Waldemarhuset AS), Asle Hansen (Dønna kirkelig fellesråd), Guri Opland (Dønnahorn) og Tor-Henning Jørgensen (Dønna kommune) – foruten Tone Andersen og Jens Andreas Carlsen ved Dønnes gård.

Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd gjennom programmet Virkemidler for regional FoU og innovasjon – VRI.

Tjøtta, 26.10.18

Eva Narten Høberg

Innhold

1	Verdiskaping med basis i landbrukets ressurser	8
1.1	Opplevelsesnæring i vekst.....	8
1.2	Samarbeid på tvers av sektorer og bransjer.....	9
1.3	Kreativ ressurstenkning i landbruksbasert reiseliv.....	9
2	Prosjektorganisering og gjennomføring	10
2.1	Organisering og finansiering.....	10
2.1.1	Ressursgruppe.....	10
2.1.2	Finansiering.....	10
2.2	Aktiviteter og metoder	10
2.2.1	Spørreundersøkelse	10
2.2.2	Seminar	10
2.2.3	Workshop.....	11
2.2.4	Andre aktiviteter	11
3	Dønnes gård.....	13
3.1	Dønnes kirke.....	13
3.2	Kulturformidling ved Dønnes gård	14
3.2.1	Engelsk hage med lysthus	14
3.2.2	Dønnes natur- og kultursti	14
4	Dønnesrosen.....	15
4.1	Et møte med stemmer i stein	16
4.2	Foreningen Dønnesrosen	16
4.2.1	Dønnehorn	17
4.2.2	Waldemarhuset AS.....	17
4.2.3	Dønna kirkelig fellesråd.....	17
4.2.4	Dønna kommune.....	17
5	Kreativ ressurstenkning ved Dønnes gård	19
5.1	Råvarer ved Dønnes gård	19
5.1.1	Materielle ressurser	19
5.1.2	Immaterielle ressurser	19
5.1.3	Menneskelige ressurser	20
5.2	Menneskelige ressurser i lokalmiljøet.....	21
6	Innovasjonsnettverket ved Dønnes gård	23
6.1	«Dønnesrosemodellen» - lokal forankring	24
6.1.1	Stiftelse med vedtektsformuleringer	24
6.1.2	Medlemsorganisasjoner og andre samarbeidsparter	25
6.1.3	Prosjektorganisering	26
6.1.4	Markering av start og slutt.....	26
7	Resultater fra workshop	27
7.1	Nye produkt.....	27
7.1.1	Kulturelle smakebiter fra Dønnesrosen – et tilbud til ulike anledninger	27

7.1.2	Historisk marked i tråd med Dønnesrosens innhold.....	28
7.1.3	Seminarer og kurs	28
7.1.4	Til bords med Dønnesrosen	29
7.1.5	Spesialoppsetning av Dønnesrosen på bestilling	31
7.1.6	«Eksportering» av Dønnesrosen	31
7.1.7	Souvenirer/salgseffekter.....	32
7.1.8	Bok	32
7.1.9	Film.....	32
7.2	Samarbeid og nettverksbygging lokalt og regionalt	32
7.2.1	Frivillighetens oppgaver – Dønnesrosen som ledende aktør.....	32
7.2.2	Felles profilering.....	33
7.2.3	Kulturhistorisk bank	33
7.2.4	Dønnaas kulturelle festår	33
7.2.5	Kompetansnettverksnav	33
7.2.6	Andres bruk av tema fra Dønnesrosen	34
7.3	Forbedringsmuligheter/viktige fokusområder	35
7.3.1	Framsnakking – «å knipe noen i å gjøre noe bra»	35
7.3.2	Evaluering av arrangement er viktig	35
7.3.3	«Kikk-åff» og avslutningsmarkering	35
7.3.4	Instagram	36
7.4	Oppsummering med betydning av ideene	36
7.4.1	Forestillingen Dønnesrosen	36
7.4.2	Dønnes gård	36
7.4.3	Dønna kommune og regionen Helgeland	37
7.4.4	Videre bruk av ideene	38
8	Resultater fra spørreundersøkelse	39
8.1	Deltakernes oppgave, alder og kjønn	39
8.2	Deltakernes forbindelse til Dønna	41
8.3	Terningkast	41
8.4	Stolthet	42
8.5	Lærerikt	42
8.6	Morsomt.....	43
8.7	Eierskap	43
8.8	Hvorfor har du valgt å være med i Dønnesrosen?.....	43
8.9	Stolt av Dønna	45
8.10	Samholdet i Dønna	45
8.11	Fellesskapet i Dønna.....	46
8.12	Tilhørigheten til Dønna	46
8.13	Bolyst i Dønna.....	47
8.14	Lært noe nytt om Dønnaas historie.....	47
8.15	God reklame for Dønna	48
8.16	Turister bør oppleve Dønnesrosen.....	48
8.17	Vil anbefale til turister	49
8.18	Oppsummering av resultater fra spørreundersøkelse	49
8.18.1	Dønnesrosen og deg	49
8.18.2	Dønnesrosens betydning for lokalsamfunnet	50
8.18.3	Dønnesrosen for tilreisende og turister i Dønna.....	50

9	Gull av gråstein	51
9.1	Kvalitet i alle ledd	52
9.2	Samlende kulturtilbud	53
9.3	Videreutvikling og nye muligheter	53
9.4	Dønnesrosemodellen for lokal tilhørighet.....	54
10	Referanser	56
11	Vedleggsoversikt.....	58

1 Verdiskaping med basis i landbrukets ressurser

Dønnes gård sitt initiativ om å ta i bruk egne ressurser og stille disse til disposisjon for lokalbefolkningen gjennom involvering og medvirkning i opplevelsesproduktet *Dønnesrosen*, er et eksempel som belyses nærmere i denne rapporten. Caset skiller seg fra de fleste festivaler og arrangementer pga. sitt utgangspunkt i landbrukets ressurser, og gir et viktig bidrag til å forstå hvordan kulturopplevelser med utgangspunkt i lokale ressurser kan gi ringvirkninger med hensyn til verdiskaping og utvikling av gården, og også for lokalsamfunnet, kommunen og regionen.

Dønnes gård ønsker å konkretisere ideer og muligheter for nye innovative aktiviteter og produkter med basis i gården og områdets ressurser, med utgangspunkt i opplevelsesproduktet *Dønnesrosen*. Samtidig ønsker gården å kartlegge hvordan ulike aktører i lokalmiljøet samhandler i denne opplevelsesproduksjonen, og hvilke effekter dette har for den enkelte aktør og for lokalsamfunnet generelt.

Resultatene er basert på kartlegging, observasjon og samtaler med ulike aktører i *Dønnesrosen* og i lokalmiljøet for øvrig. Det er også gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse for frivillige utøvere i *Dønnesrosen*.

Studiet *Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen*, fokuseres på ressurser som i tradisjonell landbruksammenheng ofte ikke er vektlagt, bl.a. kulturhistorie, talent og ferdigheter.

Resultatene gir en beskrivelse av Dønnes gård og konseptet *Dønnesrosen*, med en oversikt over involverte aktører, og hvordan disse samhandler. Videre presenteres ideer, muligheter og ønsker for videreutvikling av *Dønnesrosen*, samt utvikling av spin-off-produkter med basis i *Dønnesrosen*. Disse resultatene er framkommet dels gjennom intervju og samtaler, og dels gjennom egne arrangementer, bl.a. seminar og workshop. Resultater fra spørreundersøkelsen blant de frivillige deltakerne, gir også viktig innblikk i samfunnsverdien av *Dønnesrosen* som kultur- og opplevelsestilbud.

Resultatene vil ha overføringsverdi til andre destinasjoner, og vil ha nytteverdi for sammenlignbare aktører i andre områder.

1.1 Opplevelsesnæring i vekst

Reiselivet utgjør en viktig del av norsk verdiskaping og er en næring i vekst. En spesielt stor økning finner vi i opplevelsesbasert reiseliv, der det er en tredoblet vekst (2005-14). Denne endringen i markedstrendene, der opplevelsesturismen blir stadig viktigere, blir omtalt som et paradigmeskifte i reiselivsnæringen. I denne type turisme er opplevelsen selve driveren for økt verdiskaping, og har kultur- og naturressurser som utgangspunkt for opplevelsen. Begrepet kulturturisme benyttes gjerne også, og produktet er sammensatt av flere elementer som til sammen utgjør helhetlige opplevelser for ulike kundesegment.

Norge og de nordiske land har et spesielt fokus på koblingen mellom forvaltning av kulturarv og landbruksnæring (Daugstad og Skar 2006), noe som kommer til uttrykk i ulike strategier (bl.a. Meld. St. 31, NFK 2017, FMLA 2013). Landbruksnæringa kan skape gode rammer for lokale opplevelser basert på lokale ressurser, noe som verdsettes av mange turister – som et motstykke til masseturismen (Blekesaune et al. 2010). De besøkende kommer tett på lokalbefolkningen og får mulighet til å delta i og få kjennskap til den lokale kulturen. Å føle seg som en lokal for en kort stund, er noe som verdsettes av flere – og konseptutvikling i denne stilen er på frammarsj. Et eksempel på dette kan hentes fra Færøyene, der det er etablert et tilbud om å spise et måltid i lokale hjem – et konsept kalt «heimablidni» (www.visitfaroeislands.com). Lignende konsept er også etablert i flere andre land.

Reiselivsnæringa kan ikke eksporteres. Kultur og natur er råvarene i den raskt voksende og lokalt baserte opplevelsesturismen (Høberg et al. 2017). Næringa foredler råvarene fram til ferdig produkt

som må nytes på stedet. Råvarene omtales ofte som ressurser. Disse ressursene består mer spesifikt av natur, kulturlandskap, råvarer fra primærproduksjonene, materiell - og immateriell kulturarv og ikke minst menneskelige ressurser. Utvikling av opplevelsesnæringen vil samtidig gi et utvidet tilbud til lokalbefolkningen i regionene, og også gi grunnlag for ringvirkninger som bidrar til å skape bolyst i distriktene gjennom medvirkning og inkludering av lokalsamfunnet.

1.2 Samarbeid på tvers av sektorer og bransjer

I Strategi for reiseliv- og opplevelsesnæring i Nordland (2017-2021), påpekes betydningen av innovasjon på tvers av sektorer og bransjer for å få til nyskaping i opplevelsesnæringene. Kultur- næringene blir spesielt omtalt som viktige kopleingspunkt mot andre næringer, og også frivillige organisasjoner. Å utvikle og forsterke samspeillet mellom viktige aktører i innovasjonssystemet til opplevelsesbasert reiseliv, er en viktig strategi. Dette skal bl.a. gjøres ved å tilrettelegge for økt verdiskaping med utgangspunkt i kultur, kunst, historie og tradisjoner fra Nordland.

Dønnesrosen er et eksempel på en nyskaping basert på ressurser ved Dønnes gård, og som er etablert og videreutviklet i et samarbeid på tvers av sektorer og bransjer. Dønnesrosens innovasjonssystem er dermed en del av gårdens innovasjonssystem. Dette belyses i rapporten, og er nærmere omtalt som et innovasjonsnettverk i kapittel 6.

1.3 Kreativ ressurstenkning i landbruksbasert reiseliv

I råvareproduksjon til samvirkebedrifter, f.eks. melkeproduksjon til Tines meierier, vektlegges ressurser som driftsbygninger, areal, husdyr og menneskelige ressurser i form av kompetanse. I landbruksbasert reiseliv er det noe annerledes, og dette beskrives bl.a. i Stortingsmeldingen Garden som ressurs – marknaden som mål (Meld. St. 31):

«Med landbruksbasert reiseliv meiner vi reiselivsaktivitetar basert på landbruket sine ressursar både på landbrukseigedomen og i tilknyta utmark. Gards- og bygdeturisme har lange tradisjonar i Noreg. Berekraftig bruk av dei norske landbruksareala med kringliggjande ressursar som elvar, sjøar, skog, fjell og landbrukets kulturlandskap dannar eit godt utgangspunkt for utvikling av reiselivet. I tillegg kjem ein rik kulturarv med gamle bygningar, kulturminne, handverkstradisjonar og regional og lokal matkultur. Aktivitet med husdyr høyrer også med som del av dette reiselivet.»

I denne rapporten vektlegges de nevnte ressurser som kan tolkes inn under begrepet «en rik kulturarv», i tillegg til menneskelige ressurser. Dette presenteres i kapittel 5, med tanke på hvordan disse utgjør byggesteinene i Dønnes gård sine produkter, med vekt på opplevelsesproduksjon.

2 Prosjektorganisering og gjennomføring

Prosjektets oppbygging og innhold presenteres i dette kapitlet.

2.1 Organisering og finansiering

Prosjekteier: Dønnes gård ved daglig leder Tone Andersen.

Prosjektleder: Eva Narten Høberg, avdeling for utmarksressurser og næringsutvikling, NIBIO Tjøtta

2.1.1 Ressursgruppe

Ressursgruppa i prosjektet har bestått av representanter fra samtlige medlemsorganisasjoner i foreningen Dønnesrosen: Stein Ivar Mortensen (Waldemarhuset AS), Asle Hansen (Dønna kirkelig fellelråd), Guri Opland (Dønna horn) og Tor-Henning Jørgensen (Dønna kommune) – sammen med representant for prosjekteier Dønnes gård, Tone Andersen.

2.1.2 Finansiering

Prosjektet er finansiert og muliggjort med midler fra Nordland fylkeskommune, Norges forskningsråd (virkemidler for regional FoU og innovasjon, VRI) og NIBIO (kunnskapsutviklingsmidler øremerket landbruket i nord).

2.2 Aktiviteter og metoder

Prosjektet har gjennomført en rekke aktiviteter for å nå målet om å *belyse effekter, skape ideer og avdekke muligheter for nye innovative aktiviteter og produkter med basis i opplevelsesproduktet Dønnesrosen, et kulturhistorisk verk/forestilling med basis i ressurser ved Dønnes gård.*

I det følgende beskrives aktivitetene og metodene som er benyttet.

Prosjektleder har deltatt i oppsetningen av Dønnesrosen både i 2016 og 2017, og har innhentet erfaring og observasjoner i denne prosessen. Samtaler og intervju med utøvere og representanter for medlemsorganisasjonene i foreningen Dønnesrosenen, er også gjennomført i denne anledning.

2.2.1 Spørreundersøkelse

Ved hjelp av det elektroniske verktøyet, EasyQuest, ble det utarbeidet en spørreundersøkelse som ble distribuert til utøverne i Dønnesrosen 2017. Hensikten var å kartlegge deltakernes opplevelse og oppfatning av forestillingen Dønnesrosen, og samtidig gi rom for en evaluering av gjennomføringen. Resultatene fra undersøkelsen er presentert i en rekke anledninger (jf. 2.2.4.3), og er i sin helhet overlevert ressursgruppa og styret for foreningen Dønnesrosen. Kapittel 8 oppsummerer resultater fra spørsmål som er relevant for denne rapporten.

2.2.2 Seminar

Den 30.1. 2018 arrangerte ressursgruppa seminaret «Betydningen av festivaler, spill og andre lokale events for stedsutvikling, bolyst og verdiskaping» (vedlegg 11.2).

Målet med seminaret var å samle interesserte, lokalt og regionalt, for å øke bevisstheten omkring betydningen av lokale events. Temaet ble belyst både mht. samhold, trivsel/bolyst, stolthet, og inkludering i lokalsamfunnet, og også vinklet mot muligheter for reiselivsnæringen. Prosjektleder presenterte betydning av kvalitet og helhet i opplevelsesproduktet, med fokus på stolthet, eierskap og engasjement, samt foreløpige resultater fra spørreundersøkelsen.

Invitasjon ble delt både via e-post, facebook, Nordland fylkeskommunes nettside – og som forhåndsomtale i lokalpressen, Helgelendingen (12.1.2018 s. 25).

Innledere på seminaret var Ingebjørg Vestrum (Nord Universitet), Tor Henning Jørgensen (Dønna kommune), Jens Carlsen (Dønnes gård) og Eva Narten Høberg (NIBIO), i tillegg til kulturelt innslag ved Mathilde O. Carlsen (Dønnesrosens barnegruppe) og Stein Ivar Mortensen (Dønnesrosen/Waldemarhuset).

Det var 40 deltakere, i tillegg til innledere/bidragstyttere (vedlegg 11.3). Foruten Dønnesrosen, var Sjarckenfestivalen, Bjørnsmartnan, Klemetspelet og Tjøttaspelet representert.

Seminaret ble avholdt i Dønnes kirke, med bespising og videre diskusjon og oppsummering på Dønnes gård.

2.2.3 Workshop

Det ble arrangert en intern workshop 31.1.2018 for å avdekke ideer og ønsker for videre utvikling av Dønnesrosen, bl.a. med fokus på spin-off-produkt. Samlingen ble arrangert dagen etter det åpne seminaret «Betydningen av festivaler, spill og andre lokale events for stedsutvikling, bolyst og verdiskaping». Invitasjon til workshop ble sendt ut til sentrale ressurspersoner som hadde deltatt i prosjektgruppa for oppsettingen av Dønnesrosen 2016 og -17 (gruppeledere, hovedkomité m.fl.).

«Spillereglene» for workshopen var som følger:

Forslag, innspill og ideer skal kun mottas med positivitet – og noteres. (Dette er altså ikke tid og sted for motargumentasjon og kritiske bemerkninger. Begrensningene vil tidsnok komme når man i ettertid skal begynne og sortere i ideene). Husk å minne møteleder på dette når tiden er inne ☺

Kreativiteten fikk utfolde seg fritt, og resultatene ble oppsummert i en intern rapport som ble overlevert styret i foreningen Dønnesrosen. Dønnesrosens hovedkomité for 2017 gjennomgikk rapporten. Komiteens mandat var å foreslå prioritering av ideene, ved å kategorisere ideene i høy prioritet (aktivitet aktuell for kommende år), middels prioritet (aktivitet aktuell på sikt) og lav prioritet (aktivitet ansett som uaktuell). Prioritert aktivitetsplan for kort og lang sikt ble utarbeidet av prosjektleder og forelagt Dønnesrosens styre, og videre behandlet på Årsmøtet 2018. Utdrag av resultatene fra arbeidet er presentert i kapittel 7.

2.2.4 Andre aktiviteter

2.2.4.1 Seminar om historiske spill

Kultur- og teaterverkstedet Fyret arrangerte seminar om historiske spill i Kulturbadet, Sandnessjøen, 1.12.2017. Dønnesrosen var invitert til å delta med presentasjon av konseptet. Innledere var regissør og skuespiller, Arnulf Haga, kjent bl.a. fra Stiklestadspillet, og Roar Tromsdal fra Nord universitet. Lokale spill ble presentert ved Inger Lise Petersen (Klemetspelet), Jens Carlsen (Dønnesrosen) og Kalle Tysnes (Sandnesspillet).

2.2.4.2 Klemetspelet og Tjøttaspelet

Klemetspelet og Jamtjordmartnan i Leirskardalen, Hemnes, ble besøkt i august 2017, for å høste erfaringer fra arrangement der historisk spill kombineres med historisk marked (7.1.2). (Egen rapport planlegges.)

Tjøttaspelet ble besøkt juli 2018. Dønnesrosen inneholder en sene fra vikingtid som visualiserer Hårek på Tjøtta sitt skjebnesvangre angrep på Grankjells gård på Dønna, et angrep som forårsaket at Grankjell brant inne. Tjøttaspelet har en gjennomgående historie knyttet til nettopp striden mellom Hårek på Tjøtta og Grankjell på Dønna. Denne striden var knyttet til rettighetene til molte, dun og egg

i Åsvær (7.4.3). Figur 2.1. viser en scene fra Tjøttaspelet, der Grankjellson kommer til Hårek for å diskutere hvem som skal ha disse rettighetene.

Figur 2.1. Scene fra Tjøttaspelet 2018. Grankjellson fra Dønna og Hårek på Tjøtta krangler om hvem som har rettighetene til molte, dun og egg i Åsvær.

Foto. E. N. Høberg

2.2.4.3 Andre foredrag

Presentasjon av prosjektet *Kulturbaserte opplevelser – Dønnerosen*, ble gitt i to anledninger.

2.2.4.3.1 Folkehelseuka

Bakgrunn og foreløpige resultater fra prosjektet ble presentert under Folkehelseuka 13.4.2018, Dønna, i et eget arrangement i samarbeid med det lokale korpset Dønnahorn. Tema for Folkehelseuka 2018 var samhold og fellesskap. Arrangementet fikk forhåndstale i Helgelands Blad 11.4.2018 (vedlegg 11.4.1).

2.2.4.3.2 Dønna kommune, kommunestyre

Prosjektet ble presentert, med bakgrunn og foreløpige resultater, på kommunestyremøte i Dønna, 25.4.2018. Tema for den faglige delen av møtet var oppvekst i Dønna, der det bl.a. ble fokusert på betydningen av inkluderende og attraktivt kulturtilbud i kommunen.

2.2.4.4 Prosjektmøter

Det ble avholdt møte i ressursgruppa 13.11.2017 og 9.1.2018. I tillegg er informasjonsutveksling foregått pr. mail, og også på styremøter i foreningen Dønnesrosen. Samtlige møter ble avholdt på Dønnes gård.

3 Dønnes gård

Dønnes gård ligger i øykommunen Dønna på Helgelandskysten. Gården har en godt dokumentert kulturhistorie som dagens drivere, Jens Andreas Carlsen og Tone Andersen, benytter i sin virksomhet i tilknytning til overnatting og bespisning.

Gården driver melkeproduksjon som del av et samdriftsforetak, lokalisert utenfor eiendommen.

Store utmarksressurser og ledige driftsbygninger var bakgrunnen for etablering av kjøttproduksjon på sau, og nye generasjoner har tanker om videreføring av produkter fra sauedrifta.

I tillegg til vanlig jordbruksdrift, drives gården i dag som gjestegård.

Dønnes gård er medlem i nettverket Ut i øyan www.utioyan.no, Kystriksveien Reiseliv, Helgeland Reiseliv www.visithelgeland.com og Norsk kulturarv www.kulturarv.no (figur 3.1).

Gården har nylig etablert Utedassen Gårdsbutikk med salg av lokale produkter, der det også er tanker om å selge produkter fra gårdens sauebesetning.

Om høsten tilbyr Dønnes Gård jakt på hare, orrfugl og rådyr.

I det videre vil det fokuseres på ressurser som i tradisjonell landbruksammenheng ofte ikke er vektlagt, bl.a. kulturhistorie, talent og ferdigheter.

3.1 Dønnes kirke

Dønnes Gård og Dønnes kirke har vært nært knyttet til hverandre gjennom tidene. Denne felles historien har medført at dagens drivere har fått en spesiell interesse for Dønnes kirke. På denne bakgrunn er Dønnes Gård ansvarlig for guiding i kirka.

Dønnes kirke er ei av tre middelalderkirker på ytre Helgeland, bygd på 1100-/1200-tallet. Kirka er bygd i tilknytning til Dønnes gård og godset der. Byggherren mener en er Pål Vågaskalm, en av kong Håkon Håkonssons lendmenn. Kirka fungerte som privat kirke og sognekirke i flere hundre år, fram til slutten av 1700-tallet da den ble solgt og etter hvert gikk over i offentlig eie.

Kirka har en rekke arkitektoniske særegenheter som skiller den fra nabokirkene. Det ble bygget et lektorium over korbuen, og trappesystem inne i murveggene. I tilknytning til kirka ble det på slutten av 1600-tallet bygget et privat gravkammer/mausoleum til Tønder- og Coldevinfamilien. Dette var i bruk fra 1694-1869.

Dønnes Gård har en historie som går vel 800 år tilbake i tid. Det er imidlertid gjort flere funn fra yngre jernalder på eiendommen. Gjennom 700 år var stedet hovedsete i Dønnesgodset, en av Nord-Norges største godssamlinger. I Håkon Håkonssens saga kan vi lese om Pål Vågaskalm som på 1200-tallet var både godseier på Dønnes, samt lendmann og sysselmann under kongen.

Amtmann Peder Tønder kjøpte godset i 1675, og fikk adelsrettigheter. I 1751 giftet Coldevinfamilien seg inn i godset, og ble sittende på Dønnes i fem generasjoner.

De siste Coldevinene gjorde seg meget bemerket innen moderne jordbruk, med sin forskning og engasjement. Her kan nevnes meieridrift, Norges første traktor (1908), nydyrking, avl og skogplanting. Dønnesbyggen, en byggsort avlet fram gjennom generasjoner, var i bruk helt til i 1960-årene. Etter Coldevinfamiliens konkurs i 1911 ble godssamlingen oppløst, og i 1917 ble hovedgården kjøpt av familien Løvdahl. Vi som er dagens eiere er fjerde generasjon Løvdahl.

Med utgangspunkt i gårdens rike historie og områdets mangfoldige kulturliv, ønsker vi å tilby våre gjester et hyggelig opphold i en spennende atmosfære. Vi tilbyr overnatting i historiske rom, servering med basis i områdets matkultur og lokale råvarer, samt formidling av gårdens, kirkas og områdets historie.

www.donnes-gaard.no, juli 2018

I kirka finnes flere treskulpturer fra middelalderen og barokken, bl.a. Madonna med barnet (1200-tallet) og St. Laurentius (1300-tallet). Et døpefat og prekestol, trolig fra barokken, hører også til inventaret.

Kirka ble i 2006 kåret til Nord-Norges vakreste kirke.

I dag kan man få omvisning i kirka og mausoleet ved å henvende seg til Dønnes Gård. I sommersesongen er det faste åpningstider.

3.2 Kulturformidling ved Dønnes gård

Dønnes Gård har et generelt fokus på kulturhistorisk formidling, noe som bl.a. gjenspeiles i Norsk Kulturarv sin utmerkelse, Olavsrosa. Kvalitetsmerket blir tildelt *enestående opplevelser, rotfestet i den norske kulturarven* (Norsk Kulturarv 2018).

Dønnes gård mottok i 2015 Bygdeutviklingsprisen for Nordland for sin utvikling av gården gjennom bruk av ressursene. Formålet med prisen er blant annet å synliggjøre bedrifter eller personer som har etablert en vellykket bedrift eller næring med basis i bygdenes og landbrukets ressurser.

Historien til Dønnes gård og Dønnes kirke formidles til besøkende ved ulike anledninger. Det tilbys bl.a. lysbildeforedrag over gårdens historie i gårdsmuseet, Grua.

Historien formidles også gjennom tilrettelegging av omkringliggende ressurser, både i hage og utmark.

3.2.1 Engelsk hage med lysthus

På midten av 1800-tallet ble det anlagt en engelsk hage ved husene. Denne parken er på ca. 6 daa, og her finnes varmekjære løvtrær som lønn, alm, ask, asal, gullregn, skjærsmine, kirsebær og eple.

I 1880-årene ble det bygget et lysthus på haugen innerst i hagen. Dette var inspirert av gresk arkitektur, og så ut som et lite tempel. Lysthuset ble revet på 1970-tallet, men er nå rekonstruert og står til fri benyttelse for gårdens besøkende.

Dønnes gård tilbyr hagevandring i parken, der man kan se over 40 gamle stauder, mange typer løkplanter (vår), nyttevekster og store varmekjære trær av ulike slag (Norsk Kulturarv 2018).

3.2.2 Dønnes natur- og kultursti

I perioden 1904-1910 ble Dønnesfjellet plantet til med 17 ulike bartreslag av godseier Isach Jørgen Coldevin. Denne skogen er i dag stor og hogstmoden, med et yrende fugle- og dyreliv. I 1994 ble det anlagt en merket og skiltet natursti gjennom skogen og opp til plataet på Dønnesfjellet.

Stien er 3 km lang, merket med piler og informasjonstavler, og har i alt 6 rasteplasser. På toppen er det flott utsikt over Helgelands sagnomsuste fjell og skjærgård. Her finner man også sommeråpen kafé, og ruinene av et radaranlegg fra krigen. På vei ned går stien forbi et sommerfjøs hvor det er utstilt gamle landbruksredskaper. Utenfor finner du gravrøyser og en flatmarksgrav (Norsk Kulturarv 2018).

Figur 3.1 Dønnes gård er medlem i ulike nettverk, bl.a. Norsk Kulturarv. Gården bærer organisasjonens kvalitetsstempel, Olavsrosa (www.kulturarv.no).

4 Dønnesrosen

Et helt spesielt opplevelsesprodukt, Dønnesrosen, ble i 2016 utviklet med utgangspunkt i ressursene ved Dønnes gård. *Dønnesrosen* er en forestilling, bygd opp som et historisk spill, basert på Dønnes kirkes historie med tilhørende myter og sagn. Dagens driver, Jens Andreas Carlsen, står bak ideen, og har skrevet manus og sangtekster med utgangspunkt i familiens erfaring som guide i og omkring Dønnes kirke og Dønnes gård.

Forestillingen har sitt utgangspunkt i skillingsvisa «Dønnesrosen» som i sin tid ble presentert av Alf Prøysen i «Magasinet for alle» i 1955 (wikipedia, Helgelands Blad 2016b) (vedlegg 11.4.2). Ideen ble unnfanget ved at Jens A. Carlsen hadde tanker om å avslutte turistsesongen med en noe utvidet guiding i Dønnes kirke – med musikalske innslag for å heve opplevelsen for de besøkende. Jens tok veien til Stein Ivar Mortensen ved Waldemarhuset AS i nabobygda, Glein, og «siden har det balla på seg» (sitat Jens A. Carlsen).

Verket er et samspill mellom skuespill og musikalske innslag, der den musikalske delen av forestillingen bygger på egenkomponert materiale, spesielt skrevet for *Dønnesrosen*, i tillegg til nye arrangement av tidligere komposisjoner. Musikalsk leder og komponist er Stein Ivar Mortensen, som driver med komponering og arrangering av musikk gjennom sitt firma, Waldemarhuset AS, lokalisert til Glein på Dønna.

Mortensen er også dirigent for korpset Dønnahorn. Dønnahorn er den musikalske bærebjelken gjennom forestillingen. Korpset har god erfaring med oppsetting og organisering av ulike musikalske prosjekter. Det benyttes lokale krefter som skuespillere og sangere, og både barn, ungdom og voksne deltar i samspillet. Regissør og solist er Janne Johansen Kjellelvold fra Dønna, utdannet ved Bårdar Akademiet (figur 4.1).

Nær 100 personer i alderen 8 til 70+ er involvert i produksjonen gjennom et bredt spekter av oppgaver knyttet til musikk, sang, skuespill, kostymer og ulike støttefunksjoner. Disse finner vi både innen- og utenfor frivillige organisasjoner i Dønna kommune (Foreningen Dønnesrosen 2017a).

Dønnesrosen hadde urpremiere helga 29.-30.10.2016, og lederen i Helgelands Blad (2016a), *Ny triumf for lokalt kulturliv*, omtaler oppsetningen som følger: «Når rundt hundre personer har vært involvert i framføringen i Dønnes kirke, på eller bak scenen, og 540 kjøpte billett til de tre forestillingene, så tilsvarer det ganske nøyaktig halvparten av alle som bor i Dønna kommune. Tallene sier det meste om oppslutningen i lokalsamfunnet om storløftet Dønnesrosen» (vedlegg 11.4.3). Samtlige forestillinger ble utsolgt begge årene de ble satt opp.

Figur 4.1 Regissør og solist i *Dønnesrosen* er Janne Johansen Kjellelvold fra Dønna, utdannet ved Bårdar Akademiet. Her er hun avbildet i rollen som guide, sammen med barokkdamen og klokkeren i hhv. Tone Andersen og Jens A. Carlsens skikkelse

Foto: Hilde Andreassen

4.1 Et møte med stemmer i stein

Gjennom forestillingen *Dønnesrosen* får vi et historisk innblikk i samfunnsutvikling og enkelthendelser langs historielinjen - fra vikingtida (figur 4.2) via middelalderen, barokken og fram til i dag. Historien er krydret med myter og sagn, som åpner opp for kunstnerisk frihet i kombinasjon med historiske fakta.

Vi stifter bekjentskap med mange kjente og ukjente personligheter, som alle gir seg til kjenne som stemmer i stein. Vi møter Hårek fra Tjøtta, som forårsaker mordbrannen på Dønnes, vi møter «Svartedauden» i egen person, og vi møter oberstløytnant Coldevin og biskopen. Vi møter Dønnesrosen – en ung jente som i sin bunnløse kjærlighetsorg endte sitt liv på selveste bryllupsnatten. Vi møter en gammel «gråstein» av en klokker - som representerer historien gjennom sitt virke i middelalderkirken i mange hundre år. Vi møter en «barokkjåle» som står i sterk kontrast til klokkeren, men der de utrolig nok finner tonen til slutt likevel - mon tro til litt søt musikk...? Og ikke minst møter vi guiden, den unge og noe kunnskapsløse jenta – i alle fall etter klokkerens tydelige oppfatning, som skal bli kjent med kirkas historie for å formidle den videre til andre.

Vi møter «Husmainnan» (figur 4.3) - en fin bukett staute menn i mannskoret *Dønnesrosen*. Vi møter også en om mulig, enda finere bukett med små roser, som utgjør Dønnesrosens yngste skuespillere og sangere. Vi ser stjerna, og vi ser håpet – som har vært avgjørende for menneskenes evne til overlevelse i vanskelige tider - også i dag. For vent litt å se, det her får vi te, før vi e i lag, du og e (fra *Håp*). (Foreningen *Dønnesrosen* 2017a)

Figur 4.2. Vikingsene fra *Dønnesrosen* 2016

Foto: H. Andreassen

Figur 4.3. «Husmainnan» er *Dønnesrosens* mannskor

Foto: H. Andreassen

4.2 Foreningen Dønnesrosen

Forestillingen driftes gjennom foreningen *Dønnesrosen*, der formålet er «...å gi et attraktivt, samlende og meningsfylt kulturelt tilbud til Dønna kommunes innbyggere. Organisasjonens målsetting er å «Promotere Dønnes kirke som Dønna kommunes ærverdige middelalderkirke, og gjennom dette gi et kunstnerisk tilbud til kommunens innbyggere ved medvirkning og samarbeid med andre organisasjoner – til beste for hele kommunen (Foreningen *Dønnesrosen* 2016).

Foreningen beskriver opplevelsesproduktet *Dønnesrosen* som et resultat av at man har forenet profesjonell kompetanse, talent, skaperglede og ferdigheter med den velvilje, samarbeidsglede og allsidighet som man finner blant ildsjelene i lokalmiljøene (Foreningen *Dønnesrosen* 2017).

Organisasjoner som er medlem i foreningen pr. juli 2018, er Dønnes Gård, Dønna kommune, Dønna horn, Waldemarhuset AS og Dønna kirkelig fellelsråd.

Styret består av representanter fra medlemsorganisasjonene, og vedtektene bestemmer hvilke lag som skal ha fast representasjon i styret.

Oppsetting av Dønnesrosen er organisert som et prosjekt. Styret utnevner en prosjektleder som koordinerer det hele, samt en hovedkomite som ledes av prosjektleder. Styret oppnevner i samarbeid med prosjektleder, gruppeledere for de grupper/funksjoner som det er behov for å opprette. For nærmere presentasjon av organisasjonsmodellen, vises til kapittel 6.1.

Det trengs både utøvere (skuespillere, sangere, musikere) og støttepersonell (kostyme, rekvisitter, velferd-/servicefunksjon, koordinering/aktivisering av barn etc.) Dette krever ulike ressurser og kompetanse, som man finner blant ildsjeler i lokalsamfunnene. Ressurspersoner kan også hentes utenfor organisasjonslivet.

I det følgende beskrives medlemsorganisasjonene kort. (Informasjonen er hentet fra hjemmesider og annet informasjonsmaterieell fra organisasjonene.) Dønnes gård er beskrevet i kapittel 3 og utelates derfor fra denne oversikten. Effekten av Dønnesrosens organisering er nærmere beskrevet under kapittel 6, om innovasjonsnettverket.

4.2.1 Dønnahorn

Dønnahorn lever og virker i skjærgården ved verdens vakreste kyst. Dønnahorn utgjør Dønnesrosens orkester. Korpset ble stiftet i 1962, og har i dag 30 medlemmer. Korpset er et generasjonskorps og gir et musikalsk tilbud til korpsglade mennesker i alle aldre. (Foreningen Dønnesrosen 2017 b).

Dønnahorn stiller opp for Dønnas innbyggere, og sørger for at glade toner bæres ut over vår vakre øyperle! Dønnahorn har et ønske om å bidra til å skape enda større bolyst i vår flotte kommune! (Dønnahorn 2018).

Korpset gjenoppsto i 2008 etter en dvaleperiode, under musikalsk ledelse av Stein Ivar Mortensen (Waldemarhuset AS). Korpset har de siste årene samlet et stort publikum til sine oppsetninger med bl.a. "Eight Days A Week", "I Feel good" og "Simply the best!"

4.2.2 Waldemarhuset AS

Waldemarhuset er et noteforlag og prosjektforetak som holder til på Glein i Dønna. Foretaket har utgitt lærebøker og noter som er i bruk over hele landet. Musikkprosjekt fra Waldemarhuset er brukt på over 100 steder, hovedsakelig i Norge, men også i Sverige, Finland og England. (Foreningen Dønnesrosen 2017 b). Waldemarhuset drives av Stein Ivar Mortensen, som har lang erfaring som dirigent, trombonist, bassist, musikk lærer, kulturskolerektor, lærebokforfatter, arrangør og komponist (Waldemarhuset 2018).

4.2.3 Dønna kirkelig fellesråd

Dønna kirkelig fellesråd er sammensatt av representanter fra menighetsrådene ved Dønnes kirke, Nordvik kirke og Hestad kirke. Rådets oppgaver er bl.a. å ivareta kirkebygg og kirkegårder samt å ha arbeidsgiveransvar for flere av de ansatte i kirken. Rådets daglige virksomhet ledes av kirkevergen (Kirkelig fellesråd 2018).

4.2.4 Dønna kommune

Dønna er en øykommune på Helgelandskysten med storslått natur og rik historie. De ca. 1400 fastboende bor spredt på øyene Dønna, Løkta og Vandve. Dønna er hovedøya, hvor kommunens administrasjonssenter, Solfjellsjøen, ligger. Havørna og måsen hersker over resten av de rundt 3000 holmer og fløskjær. Naturen er frodig og gavmild. Du finner både innlandsnatur med skog, våtmarker og høge fjell, samt den typiske kystnaturen med nakne holmer og skjær.

Bjørn er kommunens kommunikasjonsknutepunkt. Bjørnsmartnan var i 1870-årene regnet som landets største kystmarked, med kongelig handelsbevilling og offentlig ting. Bjørnsmartnan videreføres i dag som et arrangement annethvert år, hvor kystkulturen fortsatt står sentralt.

De fleste arbeidsplassene finnes innen landbruk, fiske, fiskeoppdrett, offentlig virksomhet, samt reiselivs- og servicenæring. Det finnes etter hvert flere muligheter for overnatting for de som har lyst til å besøke Dønna (Dønna kommune 2018, Foreningen Dønnesrosen 2017 b).

5 Kreativ ressurstenking ved Dønnes gård

Avhengig av hvilken landbruksbasert næring man omtaler, vektlegges ulike typer ressurser knyttet til gården. Ressursene som vektlegges er avhengig av hvilket produkt man skal levere. Ressursene utgjør «råvarene» i foredlingsindustrien på gården. Produktet kan være mat og drikke (f.eks. fenalår, ost og øl), så vel som formidlingstilbud (f.eks. foredrag, guiding, hagevandring og natursti) og andre opplevelsesprodukt (f.eks. kirkespill og konserter).

Opplevelsesproduktet er sammensatt av en rekke element, og det er viktig med bevissthet i forhold til å knyte elementene sammen med «en rød tråd» (Høberg et al. 2017). Alt bør være gjennomtenkt til den minste detalj, og ingen ting må være malplassert og tatt ut av sammenhengen. Dette gjelder uansett om produktet er en måltidsopplevelse, et kirkespill, et historisk marked eller andre ting. Produktet kan også være en opplevelsespakke der måltid, konsert og aktiviteter inngår som en del av pakken.

I det følgende har vi valgt å dele råvarene inn i materielle -, immaterielle - og menneskelige ressurser, og fokusere spesielt på den siste kategorien.

5.1 Råvarer ved Dønnes gård

5.1.1 Materielle ressurser

Areal, bygninger, fysiske kulturminner, planter, dyr, gjenstander og fotografier er eksempler på materielle ressurser som kan inngå som råvarer i et opplevelsesprodukt. Ved Dønnes gård finnes en rekke element innenfor denne kategorien, og som dagens drivere verdsetter og tar vare på til bl.a. dette formålet.

Bygningene i tilknytning til gården er sentrale, og omfatter bl.a. sommerfjøs, hovedhus, skolestue, lysthus og ikke minst - en middelalderkirke. Samtidig som bygningene representerer kulturminner i seg selv, finnes også gravhauger, gravfunn, kirkekunst, mausoleum og andre kulturhistoriske gjenstander og fotografier som aktivt brukes i formidlingsøyemed.

De materielle ressursene fordrer et høyt fokus på vedlikehold, restaurering, lagring og evt. rekonstruering for å være tilgjengelige som råvarer i opplevelsesproduksjonen. Dette krever kompetanse – gjerne også handlingsbåren kunnskap for å kunne tas vare på (jf. 5.1.2).

5.1.2 Immaterielle ressurser

Historier, myter og sagn er eksempler på immaterielle ressurser. Det samme er mattradisjoner, håndverkstradisjoner, musikk- og sangtradisjoner. Slike tradisjoner kan til en viss grad tas vare på og dokumenteres i materielle former (matoppskrifter, noter, lydfiler, bilder, tekster etc.), men må i likhet med all handlingsbåren kunnskap, utøves og formidles for å kunne tas vare på.

Eksempler på immaterielle ressurser ved Dønnes gård er mange, og omfatter bl.a. historier, myter og sagn som inngår i manuset til forestillingen Dønnesrosen. Skillingsvisa om Dønnesrosen, som Alf Prøysen formidlet i sin tid (vedlegg 11.4.2), er et eksempel på dette. Det samme er historie om tidligere godseiere, husmenn, historiske hendelser (bl.a. brannen på Dønnes, forårsaket av Hårek på Tjøtta) m.m.

Disse immaterielle ressursene er i motsetning til de materielle, ikke synlige for det blotte øye – og er dermed ikke så lett å oppdage. Sammen med fysiske kulturminner, inngår disse i gårdens kulturmiljø (FMLA 2013). Det kreves et eget fokus, og et trenet «øye» for å avdekke denne type ressurser, og i neste omgang se verdien i disse. Dersom de immaterielle ressursene skal kunne inngå som råvarer i opplevelsesproduksjonen, må disse råvarene foredles ved hjelp av menneskelige ressurser.

5.1.3 Menneskelige ressurser

De menneskelige ressursene ved Dønnes gård er avgjørende for om de materielle - og immaterielle ressursene skal kunne videreføres til opplevelsesprodukt.

Menneskene som forvalter ressursene må ha evne til å se verdien og mulighetene som ressursene innehar. Skaperglede, kreativitet og pågangsmot er egenskaper som kommer godt med i en slik type produksjon. Dagens drivere av Dønnes gård har utvilsomt disse egenskapene. I tillegg er en rekke andre egenskaper, ferdigheter og talent tilgjengelige hos menneskene som lever og virker ved Dønnes gård.

Jens Andreas Carlsen og Tone Andersen har tre voksne barn som alle aktivt bidrar i arbeidet ved gården, også i formidlingsoppgaver og i leveransen av opplevelsesproduktene. Dette omfatter bl.a. guiding i Dønnes kirke, og aktiv kunstnerisk og musikalsk deltakelse i forestillingen Dønnesrosen.

5.1.3.1 Roller i Dønnesrosen

Hele familien innehar roller i Dønnesrosen som skuespillere: Jens Andreas Carlsen har rollen som kirketjener – en «gammel gråstein» som har gått i kirken i mange hundre år, og som følger publikum gjennom hele forestillingen. Han representerer historien til Dønnes kirke. Tone Andersen representerer barokkens tidsalder, og formidler bl.a. historier om de mektige godseierne og kirkekunstens betydning (figur 5.1). Sønnen Johannes er Grankjells barnebarn i vikingesenen, som varsler om Håreks angrep og mordbrannen på Dønnes. Han er også sønn i familien i senen om Svartedauden - som formidler en sterk og hjerteskjærende del av den norske historien (figur 5.2). Ida Marie er selveste Dønnesrosen (figur 5.3), som i sin bunnløse kjærlighetssorg ender sitt liv på bryllupsnatten. Hun er også mor i senen om Svartedauden, og rives vekk fra sine barn av den svartkledde «Pesten» med rive i hånda, som hjemsøker familien. Andreas er familiens sangtalent, og bekler flere roller som skuespiller og solist. Han fremfører bl.a. nummeret «Stjerna» i duett sammen med Janne Johansen Kjellevoll, i en romantisk rolle som den unge løytnant Coldevin, sammen med godseierdatter Marie Anna. Andreas er også solist i kragelen mellom oberstløytnant Coldevin og biskopen – da i rollen som biskop (figur 5.4).

Figur 5.1. Dagens drivere av Dønnes gård, Jens Andreas Carlsen og Tone Andersen, i to av hovedrollene som klokker og barokkdame.

Foto: Hilde Andreassen

Figur 5.2. Senen om Svartedauden, der Ida Marie Carlsen og Johannes Carlsen har rollene som mor og sønn, i familien som hjemsøkes av «Pesten». «Far» spilles av Jan Magne Berglund.

Foto: Hilde Andreassen

Figur 5.3. Ida Marie Carlsen spiller «Dønnesrosen», og er modell for plakaten illustrasjon av den ulykkelige jenta som endte sitt liv på bryllupsnatten

Foto: Dønnes gård

Figur 5.4. Oberstløytnant Coldevin og Biskopen spilles av hhv. Odd Thorsvik og Andreas Carlsen, her i en «rapp» der de kragler bl.a. om vedlikeholdsbehovet på Dønnes kirke.

Foto: Hilde Andreassen

Samlet sett krever en slik deltakelse i oppsetningen, en rekke egenskaper og ferdigheter. At familien medvirker i kirkespillet, er ikke en forutsetning for å kunne skape produktet, men styrker produktets tilhørighet og forankring i Dønnes gård.

5.1.3.2 Drivernes interesser, talent og egenskaper

For å kunne ta imot gjester og besøkende, samt å guide, formidle og fremføre historiefortellinger og kunstneriske produkt, har man god nytte av å være utadvendt og åpen. Det er også nødvendig å inneha formidlings- og kommunikasjonsevner og andre sosiale ferdigheter.

Historieinteresse sammen med kunstneriske evner er en avgjørende match for å kunne skrive Dønnesrosens manus. Samtidig må et strukturert og organisert tankesett være på plass for å se samarbeidsmuligheter. Man må også kjenne sin egen begrensning, og avdekke behov for ekstern kompetanse. Ekteparet som driver Dønnes gård, utfyller hverandre på en god måte når det gjelder å inneha kombinasjonen av kreative, kunstneriske, strukturerte og organisatoriske evner.

Arbeidskapasiteten og gjennomføringsevnen er stor, og kvaliteten på arbeidet er god. Dette bekreftes av uttalelser fra kommunen, som har mange års erfaring med støtteordninger til landbruksnæringa, blant annet samarbeid gjennom en rekke prosjekter hos Dønnes gård.

5.2 Menneskelige ressurser i lokalmiljøet

Dønnes gård er avhengig av en rekke samarbeidsparter utenfor gårdens rammer, for å kunne levere en oppsetning av samme kaliber som forestillingen Dønnesrosen. Selv om initiativet til Dønnesrosen kommer fra Dønnes gård, hadde ikke produktet fått eksisterende form og innhold uten kreative - og organisatoriske innspill fra andre ildsjeler i lokalsamfunnet.

I etterkant av forestillingene, er det både i 2016 og 2017 arrangert en avslutningsmarkering for deltakerne. Invitasjonen gikk til alle som har bidratt med smått og stort, fra brannvakter til hovedrolleinnhavere. Hensikten med denne markeringen er å vise hvor mange som har bidratt til å få oppsetningen i havn, og på hvilken måte den enkelte har bidratt. Dette ble muntlig formidlet sammen med utdeling av roser til samtlige, med formål om å bevisstgjøre alle om hvor omfangsrikt et slikt arrangement virkelig er – og ikke minst vise at man setter pris på bidraget til hver og en.

Tabell 5.1 viser en oversikt over frivillige deltakere i Dønnesrosen (Foreningen Dønnesrosen 2017). I de administrative- og praktiske støttefunksjonene (figur 5.5), er det i realiteten flere personer involvert enn oversikten viser. Dette skyldes at disse også inngår i andre oppgaver samtidig (f.eks. i orkester eller som skuespillere). Antallet innenfor hver deltakerkategori må derfor ses på som veiledende. Samlet sett er 96 personer registrert som frivillige.

Figur 5.5. En rekke praktiske støttefunksjoner må være på plass, og besørges i Dønnesrosen av frivillig arbeid. Her demonteres scenen etter endt forestilling, og besørges bl.a. av tubaist Einar Andersen i Dønnehorn

Foto: E.N. Høberg

Tabell 5.1. Oversikt over frivillige deltakere i oppsetningen av Dønnesrosen. Tallene er veiledende.

Deltakerkategori	Antall
Dønnahorn m/venner	36
Mannskor	16
Barne-/ungdomskor (inkl. barneskuespillere)	15
Skuespillere/solister	11
Støttefunksjoner, praktisk/administrativt	18
Sum, antall frivillige deltakere	96

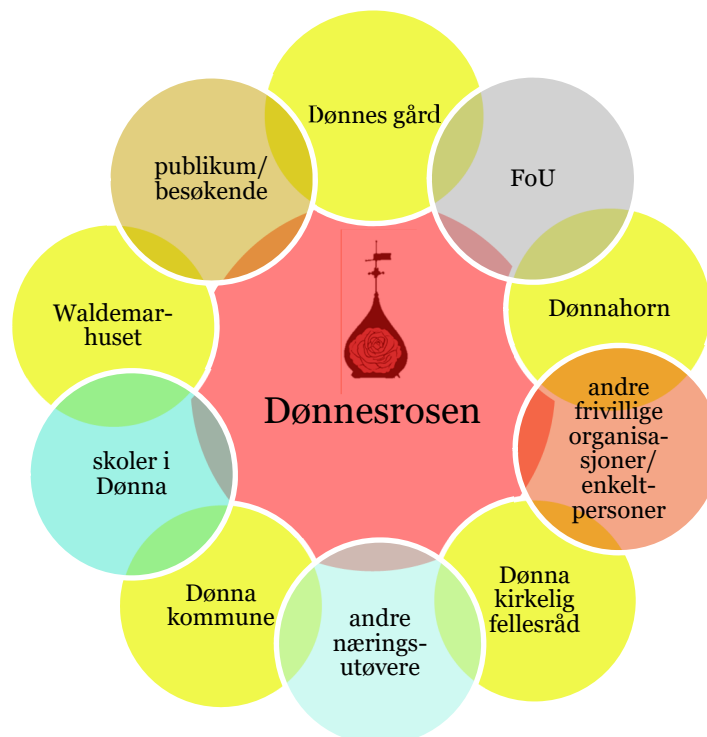
I tillegg til de som leverer frivillig arbeid av mange slag, kommer også sponsorer/andre økonomiske bidragsytere og næringsutøvere som leverer lys, bilde og lyd. Disse bedriftene er også hentet lokalt, og inngår i innovasjonsnettverket beskrevet i kapittel 6.

Programmet for Dønnesrosen 2017 (vedlegg 11.1) viser en oversikt over øvrige samarbeidsparter i oppsetningen.

6 Innovasjonsnettverket ved Dønnes gård

Dønnesrosens organisering (kapittel 4), kan illustreres i en modell som viser Dønnesrosens innovasjonsnettverk (figur 6.1). Organisasjoner i form av frivillige, offentlige og private næringsdrivende – i tillegg til enkeltpersoner utenfor organisasjonslivet, danner et nettverk som gjensidig påvirker hverandre mht. kreativitet og løsninger.

Den nære relasjonen mellom Dønnesrosen og Dønnes gård, gjør at det eksisterende nettverket til Dønnes gård utvides tilsvarende. Det samme kan være gjeldende for de øvrige deltakere i nettverket, ved at de medvirker i samme innovasjonsnettverk – om enn i noe ulik grad, men som uansett vil åpne for samarbeidsmuligheter og utvikling, med nyskapning som følge.

Figur 6.1. Dønnesrosens innovasjonsnettverk. Hver sirkel illustrerer samarbeidsparter i nettverket. De gule sirklene viser medlemsorganisasjonene i foreningen Dønnesrosen. I noe ulik grad vil den enkelte samarbeidspart trekke inn sitt eksisterende nettverk, slik at Dønnesrosens innovasjonsnettverk i teorien vil kunne utvides tilsvarende. Dette er spesielt gjeldende for Waldemarhuset i dette caset, men også for flere av de andre aktørene.

I caset Dønnesrosen er formelle samarbeidsparter hentet fra offentlige instanser (f.eks. Den norske kirke/Dønna kirkelig fellestråd og Dønna kommune), privat næringsliv (Waldemarhuset AS, Dønnes gård), frivillig sektor (Dønna horn) – i form av å etablere disse som medlemsorganisasjoner i foreningen Dønnesrosen. Dette er en strategisk sammensetning av formelle samarbeidspartnere, for å kunne oppnå forankring, legitimitet og eierskap hos et bredt lag av befolkningen. Samtidig er sammensetningen viktig for å få levert ønskede produkter og tjenester, f.eks. musikalsk innhold levert av Dønnesrosen, førstehånds kjennskap og interesse for kirken ved å involvere kirkeverge etc. At Waldemarhusets Stein Ivar Mortensen samtidig kjenner Dønna horn gjennom flere år som musikalsk ansvarlig for korpset, er også en viktig brikke i puslespillet som innovasjonsnettverket representerer.

Waldemarhuset ved Stein Ivar Mortensen er en avgjørende ressurs i lokalmiljøet, og har utviklet Dønnesrosen i tett samarbeid med Jens Andreas Carlsen. Tekstene er utviklet ved Dønnes gård, og bragt videre til Waldemarhuset for å få tone og musikalsk innhold. Deretter er musikken tatt videre til Dønna horns ukentlige øvelser, og prøvd ut i korpset som tjener som Dønnesrosens orkester.

Mortensens brede nettverk innen kultursektoren, gir også en unik mulighet til å trekke veksler på andre samarbeidsparter. Støttespillere i orkesteret, samarbeid med Vefsn Folkehøgskole vedrørende instruktør, spisskompetanse fra Kulturskolen for Alstahaug og Leirfjord, samarbeidserfaringer med lokale leverandører av lyd, lys og bilde er eksempler på nettverket som Waldemarhuset trekker inn i Dønnesrosen.

Både Dønna barne- og ungdomsskole (DBU) og Nord-Dønna Montessoriskole er involvert i Dønnesrosen, som skuespillere og sangere i oppsetningens barne-/ungdomskor. Lærere ved skolene har lagt deler av øvingene til skolens musikkundervisning, og er også selv involvert som støttepersonell og skuespillere. En slik organisering er avhengig av løsningsorienterte og interesserte lærere, som en viktig del av nettverket.

Det er også hentet inn frivillig arbeid fra lokale syersker, som representerer enkeltpersoner som har kompetanse på feltet (vedlegg 11.4.4). I tillegg kommer ulike bidrag fra bygdekvinnelag, foresatte til skoleelever samt korps- og mannskormedlemmenes familie, venner og bekjente.

Publikum er også en del av nettverket, bl.a. gjennom å påvirke forestillingen gjennom respons og tilbakemeldinger – og det å faktisk kjøpe billetter og møte opp. Uten publikum hadde det hele blitt meningsløst. En tilbakemelding fra en deltaker i korpset, illustrerer hvordan hennes datter som publikum fikk en ny opplevelse av hva et korps kan levere: «Mamma, dæ gjækk plutselig opp før meg at dæ va vel dokker som lagæ lydeffækta». Denne tilbakemeldingen viser også at korpsmedlem setter pris på å bli assosiert med mer enn tradisjonell korpsmusikk, som i Dønnesrosens tilfellet kan sammenlignes med filmmusikk og stemningsskapende musikk for øvrig.

Forskning- og utviklingsaktør er også koblet på nettverket, i form av NIBIO i dette konkrete prosjektet. Kapittel 7 er illustrerende for hvilke innovasjonsmuligheter som kan ligge i å koble denne type utviklingsaktører på nettverket.

6.1 «Dønnesrosemodellen» - lokal forankring

«Dønnesrosemodellen» er basert på erfaringer fra Dønnesrosens organisering, men også tilført erfaringer fra andre oppsetninger og forskningsarbeider.

Tidligere forskning (Vestrum 2013) viser til at lokal forankring og legitimitet er viktig for å lykkes med etablering og kontinuitet i lokale arrangement. Praktiske erfaringer tilsier at dersom man har lyktes med å sette opp et spill eller en festival fire ganger, så er sjansen stor for å lykkes i fortsettelsen (Haga 2017). Olsson et. al (2013) viser til betydningen av tidlig involvering av frivillige i utvikling av konsept basert på lokal historiefortelling, noe som kan gi stort engasjement og samhold i lokalsamfunn.

Det er viktig at initiativtakerne sikrer lokal forankring, medvirkning og eierskap til arrangementet. Et godt utgangspunkt for å lykkes med dette, er å bygge opp organisasjonen iht. modellen presentert i dette caset, «Dønnesrosemodellen» (figur 6.2). Denne er konstruert på bakgrunn av en generalisering av figur 6.1, som viser Dønnesrosens innovasjonsnettverk.

Modellen er spesielt tilpasset historiske spill, teatermusikaler og lignende oppsetninger som skal involvere mange deltakere.

6.1.1 Stiftelse med vedtektsformuleringer

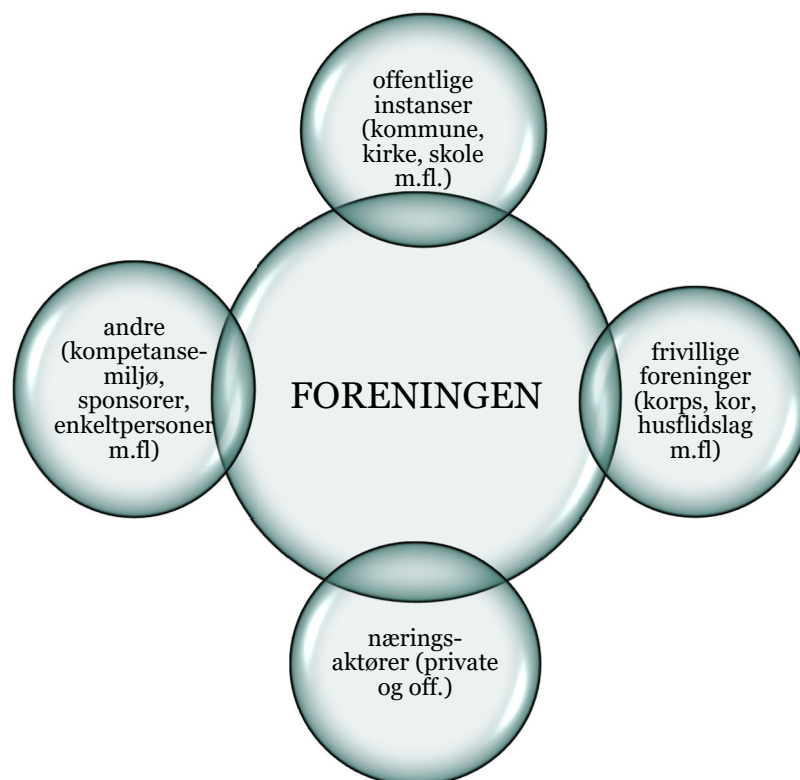
Valg av organisasjonsform er en sentral del av etableringen. I dette caset er frivillig forening valgt som organisasjonsform. Dette innebærer bl.a. ingen eiere, og at evt. overskudd fra aktivitetene dermed ikke skal utbetales til medlemmene (Brønnøysundregistrene 2018).

Initiativtaker, som også kan være en arbeidsgruppe, forbereder etableringen. Det kan være strategisk å gå bredt ut og invitere til et innledende interessemøte, for å identifisere aktuelle samarbeidsparter og samtidig styrke legitimiteten og forankringen til organisasjonen/arrangementet. Dette er en

grunnleggende forutsetning for å sikre eierskapsfølelse, og i tillegg for å legge opp til at den enkelte deltaker/aktør får en opplevelse av å være betydningsfull og viktig for arrangementet.

Pressemelding og direkte invitasjoner kan være aktuelle verktøy for å nå ut til allmenheten.

Modellen innebærer først og fremst å stifte foreningen og utforme vedtektene med tanke på at organisasjonen skal være samlende, inkluderende og attraktiv for et bredt lag av folket, og som dermed er forpliktende i forhold til å styre etter disse grunnleggende retningslinjene.

Figur 6.2. Dønnesrosemodellen. Foreningen stiftes med tilhørende medlemsorganisasjoner. Disse består av fire kategorier aktører, innenfor frivillighetssektoren, offentlige instanser, næringsliv og evt. andre. I tillegg knyttes andre samarbeidsparter til prosjektet. Modellen skal sikre lokal forankring, medvirkning/inkludering og eierskapsfølelse.

6.1.2 Medlemsorganisasjoner og andre samarbeidsparter

Hvilke lag og foreninger som skal inviteres til samarbeid og evt. medlemskap i foreningen, avhenger av produktet man ønsker å skape. I de fleste oppsetninger ønsker man et musikalsk og teatralisk innhold, noe som legger føringer for mye av fokuset. Logistikken må sikres, og det faktum at man skal ivareta trivsel, samhold og engasjement hos en rekke mennesker - for å lykkes med å levere et kvalitetsprodukt (jf. 8.18.1). Det er viktig å ha alt dette i tankene når man skal velge samarbeidsparter.

Man kan hente samarbeidsparter fra 1) frivillige lag/foreninger, 2) offentlige instanser, 3) næringsliv eller 4) lokale enkeltpersoner/ildsjeler. En kombinasjon av flere kategorier kan ofte gi positive ringvirkninger, ikke minst i forhold til å dra nytte av de enkeltes nettverk (jf. figur 6.1).

6.1.2.1 Medlemsorganisasjoner

Foreningen vil bestå av et utvalg medlemsorganisasjoner som ønsker å ta aktiv del i utvikling og gjennomføring av arrangementet (korps, kor, teaterlag, historielag, bygdekvinnelag, husflidslag etc.). Museum og kommune er også aktuelle medlemsorganisasjoner. Det utformes en formell medlemsavtale med den enkelte medlemsorganisasjon. Det tas stilling til om enkelte av disse

organisasjonene skal ha en fast representasjon i styret. Dette kan f.eks. være aktuelt å vurdere for initiativtakerne eller andre samarbeidsparter som anses som spesielt sentrale for produktet.

6.1.2.2 Andre samarbeidsparter

Når manusforfatter, komponist/arrangør og regissør er på plass, skal utøverne hentes inn.

Det trengs både skuespillere, sangere, musikere og støttepersonell (kostyme, rekvisitter, velferd-/servicefunksjon, koordinering/aktivisering av barn etc.) Dette krever ulike ressurser og kompetanse, som man finner blant ildsjeler i lokalsamfunnene. Ressurspersoner kan også hentes utenfor organisasjonslivet.

6.1.3 Prosjektorganisering

Oppsetting av Dønnesrosen organiseres som et prosjekt. Styret utnevner en prosjektleder som koordinerer det hele, samt en hovedkomite som ledes av prosjektleder. Styret oppnevner i samarbeid med prosjektleder, gruppeledere for de grupper/funksjoner som det er behov for å opprette (musikalsk/kunstnerisk, kostyme/rekvisitter, økonomi, PR, service/velferd, koordinering barn etc.)

Prosjektleder har ansvar for budsjettet, og tildeler budsjettposter til gruppelederne. Det kreves tett dialog og samarbeid mellom gruppeledere og hovedkomite.

Prosjektleder rapporterer til styret, og gjennomfører evaluering av oppsetningen i samarbeid med styret.

6.1.4 Markering av start og slutt

Å markere start og slutt på arbeidet med en oppsetning, er viktige tiltak for å understreke betydningen av fellesskap og samarbeid. Deltakerne får oppmerksomheten rettet mot seg og sine oppgaver, og ser sin plass i det store puslespillet. En slik «kick-off» og avslutningsmarkering har til hensikt å samle, bevisstgjøre, motivere og inspirere – med mål å oppnå stolthet, ansvars- og eierskapsfølelse.

Det kan også legges inn aktiviteter for deltakerne underveis, f.eks. konkurranser og nominasjoner til ulike priser og utmerkelser. Erfaringer viser at dette kan bidra til mye humor og underholdning.

7 Resultater fra workshop

Ideer, forslag og innspill fra workshop 30.1.2018 er oppsummert i dette kapitlet. Presentasjonen er basert på en intern rapport fra prosjektleder, som ble overlevert styret i foreningen Dønnesrosen i etterkant av arrangementet. Teksten har mye av sin opprinnelige form, og er mest egnet for «innvidde» i Dønnesrosens hemmeligheter.

Deltakerne i workshop har vært ressursgruppa, som består av representanter fra samtlige medlemsorganisasjoner (kapittel 2.1.1), og i tillegg fire gruppeledere/støttepersonell samt prosjektleder (NIBIO).

I tillegg til innspillene som framkom på samlingen, presenteres også noen tanker, eksempler og forslag fra prosjektleder (NIBIO).

Innspillene er strukturert og kategorisert i tre tema: 1) Nye produkt, 2) Samarbeid og nettverksbygging lokalt og regionalt og 3) Forbedringsmuligheter/viktige fokusområder.

7.1 Nye produkt

Flere av ideene kan passe som «teasere» for Dønnesrosen i år som forestillingen ikke settes opp i sin helhet, eller for å levere en større pakke sammen med forestillingen. Hensikten er å holde Dønnesrosen levende, og sørge for at Dønnesrosen er i kontinuerlig utvikling. Det er samtidig et mål å styrke Dønnes gård sine utviklingsmuligheter i denne sammenheng.

7.1.1 Kulturelle smakebiter fra Dønnesrosen – et tilbud til ulike anledninger

Det kom opp et forslag om å øve inn utvalgte stykker fra Dønnesrosen, som et produkt som kan tilbys til alle interesserte som ønsker kulturelle innslag i sine arrangement. Utøverne består av et utvalg aktører fra Dønnesrosen (musikere, sangere og/eller skuespillere) som er villig til å øve spesielt med tanke på slike oppdrag, og samtidig er innstilt på å stille opp når oppdraget bestilles (Opland 2018).

Det må vurderes om det må lages egne musikkarrangement/tekster med tanke på en slik gruppe. Repertoaret bør være tilpasset ulike anledninger (sakralt/humoristisk/dramatisk etc.) (Opland 2018).

7.1.1.1 Dønna kommune som kunde

Et slikt tilbud om kulturelt innslag fra Dønnesrosen vil være aktuelt å benytte seg av for Dønna kommune i ulike anledninger – bl.a. for å profilere kommunen og gi gode opplevelser til møte-/seminardeltakere og andre besøkende (Jørgensen 2018). Det er aktuelt å fastsette honorar for denne type oppdrag, som kan gi inntekt til foreningen Dønnesrosen.

7.1.1.2 Festivaler og markeder som kunde

Det er også tenkelig (og ønskelig) at festivaler/markeder i Dønna er interessert i slike innslag i sine arrangement, med mulighet for å skreddersy produktet til temaet for festivalen. Dønnesrosen vil ha gode forutsetninger for å tilpasse produktet til det gjeldende tema siden Dønnesrosen omhandler ulike tidsepoker, og manusforfatter har historisk/kulturhistorisk kompetanse som kan brukes i en slik tilpasning. Et eksempel er Sjarken-festivalen, som har kystkultur og fiskerinæring de siste 100 år som tema/rød tråd. Her er det tenkelig at Dønnesrosen kunne bidra med innslag på festivalprogrammet, med tema fra denne perioden (Hansen S. 2018). *Husmännan* kan være et utgangspunkt, med tanke på fiskerbonden som tema (Carlsen J. 2018).

7.1.1.3 Guiding i Dønnes kirke

Kulturelle smakebiter kan tilbys i forbindelse med guiding i Dønnes kirke, mot et honorar til Dønnesrosen. En effekt for Dønnes gård som har ansvar for guidingen, vil være å styre publikum mer

inn mot slike guide-arrangement. Slik kan mange spredte guidinger unngås, slik situasjonen er i dag (Andersen 2018). Guiding med kulturelt innslag kan også knyttes opp mot måltid på Dønnes gård, der deltakerne kan få en pakke med guiding, kulturinnslag og matsservering. Dette vil kunne gi en økonomisk gevinst både til Dønnesrosen og til Dønnes gård. Det er for øvrig ubegrensede muligheter for kommersielle spin-off-produkt for Dønnes gård (Hansen A. 2018).

7.1.2 Historisk marked i tråd med Dønnesrosens innhold

Historiske markeder er populært (jf. bl.a. realityseriene «Anno» og markedet i «Farmen»). Publikum og besøkende ønsker gjerne å være en del av miljøet, og også ha mulighet til å delta i aktiviteter. De vil føle med alle sanser hvor de er kommet (geografisk og tidsmessig – gjennom å lukte, føle, smake, høre). Besøkende vil også gjerne lære noe nytt – dette hever opplevelsen (Høberg et al, 2017).

Å arrangere markeder i tilknytning til framføring av Dønnesrosen (f.eks. som del av «Dønnesrosedager»), kan gi en attraktiv ramme rundt arrangementet. Dønnesrosen strekker seg over en rekke tidsepoker, og kan ha ulike tema ulike år. Middelaldermarked er et eksempel, og det finnes profesjonelle aktører som reiser rundt og tilbyr middelalderaktiviteter (håndverkstradisjoner i form av matlaging, kurvfletting, smiing etc.) på slike arrangement (Carlsen J. 2018). Det er viktig å bevare den røde tråden slik at alle element som inngår i opplevelsen er gjennomtenkt (ingen ting skal være malplassert).

7.1.3 Seminarer og kurs

Det kan arrangeres seminar, foredrag og kurs med ulike fokusområder (også dette som en del av «Dønnesrosedager», eller som «teaser» i mellomliggende år) (Andersen 2018). Her har man et bredt spekter å velge i av tema, relatert til Dønnesrosens innhold. Eksempler kan være: Ole Rølvåg (som trolig skrives inn i manuset, som den rampete skolegutten som «peller auan ut av apostelen Johannes» på prekestolen), håndverkskurs /bakekurs relatert til tidsepoker, Tønders hage (botanisk seminar, se eksempel illustrert i figur 7.1), mausoleets historie, Hårek og Grankjells møte, svartedauden, livet etter svartedauden etc. Å hente inn kjente fagpersoner, forfattere og andre kan trekke publikum. Her kan Roy Jakobsen være aktuell pga. tilhørigheten til Dønna (Carlsen J. 2018).

Dette faller godt inn under de besøkendes behov for å lære noe nytt og utvide sin horisont.

Det er viktig å alltid annonsere disse kurs/seminar under Dønnesrosens navn, og alltid formidle hvordan linken til Dønnesrosen er. Da viser man omverdenen at det er gjennomtenkt og bevisste valg som er gjort.

Et besøk i Tønders hage

- et seminar om blomster og trær som omkranset Dønnesrosen

Bli med på en reise i Tønders hage – der Dønnesrosen i hemmelighet møtte sin uopnåelige husmannsgutt, og der hun ulykkelig endte sitt liv.

Seminaret tar deg med inn i en visuell barokkhage, omtrent som den var på Dønnes gård i Tønders tid. Her får du lære om typiske planter fra barokkens tidsalder, og hva som kjennetegner en barokkhage.

Servering av nyperosete, barokk-kake med rosevann og en smak av kandiserte roseblad.

Og selvfølgelig møter du Dønnesrosen i egen person – ledsaget av flere overraskelser.

Foredragsholder:

Pris:

Påmelding:

Arrangør: Dønnes gård i samarbeid med foreningen Dønnesrosen

Figur 7.1. Eksempel på seminar med utgangspunkt i tema fra Dønnesrosen og ressurser ved Dønnes gård. En mulighet er at «Dønnesrosen» kommer på besøk, ikledd sin flotte kjole, og serverer hver enkelt et roseblad eller lignende. I tillegg kan det tilbys et musikalsk innslag fra Dønnesrosen, der «Møtet i hagen» er et perfekt valg.

7.1.4 Til bords med Dønnesrosen

Det finnes en rekke eksempler på tematiske måltidsopplevelser, bl.a. historiske måltid (retter hentet fra en tidsepoke, eller en reise gjennom flere historiske perioder), litterære måltid (eks. Babettes gjestebud, etter en novelle av Karen Blixen), kulturhistoriske måltid m.m. Her finnes det kompetansemiljø som kan bidra for å få et autentisk innhold i måltidet.

I et eksempel fra Babettes gjestebud, har tradisjonsbærer og kokk Åshild Blyseth (som bl.a. er driver av museumsbrygga i Bardal) gjenskapt gjestebudet med lokal vri, og samtidig hentet inn profesjonelle skuespillere som kan sitte til bords i måltidet og bekle de sentrale rollefigurene fra novellen. Dette er arrangert som eksklusive opplevelser til en meget høy pris, med begrensede plasser (gjentatt flere ganger). Blyseth har også utviklet en måltidsopplevelse, Smak av Trollfjell (satt opp i Kulturbadet ved én anledning foreløpig), med en meny på sju retter som gjenspeiler sagnet om Trollfjellene på Helgeland. Mellom rettene formidles sagnet ved hjelp av dansere/skuespillere/fortellerstemme. (Rapport fra denne måltidsopplevelsen kan fås ved henvendelse til NIBIO v/prosjektleder.)

I begge disse eksemplene kan man hente inspirasjon til utallige muligheter med Dønnesrosen som tema, og man kan tenke seg å skreddersy en måltidsopplevelse der kjente roller fra Dønnesrosen sitter til bords med gjestene. Dette kan kombineres med et historisk måltid. F.eks. kan man tenke seg at Grankjell sitter til bords som en representant for vikingtid, Dønnesrosen for barokken, og andre aktuelle skuespillere for sine tidsepoker. Klokkeren kan være hovmester... Retter serveres i tråd med historien som går sin gang, og kulturelle innslag serveres også i løpet av måltidet. Menyen settes opp og navngis med den røde tråden knyttet til sener/sanger/tidsepoker fra forestillingen. Her er et hav av muligheter, og bare kreativiteten og kunnskapstilgangen er en begrensning.

«Brannen» (forrett): med en smak av øyrikets ressurser (skarvpølse/sel/speket elg) med moltebær og brenneslestuing.

«Stjerna» (mellomrett): Kjærlighetssuppe med kjærlighetsurt, dvs. løpstikke, pyntet med f.eks. rømme i stjernemønster.

«Husmainnan» (hovedrett): fiskemåltid med potet (vi er kanskje kommet til 18-/1900-tallet, og poteten er kommet på bordet). Sei eller hyse hadde vært tøft å servere – ikke torsk, for den var solgt til Bergen... Her kunne et par representanter fra husmainnan i mannskoret kommet inn/reist seg i en humoristisk sene, som «hysfeskar» eller noe annet...

«Håp» (dessert): mørk sjokoladefondant med lyse innslag av hvit sjokolade eller hvite kandiserte roseblad, hvit krem (illustrerer lys i mørket).

«Håp» serveres med kaffe, og denne kalles selvfølgelig Laurentius' tårer e.l. (relatert til «kaffe-Lars»/St. Laurentius - som ble brent som en kaffebeønne) - og den som våger kan få en Svartadaudir...

Figur 7.2. Eksempel på utkast til meny med utgangspunkt i forestillingen Dønnesrosen. Det er viktig å samtidig formidle historien til rettene, for å vise at ingen elementer i måltidet er overlatt til tilfeldighetene. Alt er gjennomtenkt til den minste detalj, og kunsten er å formidle dette til gjestene. Formidlingsformer kan være muntlige, skriftlige, musikalske og visuelle.

Det kan også utvikles mindre krevende varianter av en slik stor måltidsoppsetning, jf. eksempelet *Et besøk i Tønders hage* (figur 7.1) der Dønnes gård sin egen Ida Marie medvirker som Dønnesrosen – f.eks. ved å servere seminardeltakerne/gjestene en smak fra Tønders hage (figur 7.3). Dette er en unik mulighet som Dønnes gård har, bl.a. siden hele familien er skrevet inn i stykket av manusforfatteren (5.1.3.1). Det kan derfor tenkes at både guiden (Jens), barokkdama (Tone), Grankjells barnebarn (Johannes) og unge løytnant Coldevin (Andreas) kan stille i sine roller/kostymer under ulike måltidsarrangement/ seminarer etc.

Figur 7.3. En smak fra Tønders hage - her i form av den kjente og kjære Kvæfjordkaka/Verdens beste - pyntet med kandiserte roseblad

Foto: E.N. Høberg

Det kan ellers være et innspill til Dønnes gård å bruke navn som relateres til Dønnesrosens innhold i sine generelle menyer/tilbud – uavhengig av type besøk. Det vil da åpne opp for mulighet til å fortelle alle besøkende om Dønnesrosen. Dette er spesielt aktuelt siden manuset til Dønnesrosen omhandler Dønnes gård og området historie, som Dønnes gård uansett formidler til sine besøkende. Dette er samtidig god reklame for forestillingen Dønnesrosen. I tillegg kan en slik navnsetting styrke Dønnes gård sin matprofil, og tydeliggjøre at konseptet tenker kulturhistorie som en rød tråd – ikke minst gjenspeilet i matserveringen (f.eks. Marie Annas krinalefse/vaffelkake, Coldevins bondegryte, Grankjells «auår-sodd»/uer-sodd, Dønnesrosens fristelse, Laurentius' tårer (figur 7.4), Guidens drøm, etc). Det er alltid viktig å ha fokus på lokale råvarer og tradisjoner i utvikling av måltidsopplevelser, så den røde tråden er tilstede også her (Høberg et al. 2017).

Dette er også mulige måltidsoppsetninger som Dønna kommune/Sjarken/Bjørnmartnan og andre kan bestille, og der Dønnes gård skreddersyr produktet til den ønskede kulturhistorien/temaet/tidsepoken.

Figur 7.4. St. Laurentius står i Dønnes kirke, og inngår i forestillingen Dønnesrosen. Laurentius/Lavrans/Lars ble helgen i Roma, etter å ha blitt brent på rist over, glødende kull, - omtrent som en kaffebønne. Derav kommer begrepet Kaffe-Lars – ett tilnavn på kaffe (J.A. Carlsen 2016).

Foto: E.N. Høberg

7.1.5 Spesialoppsetning av Dønnesrosen på bestilling

Med tanke på finansiering av oppsetningen, kan man tenke nytt ved å tilby forestillingen som et kommersielt produkt for bedrifter og andre med høy betalingsvilje (Grønås K. 2018). Forestillingen bør da settes sammen til en pakke der kundene (publikum/turister/besøkende) samtidig får tilbud om et Dønnesrosemåltid og evt. et foredrag/kurs relatert til innholdet i forestillingen. Selvsagt krever dette høy kvalitet i alle ledd, som alltid.

Publikum kommer tett på den lokale historien, som formidles av lokalbefolkningen i Dønna. Dette er i tråd med det som opplevelsesturistene ønsker – nemlig å ta del i lokalbefolkningens kultur og få autentiske opplevelser («Travel like the locals, eat like the locals and enjoy like the locals...» osv.)

Et slikt innsalg kan være med å bidra til finansiering av en forestilling nr. 2, som kan være åpen for alle.

7.1.6 «Eksportering» av Dønnesrosen

Å lage en versjon av forestillingen, som et mer transportabelt konsept, er allerede tanker som er brakt på banen (Mortensen 2018, Carlsen J. 2018). Det skal være mulig å gjenskape Dønnes kirke på en annen arena (ved hjelp av lysbilder/lysshow), og da åpner hele verden seg for å fremføre Dønnesrosen andre steder.

En effekt av en slik «eksportering», vil være å få mer fokus på Dønna, Dønnes gård og Dønnes kirke. Dette er positivt for kommunen og regionen, og kan på sikt tenkes å trekke flere turister til området.

7.1.7 Souvenirer/salgseffekter

Besøkende ønsker gjerne å kjøpe noe konkret med seg hjem. Det bør tenkes gjennom om det er aktuelt å utvikle spesielle Dønnesrose-souvenirer. Disse kan selges på Dønnes gård, eller i andre sammenhenger der Dønnesrosen profileres, presenteres og framføres.

Dønnes gård har mye kulturhistorie å bygge på i denne anledning, ikke minst arkeologiske funn o.l. Gården jobber for å rekonstruere en sølvnål som er funnet på et barnelik i gravkammeret i Dønnes kirke fra 1500-tallet. En samisk kunstner er satt på saken, i samråd med Norsk kunstindustri i Trondheim. Dette funnet kan minne om en rose, og passer derfor godt sammen med sagnet og forestillingen om Dønnesrosen. Utstilling kan settes opp i tilknytning til Dønnesrosen. Dette vil også promotere salget av nåla (Andersen 2018).

Ellers er det allerede produsert en oljelampe som skal illustrere kuppelen på Dønnes kirke (Andersen 2018), som altså illustrerer en lysflamme, og ikke en løk... (J.A. Carlsen 2016). Denne er produsert ved glassblåseriet på øya Vandve, og selges fra Dønnes gård.

Dønnes gård har nettopp åpnet «Utedassen gårdsbutikk», og her er det aktuelt å ha flere salgbare varer. Det oppfordres til kreativitet i denne anledning.

7.1.8 Bok

Bok, oppbygd etter mal fra Dønnesrosens forestilling, kan skrives. Dette kunne bli en litt annerledes historiebok, med innslag av både sagn, historier, sanger og fortellinger – med bilder av rollefigurer, kirkekunsten, mausoleet osv. En fin markedsføring av både Dønnesrosen, Dønnes gård og Dønna.

7.1.9 Film

På bakgrunn av oppmerksomhet omkring utvikling og oppsetting av teatermusikalen om samene Klemet i Leirskardalen, Klemetspelet, ble det laget et film for NRK: *Bergtatt*.

Film som viser engasjementet omkring Dønnesrosen på bakgrunn av initiativ fra lokale krefter, kunne gjerne vært gjenstand for en filmprodusent.

7.2 Samarbeid og nettverksbygging lokalt og regionalt

Denne delen berører problemstillinger fra seminaret 30.1.2018 knyttet til spørsmålene «Å spille hverandre gode» og «Er det rom for flere festivaler og arrangement i en liten kommune?» Felles profilering og nettverksbygging er sentrale stikkord, ikke bare innad i Dønna, men også innenfor Helgeland som region (og evt. Nordland/Nord-Norge). Ideer som ble presentert, var bl.a. Dønnesrosens rolle i ulike typer samarbeid og i nettverksbygging.

7.2.1 Frivillighetens oppgaver – Dønnesrosen som ledende aktør

Dønna kommune har ansatt frivillighetskoordinator, og vedtatt en egen frivillighetspolitikk. Koordinatoren skal hjelpe til med ulike oppgaver, bl.a. å koble det frivillige Dønna. En arena for dette er frivillighetsforumet, - et arrangement som koordinator inviterer til et par ganger i året. Positiv bruk av facebook som annonseringskanal er et eksempel på bistand som koordinatoren kan gi. Samarbeidet mellom frivillige organisasjoner er ikke et kommunalt ansvar, men må styres av frivilligheten. Dette er viktig for å få et ekte engasjement (Jørgensen 2018).

Dønnesrosen kan velge å ta en styrende rolle her, et arbeid som allerede er påbegynt gjennom formålsparagrafens formulering om «medvirkning og samarbeid med andre organisasjoner – til beste for hele kommunen». Seminaret bidro også sterkt til å signalisere at Dønnesrosen har vilje og evne til å tenke samarbeid og inkludering av andre organisasjoner.

Dønnesrosen oppfordres til å melde inn behov og ønske om økt samarbeid via frivillighetsforumet (Jørgensen 2018).

7.2.2 Felles profilering

I forbindelse med oppfordring og betydning av om å «spille hverandre gode», kom det opp et forslag om å sette opp elektroniske informasjonstavler (skjermer) på strategiske steder, f.eks. på kommunehuset, butikker, Bøteriet, 3Kalver, Dønnesfjellstua, Phan kafé (Bjørn), Dønnes gård, ferga etc. En slik profilering av hverandres arrangement er viktige for å gi positive signaler utad, og samtidig bidra til samarbeid.

Det kom opp forslag om å involvere elever til å lage en presentasjon (Hansen S. 2018). Samtidig må de frivillige engasjeres til å bidra. Alt er bygd opp omkring frivilligheten, og uten denne stopper aktivitetene opp (Hansen A. 2018).

Kan frivillighetsforumet benyttes til å dra dette i gang? Dønnesrosen oppfordres til å melde saken inn til forumet via frivillighetskoordinator.

Det er også viktig å tenke Helgeland i denne sammenheng, siden det er vesentlig at vi står sammen som involverende kulturregion. «Top of the mountain», som fant sted på byfjellet i Mosjøen 2017, er et eksempel på et arrangement som har til hensikt å samle regionen. Dette er noe vi bør støtte opp under (Mortensen 2018).

7.2.3 Kulturhistorisk bank

Dønnesrosen, inkludert alle ideer til spin-off-produkt som er kommet opp i denne workshop, avdekker at det finnes en imponerende mengde kulturhistorisk kunnskap knyttet til de involverte ressurspersoner. Spesielt dersom man inngår samarbeid med f.eks. Sjarkenfestivalen, vil denne kunnskapsbanken kunne utvides. Handlingsbåren kunnskap, f.eks. knyttet til håndverkstradisjoner, fiske, landbruk etc., er en spesielt viktig del av dette. Dette er kunnskap som må utøves for å tas vare på. Markeder, kurs og ulike aktiviteter vil kunne bidra sterkt til å bevare slike tradisjoner og ferdigheter. På denne måten er det ikke vanskelig å se for seg at samarbeid mellom spill/markeder/festivaler/museer kan utgjøre en viktig kulturhistorisk bank på flere måter. Dersom arrangementene skal kunne markedsføre seg med dette, bl.a. inn mot søknadskilder, så er det viktig at man er bevisst i forhold til dette ansvaret.

Et innspill er at Dønnesrosen tar initiativ til et samarbeid/nettverk mellom ulike markeder/festivaler for å fokusere på denne betydningen, og derigjennom etablere en type «bank», som en viktig bidragsyter til å ta vare på vår kulturarv.

7.2.4 Dønnaas kulturelle festår

Problemstillingen «Er det egentlig rom for flere festivaler og spill i en liten kommune?», ble bl.a. berørt ved å foreslå å tilby mange arrangement samme år gjennom overbyggingen «Dønnaas kulturelle festår». Med dette ble svaret på spørsmålet «ja», dersom man finner gode samarbeidsformer. Det finnes eksempler på tilsvarende «festuker» andre steder, men pga. at det stort sett er de samme personer/bedrifter/ressurser involvert i de ulike arrangement på et lite sted som Dønna, kan det være smart å utvide tidsperioden til et år. «Det kulturelle Dønna» var også begrep som ble lansert i denne forbindelse.

7.2.5 Kompetansnettverksnav

Dønnesrosens oppbygging og organisering viser seg å være nokså unik på mange måter. Dette er noe foreningen er blitt oppmerksom på, bl.a. gjennom tilbakemelding fra forsker Ingebjørg Vestrum (2018). Tydelige signaler om dette ble også fanget opp på et seminar om historiske spill i desember

2017 (Kulturbadet i Sandnessjøen), der Dønnesrosen/Dønnes gård deltok sammen med andre spill/organisasjoner/kompetansepersoner.

Forskningsprosjektet som Dønnes gård er midt oppe i, bidrar også med kunnskap som har overføringsverdi til andre. Det oppleves som meget positivt at Dønnesrosen er løftet opp til en annen dimensjon i dette prosjektet, til et kunnskapsbasert plan, som vist gjennom dette seminaret (Grønås 2018). Det er viktig å beholde dette overordnede fokuset. Det gir også et godt signal når det kommer tre tilreisende fra Hemnes (Klemetspelet) for å delta på seminaret (Jørgensen 2018).

Det mangler ikke idemakere – men utfordringen er å realisere ideene til et solid produkt – og dette fordrer utelukkende hardt arbeid (Grønås 2018). Avtaler er alfa og omega i alle sammenhenger – en viktig del av kvaliteten. Dette kan Dønnesrosen fokusere på.

Den totale kompetansen som er samlet gjennom foreningen og dens medlemsorganisasjoner, kan være grunnlag for å tenke litt større med hensyn til kunnskapsoverføring til andre.

Ideen om å etablere et kompetansenettverk med Dønnesrosen som nav, kom derfor opp (Jørgensen 2018). Det kan ligge muligheter for å søke om støtte til et slikt tiltak.

7.2.6 Andres bruk av tema fra Dønnesrosen

Det er vist interesse fra andre musikk-/kulturmiljø for Dønnesrosen, og bl.a. ble det i 2017 satt opp en konsert i Kulturbadet i Sandnessjøen der Waldemarhuset leverte egne arrangement tilpasset strykere (Helgelands Blad 2017). Nå er det vist interesse fra både orkester og kor om å bruke sanger/musikk fra Dønnesrosen bl.a. i konsertturnering (Carlsen 2018).

Dette er en meget positiv effekt, som kun er forbeholdt et fåtall lokale musikkmiljø å oppleve, og viser at Dønnesrosen har truffet godt mht. kvalitet og anvendelse i ulike anledninger (Jørgensen 2018). Dette kan illustreres med henvisning til *Eventyret om en melodi* (Knutsen og Ludvigsen), om gutten som plystret en liten melodi han hadde laget selv, og som deretter ble båret rundt i verden og ble til en stor og kjent melodi <https://www.youtube.com/watch?v=cEuhgmED8lk> ☺ (Jørgensen 2018).

Det er imidlertid viktig at forestillingen Dønnesrosen har tydelige retningslinjer for denne type bruk av Dønnesrosens innhold, og rettigheter må være helt klare. Det bør vurderes å beskytte betegnelsen «Dønnesrosen» (Jørgensen 2018). Det må ikke oppfattes som at andre setter opp forestillingen Dønnesrosen, men skilles tydelig mellom utdrag/musikk fra Dønnesrosen og forestillingen som helhet. Kjerneforestillingen er det vi har pr i dag, mens konsertversjonen er en annen. Det er viktig å skille mellom disse produktene (Jørgensen 2018). Gode samarbeidsformer med de aktuelle musikkmiljø, er viktig i denne sammenheng.

Det er mulig at en fornuftig strategi er å skille mellom egne og andres bruk av materialet, gjennom filosofien «alle eller ingen» (Mortensen 2018). Med dette menes at alle aktører/deltakere fra Dønnesrosen skal inkluderes hver gang Dønnesrosen settes opp. Dette er viktig for å sikre eierskapet og det lokale engasjementet, slik at motivasjonen opprettholdes hos frivillige aktører (kor, korps, skuespiller, støttepersonell).

7.3 Forbedringsmuligheter/ viktige fokusområder

7.3.1 Framsnakking – «å knipe noen i å gjøre noe bra»

Det er viktig at Dønnesrosen, inkludert alle som medvirker i de sentrale rollene (styret, gruppeledere etc.) framsnakker det vi holder på med. Dette bidrar til å «spille hverandre gode», og er viktig for å beholde motivasjonen og styrke engasjementet. Det er dumt å nedsnakke «en liten miss» når den måtte oppstå – og dermed gi grobunn for negativt omdømme og følelser. Effekten av både nedsnakking og framsnakking er stor, og må ikke bagatelliseres. Forsterkning av noe som er positivt er av uvurderlig betydning, og det er viktig å «knipe noen i å gjøre noe bra» (Grønås M. 2018). Disse kloke ord ble støttet av samtlige, og det oppfordres til å minne hverandre på dette jevnlig.

7.3.2 Evaluering av arrangement er viktig

Det er viktig å evaluere arrangementene i etterkant av gjennomføringen, for å sette fokus på hva som var bra, og hva som kan forbedres (Jørgensen 2018). Dette gjør Dønnesrosen. Evaluering gir en viktig dokumentasjon av hva som er gjort, og gir gode signaler om bevissthet og et evig arbeid mot sikring/bedring av kvalitet.

7.3.3 «Kikk-åff» og avslutningsmarkering

Dønnesrosens hovedkomite valgte i 2017 å markere starten på årets Dønnesrose med et «kikk-åff» på Dønnesfjellet. Det kan gjøres mer ut av et slikt arrangement (Opland 2018), og kanskje bør det tenkes nærmere på dette til neste gang.

Erfaringer viser at det er viktig å motivere og premiere deltakerne/de frivillige, og en festlig markering både før og etter oppsetningen kan være en måte å gjøre det på. Avslutningsmarkering har vært arrangert både i 2016 og 2017, med gode tilbakemeldinger. Referat fra «Kikk-åff 2017» er gjengitt i tekstboksen. (Referatet ble sendt lokalpressen, men ble dessverre ikke tilgodesett med spalteplass.)

«Kikk-åff» for Dønnesrosen 2017

ble markert på Dønnesfjellet fredag kveld. Svært mange av de over 70 involverte i kirkespillet, lot seg lokke til Dønnesfjellet, med lovnad om små og store overraskelser - til tross for et lite gjestfritt vær. Hensikten med arrangementet var å samle, bevisstgjøre, motivere og inspirere – med mål å oppnå stolthet, ansvarsfølelse og eierskap til dette store samarbeidsprosjektet – av og med Dønnes befolkning.

Årets hovedkomite, under ledelse av Stein Ivar Mortensen, kunne by på sprudlende drikke og fruktige aperitiffer til frammøtte i alle aldre. Dønnesrosens t-skjorte ble delt ut, og Dønnehorn blåste av startskuddet. Manusforfatter Jens Carlsen bad de frammøtte om å trekke ut mot utsiktspunktet mot «Dyngjarnes» – der Grankjell trolig hadde sin gård i vikingetiden. En scene fra kirkespillet ble levendegjort ved at de frammøtte ble påspandert et fyrverkeri – skutt opp fra Brandsneset, der Hårek fra Tjøtta i sin tid var gjerningsmannen bak den fatale brannen der Grankjell brant inne.

Til tross for en dramatisk historie, ble det jubel blant deltakerne – og Jens Carlsen kunne ønske velkommen til Dønnesrosen 2017. Kirkespillet settes opp 30.9. og 1.10 i Dønnes kirke.

7.3.4 Instagram

Det er viktig å være synlig i sosiale medier, og Dønnesrosen har egen facebook-side som er flittig i bruk. Her profileres bl.a. sponsorer som har bidratt til å realisere forestillingen. Det er viktig å ha stor oppmerksomhet omkring dette, og ikke glemme noen. Sponsorpleie er et sentralt begrep i den anledning.

Det kom opp forslag om å opprette Instagram-konto for Dønnesrosen (Carlsen I.M. 2018). Dette er viktig for profileringen. Vi ser også at enkelte finansieringskilder (f.eks. SpareBank1) oppfordrer til bruk av instagram (#fornordnorge) for å spre informasjon om Dønnesrosen, og vise hva deres støtte bidrar til av samfunnsnytte. Da er det viktig å svare på denne oppfordringen.

7.4 Oppsummering med betydning av ideene

7.4.1 Forestillingen Dønnesrosen

Hovedtyngden av ideer som er kommet opp i denne workshop, bidrar til økt markedsføring av forestillingen Dønnesrosen. Dette kan gjøre at flere har lyst til å se hele forestillingen når den settes opp. I tillegg vil honorar kunne høstes i enkelte sammenhenger. Overordnet vil dette styrke

Dønnesrosens formål om å samarbeide, samle og inkludere innbyggere i alle aldre – på en attraktiv måte (figur 7.5). Det vil også bidra til å holde Dønnesrosen levende og aktuell i år som den komplette forestillingen ikke settes opp.

Ideene knyttet til samarbeid og nettverksbygging, handler om at Dønnesrosen kan ta ledende roller i ulike sammenhenger – både lokalt og regionalt. Ideene her er avdekket på bakgrunn av gruppas bevisstgjøring om at Dønnesrosen, gjerne i samarbeid med andre festivaler/spill, representerer en bred og god kompetanse. Dersom dette settes i system, ligger det muligheter for kompetanseprodukt jf. kapittel 7.2.3 om kulturhistorisk bank og 7.2.5 om kompetansenettverksnav.

Figur 7.5 Spin-off-produkt vil bidra til økt markedsføring av Dønnesrosen. Dette kan styrke formålet om å samarbeide, samle og inkludere lokalbefolkning i alle aldersgrupper. Her er yngste deltaker, solist Mathilde Oline Carlsen, i en duett med Janne Johansen Kjellehold.

Foto: Hilde Andreassen

Viktige fokusområde og forbedringsmuligheter som ble spesielt omtalt på samlingen, minner om at man sjelden bør «hvile på sine laurbær», men stadig tenke forbedring og utvikling. Å bidra til positivitet og framsnakking, ikke minst på sosiale medier, ble poengtert som særdeles viktig.

7.4.2 Dønnes gård

Det er framkommet en rekke ideer til produktutvikling og flere tilbud for Dønnes gård, gjerne i samarbeid med foreningen Dønnesrosen. Dette kan trekke flere besøkende med større betalingsvilje, også med betydning for andre næringsutøvere i Dønna (reiselivsaktører, butikker, andre bedrifter etc.) Eksklusivitet i opplevelsesproduktet, ved å sikre en høy kvalitet og tilby begrensede plasser, gjør at

produktet kan bli mer lønnsomt. Bevissthet om den røde (eller den bærekraftige grønne) tråden i bedriften, der Dønnesrosen kan få lov å gjenspeile seg i enhver detalj (menyer etc.), kan være en vei å gå for å tydeliggjøre gårdens profil.

Siden manusforfatter/driver av Dønnes gård har inkludert hele familien sin i Dønnesrosen (5.1.3), er likevel ikke gården avhengig av samarbeid med foreningen i alt som gården foretar seg. Men klare avtaler med spesielt Waldemarhuset bør foreligge dersom musikken samtidig skal brukes. Likeens bør det lages avtaler med foreningen dersom aktører fra forestillingen skal delta (Dønnahorn, mannskor, barn, skuespillere utenfor familien etc.). Historien er uansett knyttet til Dønnes gård og Dønnes kirke, og denne

Figur 7.6 Manusforfatter som også er driver av Dønnes gård, har inkludert hele familien i forestillingen Dønnesrosen. Dette forenkler mulighetene for å tilby smakebiter fra Dønnesrosen i andre anledninger ved Dønnes gård. Her er (fra høyre) søskentrioen Andreas, Johannes og Ida Marie Carlsen i ulike roller, sammen med Odd Thorsvik

Foto: Hilde Andreassen

historiske ressursen kan Dønnes gård bruke i enhver anledning i utvikling av sin bedrift (figur 7.6).

Alle aktiviteter som berører foreningen Dønnesrosen (konserter ved andre aktører, kompetanseutveksling etc.) vil alltid også berøre Dønnes gård pga. den sterke tilknytningen mellom foreningen og gården. Alle positive tiltak/omtaler av Dønnesrosen vil derfor samtidig gi kreditt til Dønnes gård. Og motsatt vil all profilering av Dønnesrosen via Dønnes gård stimulere til at flere retter oppmerksomheten mot forestillingen.

7.4.3 Dønna kommune og regionen Helgeland

Figur 7.7. Sene fra Tjøttaspelet 2018. Håreks menn kommer hjem til Tjøtta etter å ha blitt banket opp av Grankjells menn fra Dønna. Striden dreier seg om hvem som har rett til naturressursene molte, dun og egg i Åsvær. Denne episoden, visualisert i Tjøttaspelet, fører til mordbrannen på Dønnes, en kraftfull sene i Dønnesrosen.

Foto: E.N. Høberg

Alle tiltak som bidrar til positiv utvikling av Dønnesrosen og Dønnes gård, vil samtidig være positivt for Dønna. Denne påstanden styrkes av innspill i workshopen fra rådmann Tor Henning Jørgensen. Dersom Dønnesrosen kan være en pådriver og ta en ledende rolle i samarbeid med andre arrangement/organisasjoner i kommunen, vil dette styrke betydningen av Dønnesrosen for lokalsamfunnet ytterligere.

Dersom nettverk og samarbeid utenfor kommunegrensene også etableres, gjennom initiering fra Dønnesrosen, vil også dette styrke Dønna som involverende kulturkommune.

Ved å skape attraktive arrangementer for besøkende i både Dønna og på Helgeland, vil også reiselivsaktører kunne tjene på dette. All profilering av Dønnesrosen og Dønnes kirke som verden utenfor Dønna fanger opp, vil potensielt kunne bidra til at flere ønsker å reise til stedet der sagnet om Dønnesrosen oppsto. Spesielt dersom det markedsføres at besøkende kan ta del i historien, vil det øke lysten til å oppsøke Dønna. Slik deltakelse i historien og kulturen kan tilbys ved å «sette seg i tidsmaskinen» i Dønnes kirke (oppleve hele forestillingen eller en «utvidet guiding»), ved å sitte til bords med Dønnesrosen og andre berømte rollefigurer eller ved å delta på seminar/kurs der Dønnesrosen og andre visualiserer seg i løpet av stunden. Samtidig vil slike tilbud øke bevisstheten og stoltheten hos lokalbefolkningen, og gi flere tilbud også til denne målgruppa. Dette er viktig med tanke på legitimitet lokalt, bl.a. for å få lokal støtte og tilgang til motiverte frivillige.

Turistene reiser sjelden til et sted kun for å oppleve ett produkt (selv om unntak absolutt forekommer), og derfor vil hele regionen kunne høste av Dønnesrosen og Dønnes gårds engasjement. Dersom man legger vekt på å «spille hverandre gode», vil også andre festivaler og spill på Helgeland trekke i samme

Figur 7.8. Scene fra Dønnesrosen 2017, Brannen. Grankjell fra Dønna omkommer i en brann forårsaket av Hårek fra Tjøtta.

Foto: H. Andreassen

retning. F.eks. kan et samarbeid mellom Dønnesrosen og Tjøttaspillet være aktuelt, da det er elementer i begge spill som henger tett sammen (figur 7.1 og 7.2). Dette kan styrke reiselivsnæringa og leverandører inn mot denne (lokalmatprodusenter, lokale kunstnere, museer m.fl.), og samtidig bidra til samhold, trivsel og bolyst i lokalsamfunnene (8.18.3).

7.4.4 Videre bruk av ideene

Dønnesrosens hovedkomité for 2017 fikk i oppgave å foreslå prioritering av ideene, ved å kategorisere ideene i høy prioritet (aktivitet aktuell for kommende år), middels prioritet (aktivitet aktuell på sikt) og lav prioritet (aktivitet ansett som uaktuell). Prioritert aktivitetsplan for kort og lang sikt ble utarbeidet av prosjektleder og forelagt Dønnesrosens styre, og videre behandlet på Årsmøtet 2018.

Omfanget og bredden i ideer som kom opp, viser at kreativiteten er stor når man legger til rette for en slik idemyldring. Flere aktiviteter er allerede påbegynt, og for andre foreligger det konkrete planer i nær fremtid. Nyttverdien av idemyldringen er ansett som stor, både av styret i Dønnesrosen og deltakerne i workshopen.

8 Resultater fra spørreundersøkelse

Det ble gjennomført en anonym, elektronisk spørreundersøkelse til deltakere i Dønnesrosen 2017 (2.2.1).

Undersøkelsen ble utformet ved hjelp av verktøyet EasyQuest og distribuert til alle som deltok i oppsetning av Dønnesrosen som frivillig - enten i orkesteret, mannskoret, barnekoret, som skuespiller eller som administrasjons- og støttepersonell.

Undersøkelsen ble sendt ut til 61 e-postmottakere, og i tillegg lagt ut på Dønnesrosens og Dønnahorns facebookside. Barn og unge ble kontaktet med lenke til spørreundersøkelsen via de foresattes facebookgruppe, der de ble oppfordret til å hjelpe sine respektive gjennom spørreundersøkelsen.

Det ble sendt ut purring en rekke ganger, både på mail og facebook, noe som økte svarprosenten.

Spørreundersøkelsen ble inndelt i tre ulike tema: 1) Dønnesrosen og deg, 2) Dønnesrosens betydning for lokalsamfunnet og 3) Dønnesrosen for tilreisende/turister i Dønna. I det følgende presenteres resultater fra spørsmål som er mest relevante i forhold til temaet for denne rapporten. Resultatene fra undersøkelsen er i sin helhet oversendt ressursgruppa og styret i foreningen Dønnesrosen.

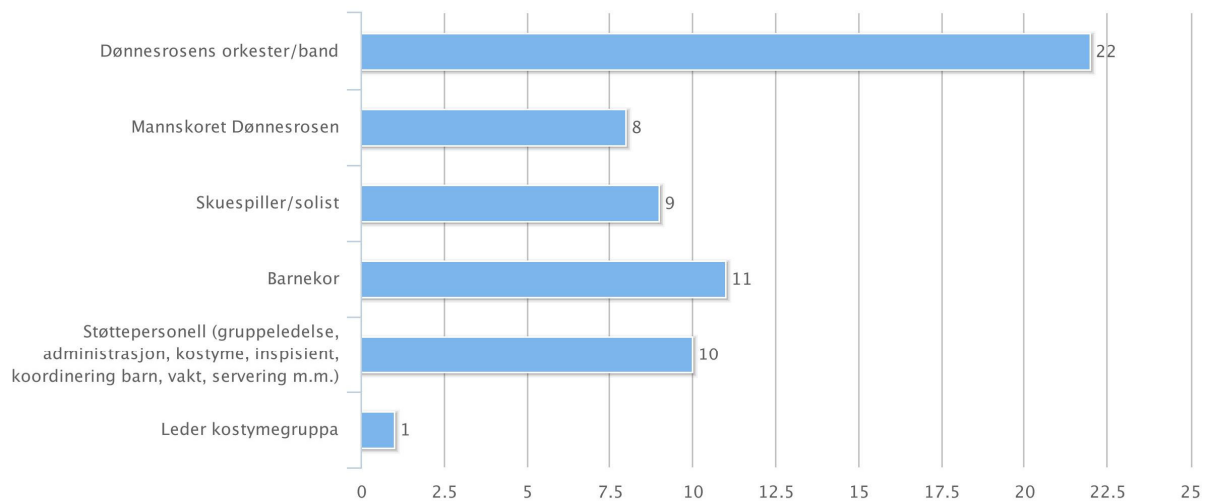
8.1 Deltakernes oppgave, alder og kjønn

Det kom inn 52 svar. Dersom man går ut fra et totalt deltakerantall på 96 frivillige (tabell 5.1.), tilsvarer dette en svarprosent på 54. Fordelingen på de ulike kategorier frivillige er presentert i figur 8.1. Skuespillerne i Dønnesrosen har en svarprosent på ca. 82 %, barn/unge ca. 73 %, musikerne ca. 61 %, støttepersonell ca. 56 % og mannskoret ca. 50 %. Alle kategorier er dermed godt representert i undersøkelsen, og resultatene kan sies å gjenspeile et tverrsnitt av samtlige deltakere.

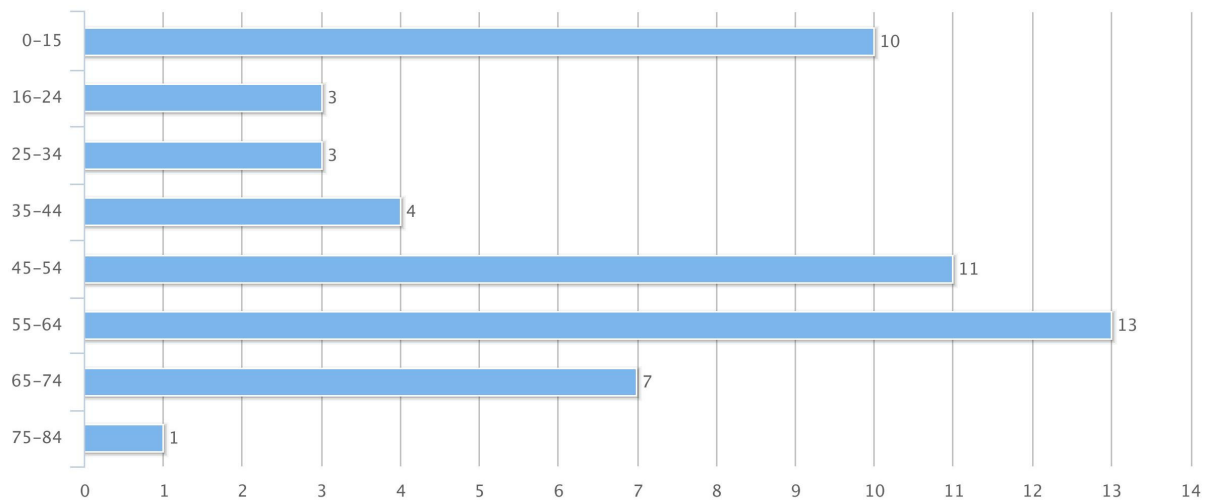
Svar på spørsmålet om hvilken rolle du hadde i Dønnesrosen 2017 (flere svaralternativ mulig), viser at 61 roller er meldt inn, fordelt på fem definerte kategorier i tillegg til «annet» (der leder av kostymegruppa har lagt inn egen spesifisering). Dette betyr at ni av deltakere som har besvart spørreundersøkelsen, har deltatt i mer enn én frivillig oppgave.

Aldersfordelingen (figur 8.2) viser at 25 % er avgitt av barn og unge under 25 år. Hovedtyngden av deltakerne (46 %) er i aldersgruppe 45-64 år.

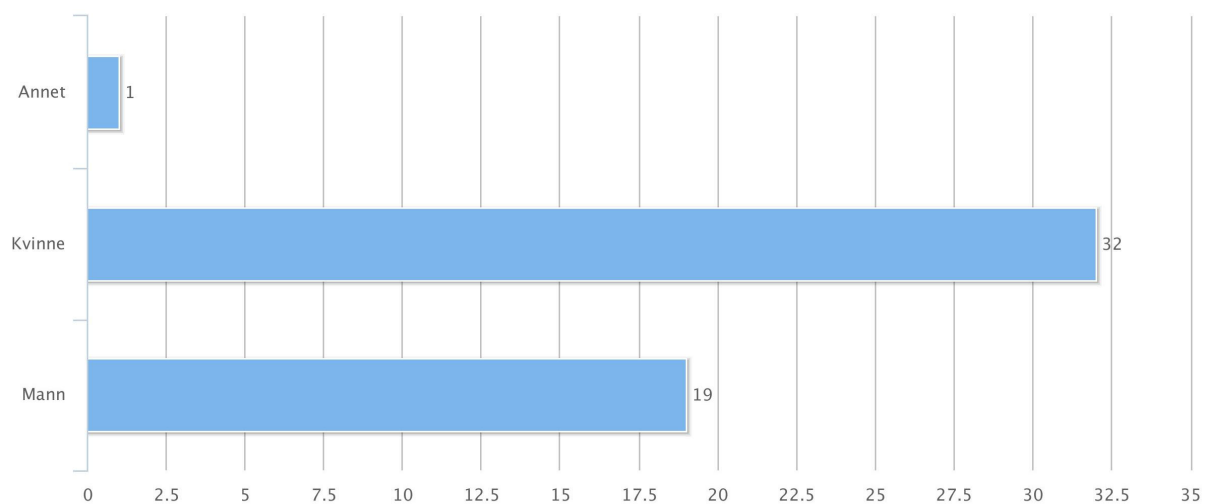
Andelen kvinner som har besvart undersøkelsen er 62 % (figur 8.3).

Figur 8.1 Rollefordeling for deltakerne i spørreundersøkelsen (flere svaralternativ mulig).

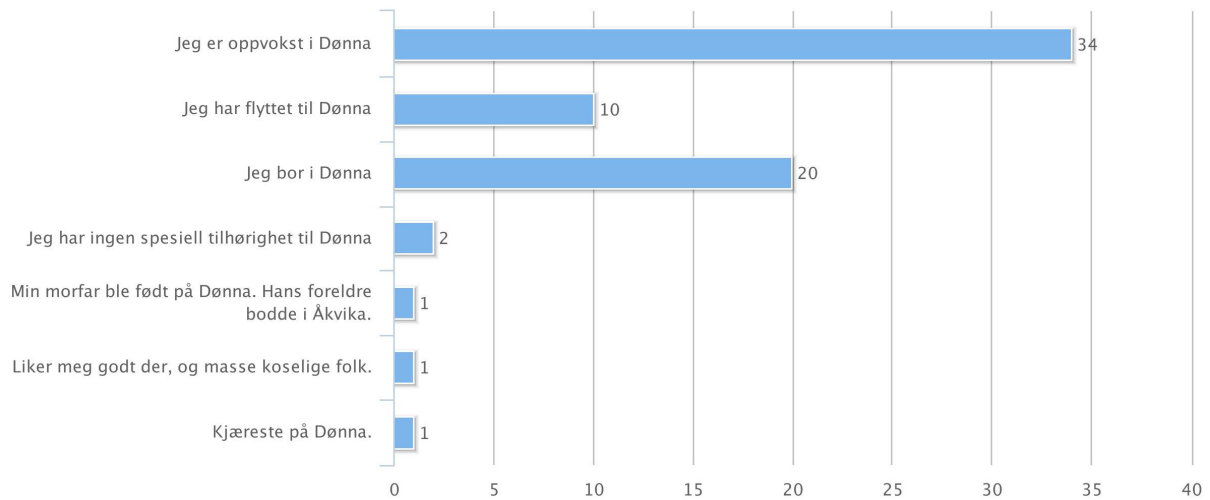
Figur 8.2 Aldersfordeling for deltakerne i spørreundersøkelsen.

Figur 8.3 Kjønnfordeling for deltakerne i spørreundersøkelsen.

8.2 Deltakernes forbindelse til Dønna

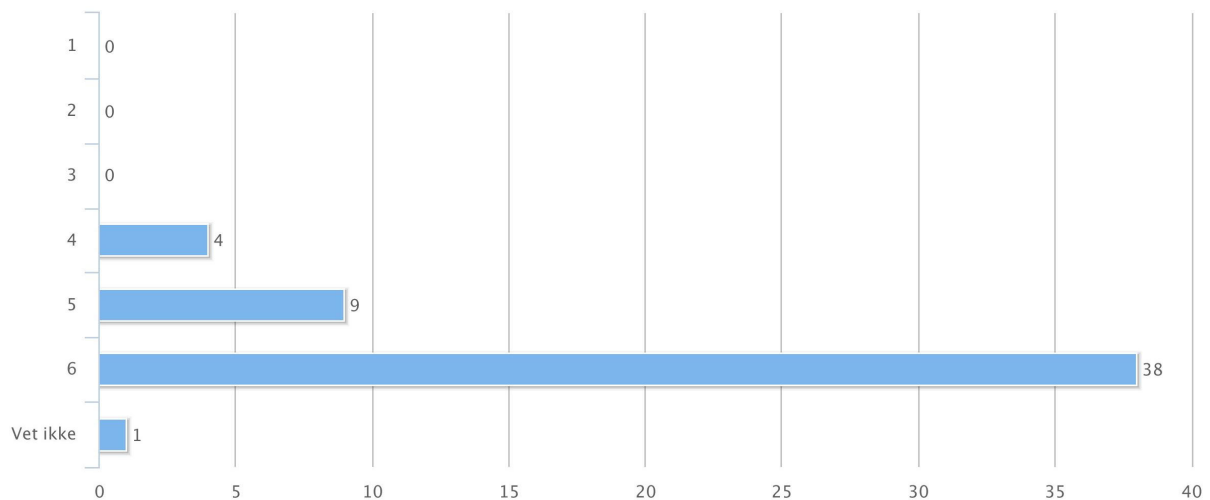
Figur 8.4 viser hvilken tilhørighet deltakerne i spørreundersøkelsen har til Dønna. 65 % er oppvokst i Dønna, mens 38 % bor i Dønna i dag.

Figur 8.4 Deltakernes tilhørighet til Dønna (flere svaralternativ mulig).

8.3 Terningkast

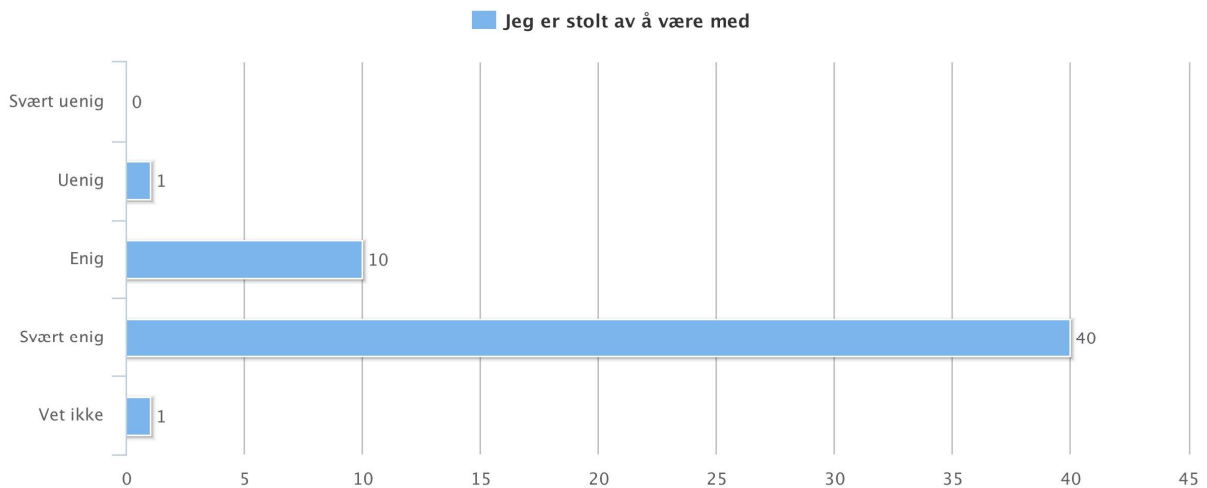
“Hvilket terningkast vil du gi Dønnesrosen 2017?» På dette spørsmålet kom det fram at 73 % av deltakerne som har svart, gir forestillingen terningkast 6. Ingen har gitt dårligere enn terningkast 4. (figur 8.5). Dette viser at deltakerne oppfatter kvaliteten på produktet som høyt.

Figur 8.5 Oversikt over deltakernes vurdering av terningkast for Dønnesrosen 2017.

8.4 Stolthet

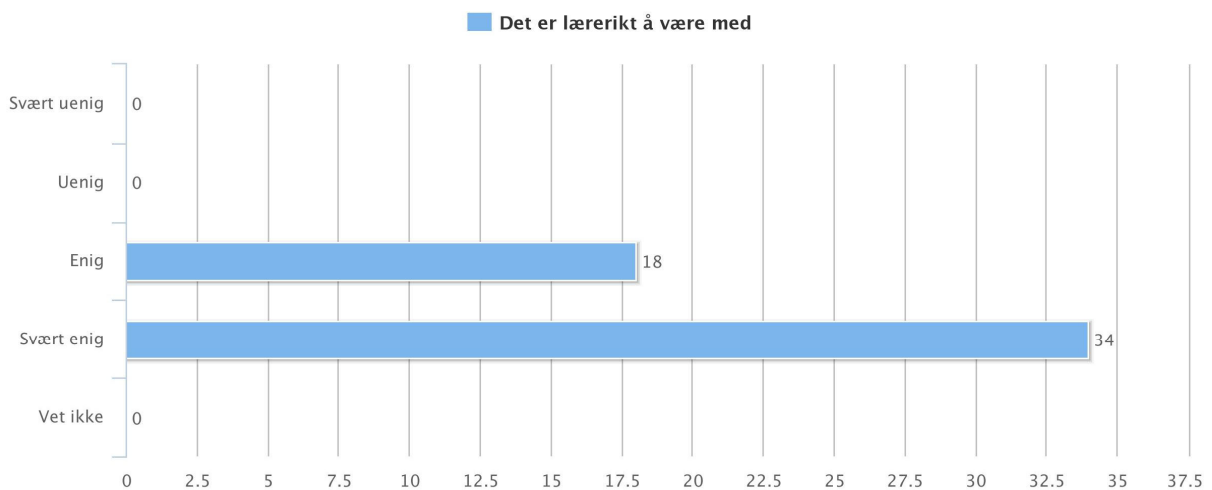
Samtlige, bortsett fra to, er svært enig eller enig i påstanden om at «jeg er stolt av å være med i Dønnesrosen» (figur 8.6). (Deltaker som har svart «uenig», har ellers svart at det er lærerikt og morsomt og være med.)

Figur 8.6 Deltakernes svar på påstanden om at jeg er stolt av å være med i Dønnesrosen.

8.5 Lærerikt

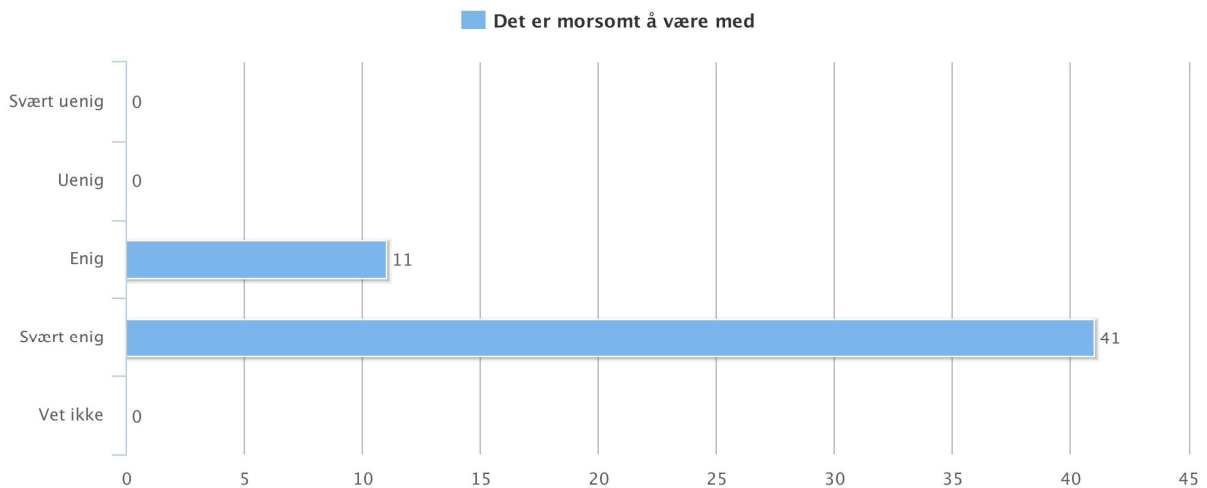
Samtlige deltakere som har besvart undersøkelsen, sier at de er enige eller svært enige i at det er lærerikt å være med i Dønnesrosen (figur 8.7).

Figur 8.7 Deltakernes svar på påstanden om at det er lærerikt å være med i Dønnesrosen.

8.6 Morsomt

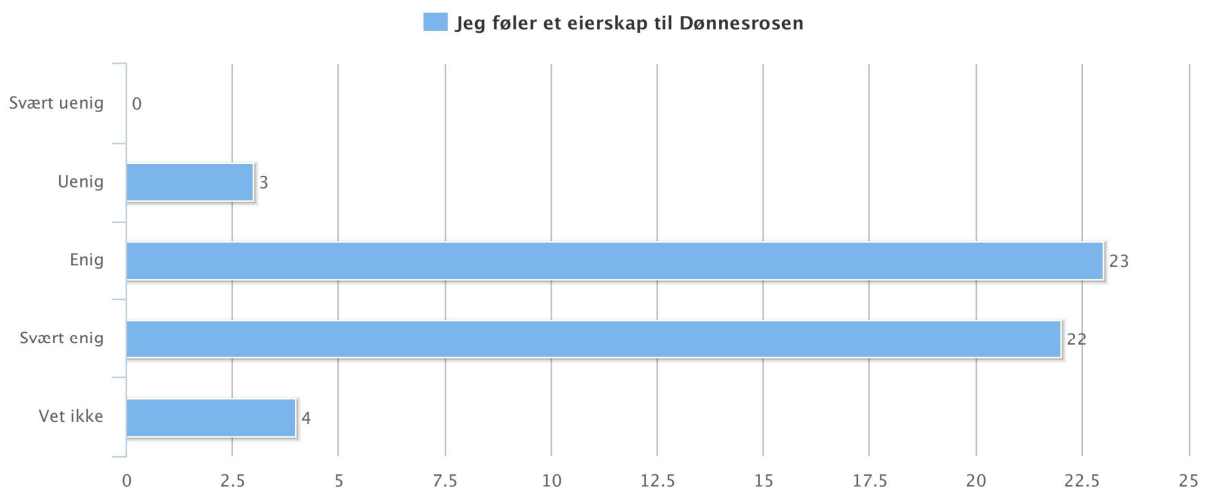
Samtlige deltakere som har besvart undersøkelsen, sier at de er enige eller svært enige i at det er morsomt å være med i Dønnesrosen (figur 8.9).

Figur 8.9 Deltakernes svar på påstanden om at det er morsomt å være med i Dønnesrosen.

8.7 Eierskap

87 % av deltakerne i undersøkelsen (figur 8.10) sier at de er enige eller svært enige i at de føler et eierskap til Dønnesrosen. 7 % svarer at de ikke vet, mens 6 % er uenige i påstanden.

Figur 8.10 Deltakernes følelse av eierskap til Dønnesrosen.

8.8 Hvorfor har du valgt å være med i Dønnesrosen?

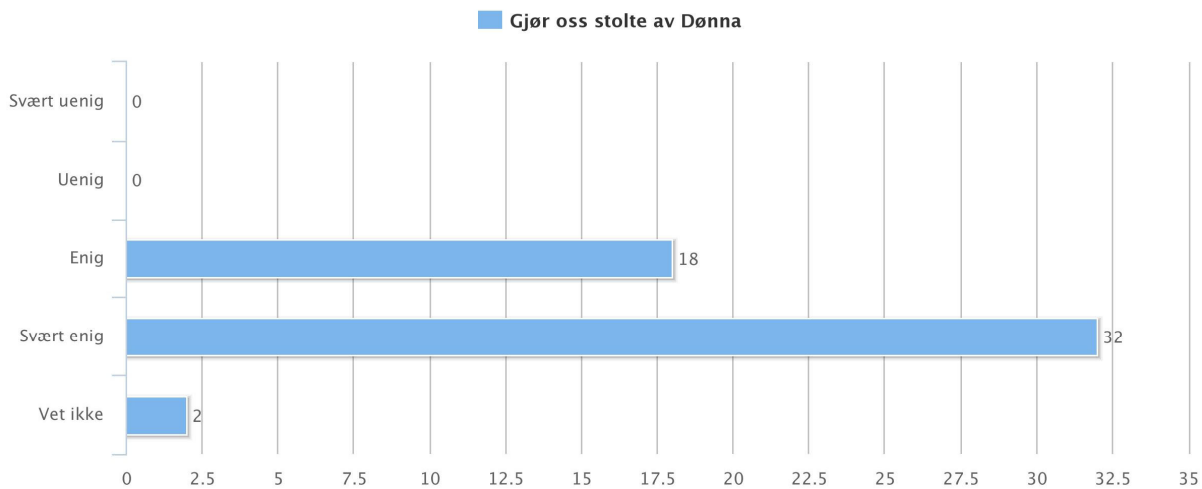
I et åpent spørsmål ble deltakerne oppfordret til å svare mer utfyllende på hvorfor man har valgt å være med i Dønnesrosen. Begrunnelsene er som følger:

- Hadde lyst til å være med på et spennende prosjekt.
- Jeg liker å syng i kor og er imponert over hva ildsjeler har fått til.

- Det er flott å være med å bidra kulturelt, og samtidig få en sånn opplevelse selv.
- Spiller i Dønnahorn ☺
- Fordi korpset er med.
- Liker å synge i kor, og det er flotte tekster og melodier.
- Det er både lærerikt, artig og spennende. Det er også fint at så mange ulike folk er med - man har tid til å være litt sosial i kaffepausene, prate litt og blitt kjent med andre enn de i korpset.
- Liker å drive med musikk og sang. Det sosiale betyr også mye.
- Fordi jeg vil formidle historie på en ny, annerledes og spennende måte og bidra til at positive ting skjer i lokalsamfunnet.
- Liker frivillig arbeid i lag med andre. Styrker samholdet. I lag gjør vi noe positivt for Dønna.
- Fordi det er gøy. Fordi det er godt samhold. Fordi det er fint å være en del av noe større. Fordi det gir liv til hverdagen.
- Tar det som en selvfølge, men det er gøy å delta på slike store konserter og jeg ville gjort det om jeg ikke følte jeg "måtte".
- Flott og fengende oppsetting, sosialt og koselig miljø.
- Morsomt, lærerikt. Støtte opp under lokale ildsjelers arbeid med mitt bidrag.
- Det er inspirerende å være med å skape en slik oppsetning. Et flott tilbud å få delta i. Gir viktig påfyll i en ellers krevende arbeidshverdag.
- Morro å få være med på noe så stort og flott! :)
- Fordi det er skøy, Janne er flink til å lære oss ungene. Jeg liker sang og skuespill
- Synes det er morsomt å være med på ting.
- Synes jeg er heldig som kan være med på noe som er så flott - å være en liten brikke i en stor helhet er for meg veldig fint.
- Det er en stor opplevelse å være del av et arrangement som dette. Føler glede og stolthet.
- Fordi skolen va med.
- Jeg syns det er morsomt med skuespill.
- Prøve å være med på skuespill.
- Lærerikt, sosialt, spennende, fellesskapet, stolt over å få være med.
- Fordi jeg liker å synge.
- Det er gøy.

8.9 Stolt av Dønna

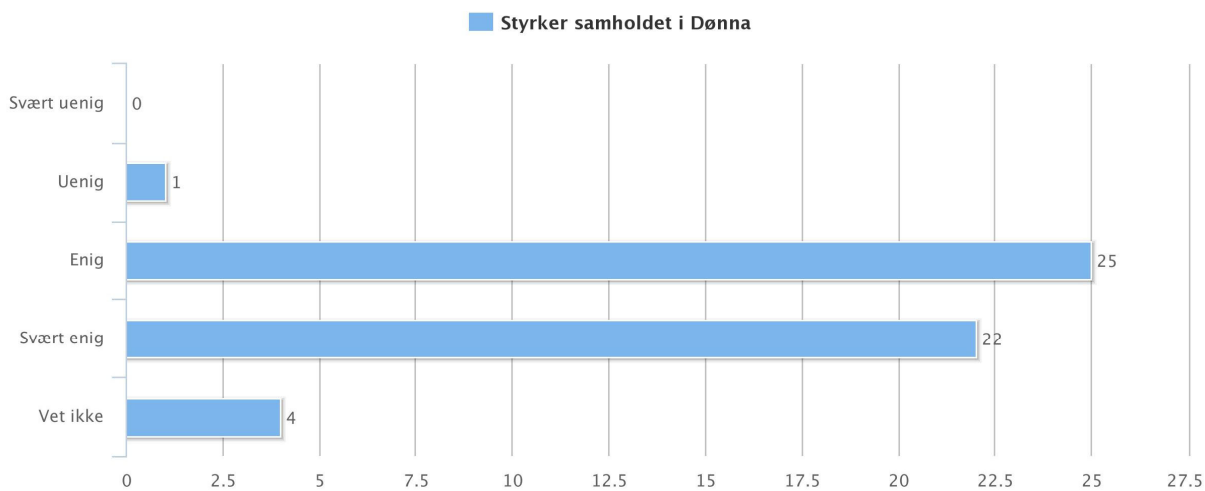
Samtlige deltakere i undersøkelsen, bortsett fra to som ikke vet, er enige eller svært enige i at «Dønnesrosen gjør oss stolte av Dønna» (figur 8.11).

Figur 8.11 Deltakernes følelse av stolthet for Dønna grunnet Dønnesrosen.

8.10 Samholdet i Dønna

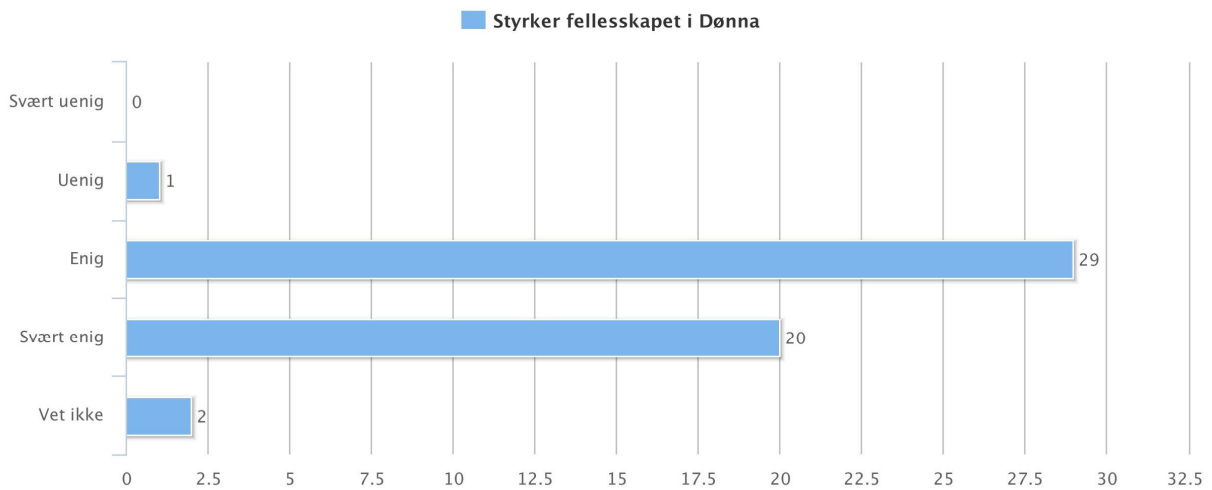
90 % av deltakerne i undersøkelsen (figur 8.12) sier at de er enige eller svært enige i at Dønnesrosen styrker samholdet i Dønna.

Figur 8.12 Deltakernes oppfatning om at Dønnesrosen styrker samholdet i Dønna.

8.11 Fellesskapet i Dønna

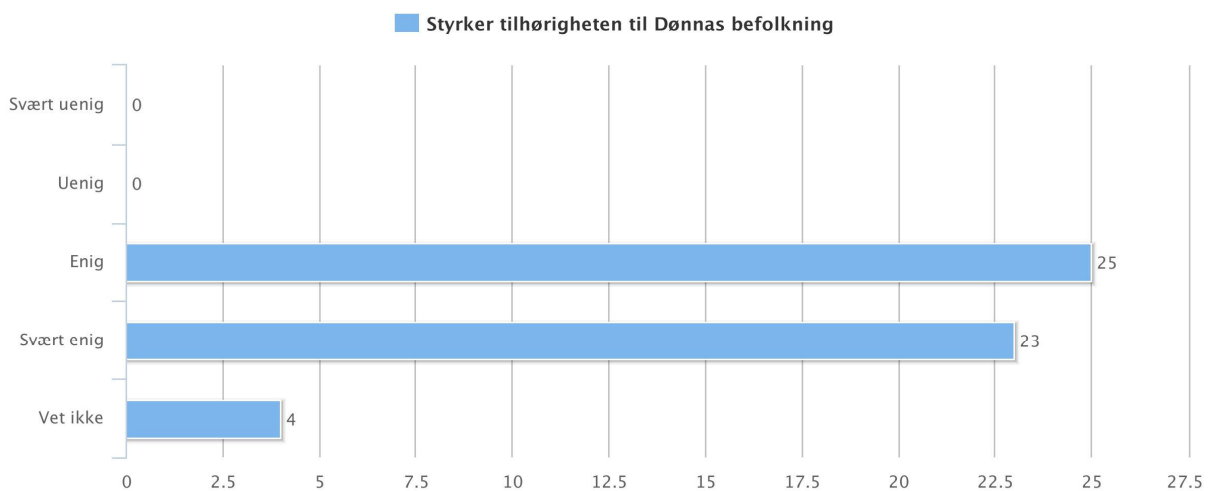
94 % av deltakerne i undersøkelsen (figur 8.13) sier at de er enige eller svært enige i at Dønnesrosen styrker fellesskapet i Dønna.

Figur 8.13 Deltakernes oppfatning av at Dønnesrosen styrker fellesskapet i Dønna.

8.12 Tilhørigheten til Dønna

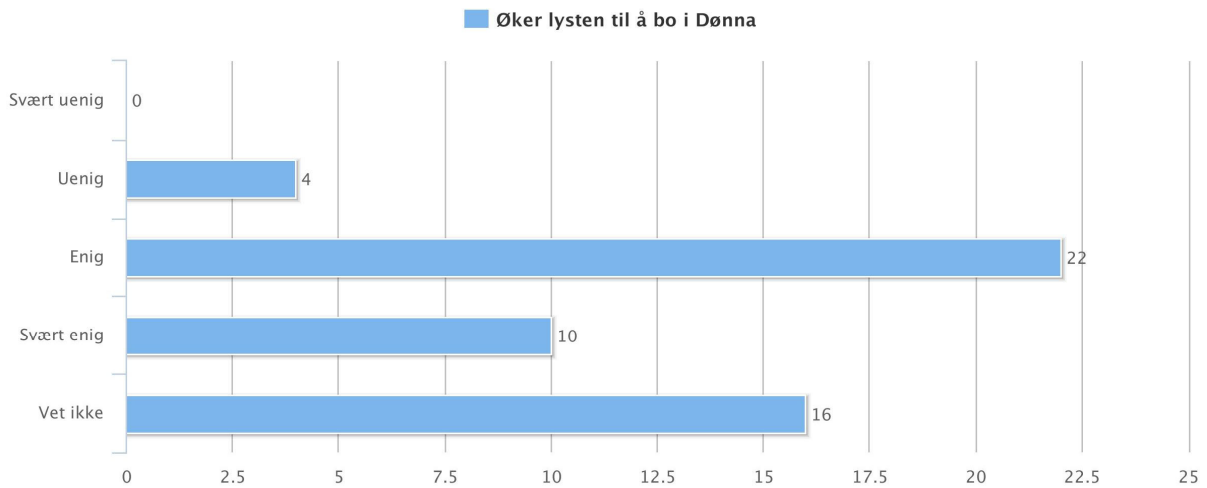
92 % av deltakerne i undersøkelsen (figur 8.14) sier at de er enige eller svært enige i at Dønnesrosen styrker tilhørigheten til Dønna's befolkning.

Figur 8.14 Deltakernes oppfatning av at Dønnesrosen styrker tilhørigheten til Dønna's befolkning.

8.13 Bolyst i Dønna

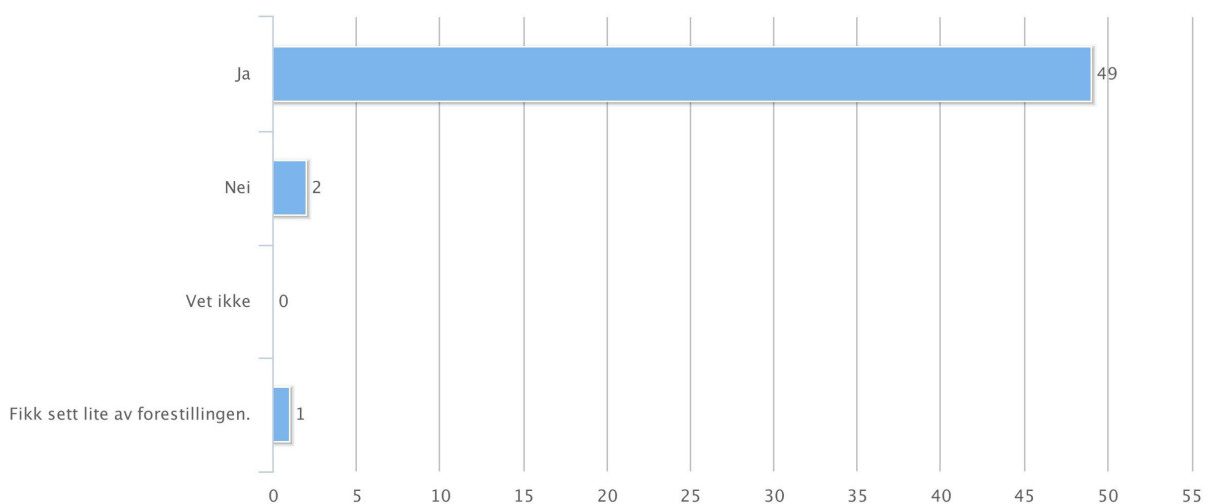
62 % av deltakerne i undersøkelsen (figur 8.15) sier at de er enige eller svært enige i at Dønnesrosen øker lysten til å bo i Dønna. 31 % svarer at de ikke vet, noe som kan tyde på at dette spørsmålet er noe vanskelig å svare på. 7 % er uenige i påstanden.

Figur 8.15 Deltakernes oppfatning av at Dønnesrosen styrker lysten til å bo i Dønna.

8.14 Lært noe nytt om Dønna historie

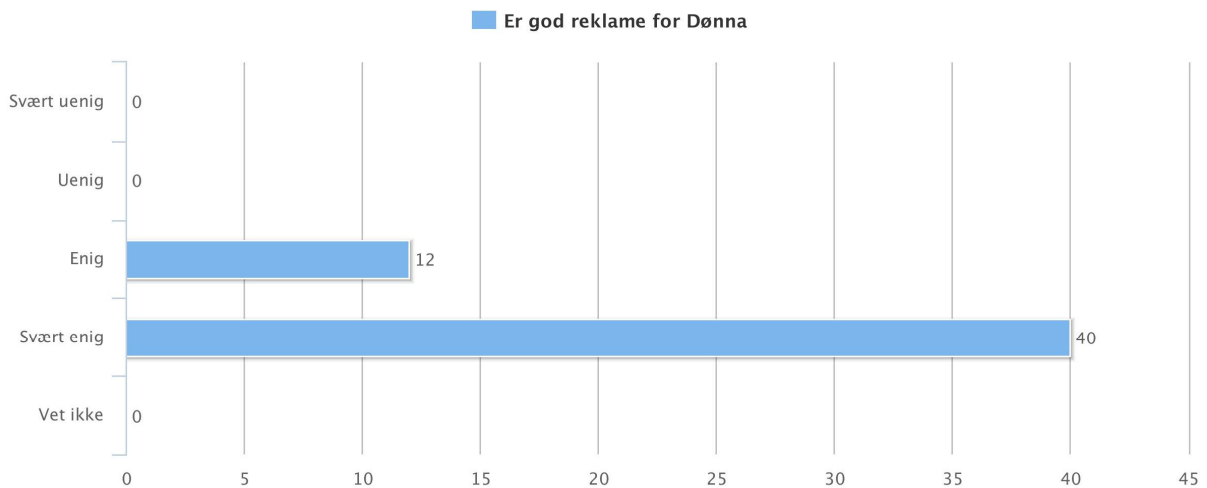
94 % av deltakerne i undersøkelsen (figur 8.16) sier at de er enige eller svært enige i at de har lært noe nytt om Dønna historie ved å delta i Dønnesrosen. To personer mener at de ikke har lært noe nytt, mens én person oppgir å ha sett for lite av forestillingen til å si noe om dette.

Figur 8.16 Deltakernes oppfatning av å ha lært noe nytt om Dønna historie.

8.15 God reklame for Dønna

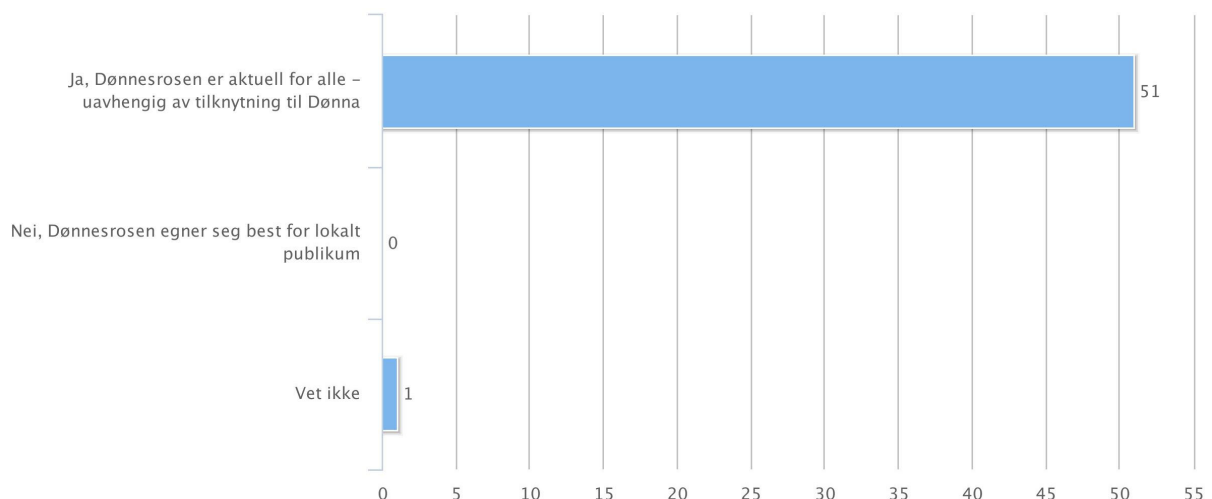
Samtlige deltakerne i undersøkelsen (figur 8.17) sier at de er enige eller svært enige i at Dønnesrosen er god reklame for Dønna.

Figur 8.17 Deltakernes oppfatning av at Dønnesrosen er god reklame for Dønna.

8.16 Turister bør oppleve Dønnesrosen

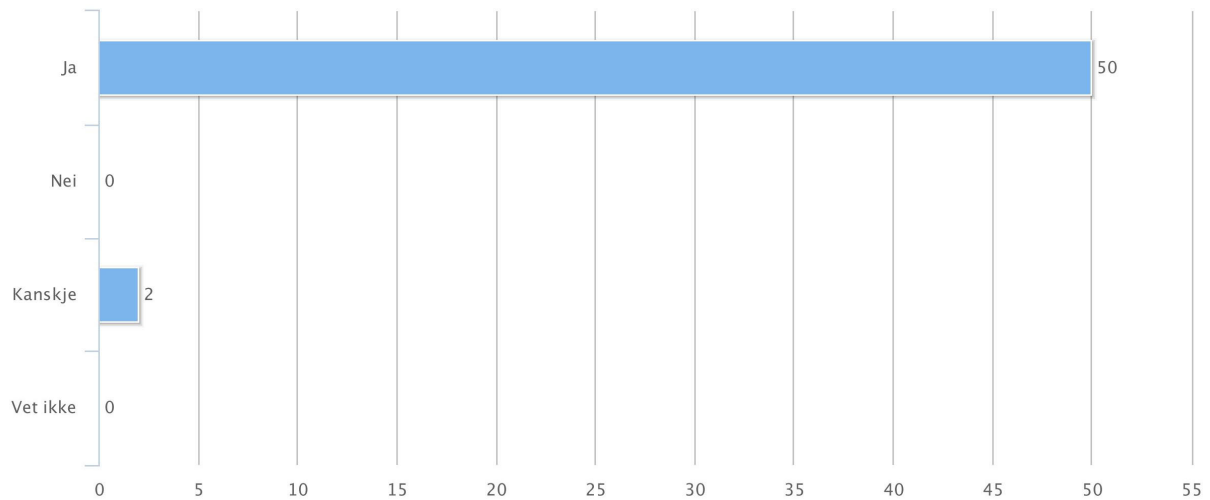
Tror du turister og besøkende i Dønna kunne tenke seg å oppleve forestillingen Dønnesrosen? På dette spørsmålet mener samtlige, bortsett fra én deltaker i undersøkelsen som ikke vet (figur 8.18), at Dønnesrosen er et aktuelt opplevelsesprodukt for alle – uavhengig av tilknytning til Dønna.

Figur 8.18 Deltakernes oppfatning av om turister og besøkende i Dønna kunne tenke seg å oppleve forestillingen Dønnesrosen.

8.17 Vil anbefale til turister

Vil du anbefale turister og besøkende å oppleve Dønnesrosen? På dette spørsmålet svarte samtlige «ja», med unntak av to som svarte «kanskje» (figur 8.19).

Figur 8.19 Deltakernes anbefaling av Dønnesrosen til turister og besøkende.

8.18 Oppsummering av resultater fra spørreundersøkelse

8.18.1 Dønnesrosen og deg

Deltakernes personlige opplevelse av å delta i oppsetningen av Dønnesrosen, er positive. Samtlige synes det er morsomt og lærerikt å delta. De er stolte av å være med å skape forestillingen. 90 % vil gi forestillingen terningkast 5 eller 6, og ingen dårligere enn 4. Det er rimelig å anta at stolthet og kvalitet henger nøye sammen. Dette understøttes av følgende kommentarer:

«Synes jeg er heldig som kan være med på noe som er så flott - å være en liten brikke i en stor helhet er for meg veldig fint.»
«Det er en stor opplevelse å være del av et arrangement som dette. Føler glede og stolthet.»
«Lærerikt, sosialt, spennende, fellesskapet, stolt over å få være med.»

Deltakerne melder spesifikt om at de har lært noe nytt om Dønns historie.

Figur 8.20 Det er viktig med et kontinuerlig fokus på trivsel og samhold, spesielt for barn og unge. Her høstes applausen etter urpremieren i 2016.

Foto: Hilde Andreassen

Et interessant resultat er at 87 % sier at de føler et eierskap til Dønnesrosen. Dette tyder på at Dønnesrosen har lyktes med å forankre arrangementet lokalt, og at det har legitimitet i lokalsamfunnet. Betydningen av dette understøttes av tidligere forskning (bl.a. Vestrum 2013).

Et par kommentar som ble gitt i tilknytning til spørreundersøkelsen:

«Veldig godt laget og meget godt organisert og tilrettelagt.»

«Flott og fengende oppsetting, sosialt og koselig miljø.»

Det er likevel viktig å jobbe kontinuerlig med inkludering og trivsel for alle, spesielt med fokus på barn (figur 8.20). Tilbakemeldinger tyder på at likevekt mellom de to skolene som deltar bør sikres bedre, med samme mulighet for deltakelse og inkludering - uavhengig av hvilken skole man tilhører.

8.18.2 Dønnesrosens betydning for lokalsamfunnet

Deltakerne oppfatter at Dønnesrosen styrker samhold, fellesskap og tilhørigheten til Dønna. Bolysten påvirkes også i positiv retning av Dønnesrosen, selv om flere synes det er vanskelig å si noe om dette. Resultatene viser at betydningen av gode kulturtilbud som inkluderer og samler befolkningen, på tvers av alder, oppgaver og bygder, oppleves som positivt for lokalsamfunnet (figur 8.21). Det gjør deltakerne stolte av Dønna.

En kommentar som ble gitt i tilknytning til spørreundersøkelsen:

«Et flott tiltak som virker samlende i en kommune som ellers ikke har sterke tradisjoner med å samarbeide på tvers av bygder. Kanskje være enda mer bevisst på dette ved neste anledning.»

Figur 8.21 Dønnesrosen er et kulturtilbud som inkluderer og samler befolkningen, på tvers av alder, oppgaver og bygder. Her er deltakere i Dønnesrosen 2016 samlet.

Foto: Hilde Andreassen

8.18.3 Dønnesrosen for tilreisende og turister i Dønna

Deltakerne tenker også at Dønnesrosen egner seg for turister og andre besøkende i Dønna, og vil gjerne anbefale forestillingen til denne målgruppa. Dønnesrosen presenterer både befolkningen og det frivillige livet i dagens Dønna, samtidig som det gir et kulturhistorisk innblikk i det tidligere Dønna. Dette faller godt inn under undersøkelser som viser at turister gjerne vil oppleve lokal kultur og komme tett innpå den lokale befolkningen (se 1.1).

9 Gull av gråstein

Dette kapitlet oppsummerer rapporten, og trekker fram noen av hovedfunnene i undersøkelsen.

Det kan gjerne være skjulte ressurser på en gård, dvs. ressurser som man ikke uten videre ser eller har tenkt på som en ressurs. Slike ressurser kan være utgangspunkt for kreative og innovative produkt, og det kan derfor være nyttig å gå på jakt etter slike skatter.

Figur 9.1 Skjulte skatter må oppdages og utnyttes for å bli en ressurs. På Dønnes gård ligger forholdene spesielt godt til rette for å lykkes med dette. Her er driver ved Dønnes gård, Tone Andersen, skjult bak en barokkfasade

Foto: Hilde Andreassen

Figur 9.2 Å omforme «gråstein til gull» krever egenskaper som kreativitet, skaperglede, kunstneriske evner og nytenkning. Dette er egenskaper som dagens drivere ved Dønnes gård innehar. Her er driver Jens A. Carlsen avbildet i rollen som klokker – en «gammel gråstein» som har gått igjen i Dønnes kirke i over 800 år, sammen med guiden, i Janne Johansen Kjelleholds skikkelse

Foto: Hilde Andreassen

Menneskelige ressurser, i form av interesse, ferdigheter og evner, kan være avgjørende for om disse ressursene oppdages. Ved Dønnes gård ligger det spesielt godt til rette for å oppdage og utnytte skjulte skatter, nettopp pga. de menneskelige ressursene (figur 9.1). Disse ressursene kjennetegnes ved egenskaper som kreativitet, skaperglede, kunstneriske evner og nytenkning – og kan gjerne være i stand til å omforme gråstein til gull (fig. 9.2).

Produktet *Dønnesrosen* har flere likhetstrekk med festivaler, historiske spill og andre events, der lokalsamfunnet med frivillige foreninger/ildsjeler er en viktig aktør (bl.a. Prebensen 2010, Olsson et al. 2013, Vestrum 2013, Mitchell 2010). Et spesielt særtrekk ved *Dønnesrosen*, er imidlertid at arrangementet har sitt utspring i ressurser ved Dønnes gård. Dønnes gård kjennetegnes ved å ha tilgang på råvarer som er godt egnet for kulturbasert opplevelsesproduksjon. Dette er materielle ressurser som bygninger, areal og gjenstander, immaterielle ressurser som kulturhistorie, myter og sagn – og ikke minst menneskelige ressurser i form av egenskaper, ferdigheter og talent.

9.1 Kvalitet i alle ledd

En sammenstilling av resultatene, sett i lys av tidligere forskning og erfaring, viser at kvalitet i opplevelsesproduksjonen er avgjørende for at det skal være liv laga. Produktet skal oppleves som kvalitetsmessig godt for målgruppene, som i dette tilfellet omfatter både deltakerne og publikum. Dersom målgruppene ikke opplever kvalitet, vil arrangementet dø hen etter kort tid.

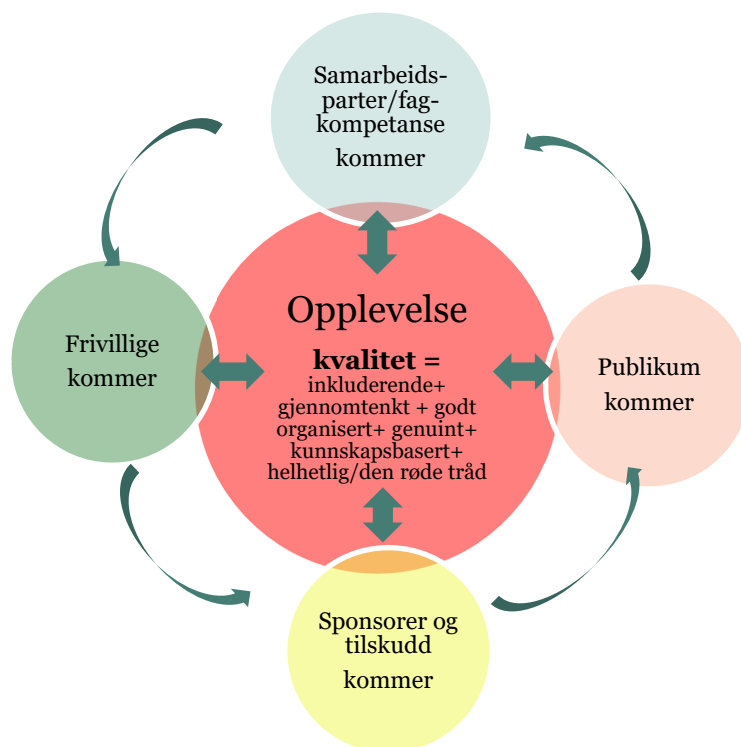
Figur 9.3 En opplevelse av kvalitet for både medvirkende og publikum, er viktig for å oppnå stolthet og kontinuitet. Dette krever kompetanse på mange plan, og er viktig å tenke på ved bemanning av nøkkelpersoner i prosjektet. Prosjektleder og musikalsk ansvarlig, Stein Ivar Mortensen, er en slik viktig nøkkelperson, som bidrar sterkt til et kvalitativt og samlende produkt – her avbildet til høyre sammen med solist/regissør Janne Johansen Kjellevoid og manusforfatter/skuespiller Jens A. Carlsen

Foto: Hilde Andreassen

Denne studien viser at en utbredt følelse av stolthet er tilstede hos deltakerne. Dette, i kombinasjon med høye terningkast, tyder på at det er en positiv sammenheng mellom stolthet og kvalitet. Dette understøttes av følgende beskrivelser: «Det er flott å være med å bidra kulturelt, og samtidig få en sånn opplevelse selv.» «Det er en stor opplevelse å være del av et arrangement som dette. Føler glede og stolthet.» «Lærerikt, sosialt, spennende, fellesskapet, stolt over å få være med.» «Flott og fengende oppsetting, sosialt og koselig miljø.» «Morro å få være med på noe så stort og flott!» «Synes jeg er heldig som kan være med på noe som er så flott - å være en liten brikke i en stor helhet er for meg veldig fint.»

Det er sannsynlig at stoltheten hadde blitt redusert dersom deltakerne oppfattet produktkvaliteten som lav. Kvalitet kan i denne sammenheng defineres som et inkluderende, godt organisert og gjennomtenkt kulturtilbud, som gir et helhetlig, genuint og kunnskapsbasert opplevelsesprodukt. Et slikt produkt skapes ved hjelp av alle medvirkende, men krever bevissthet og kompetanse fra nøkkelpersoner med påvirkningskraft (figur 9.3).

Betydningen av kvalitet for å lykkes og å få kontinuitet i arrangementet, er illustrert i figur 9.4. Alle samarbeidsparter er ressurser i produksjonen, og påvirker hverandre gjensidig. Hvis ikke kjerneproduktet er godt, så svikter ressursene rundt. Hvis kvaliteten er tilstede i alle ledd, kommer både de frivillige og andre samarbeidsparter for å delta. Dette gjelder også fagkompetanse, sponsorer og andre finansieringskilder – og ikke minst publikum.

Figur 9.4. Kvalitet på produktet må stå i sentrum, og er avgjørende dersom tilbudet skal være attraktivt både for deltakere og publikum. Hvis kvaliteten ikke oppleves som høy, svikter ressursene rundt. I dette tilfellet er ressursene frivillige, publikum, fagkompetanse og sponsorer/tilskuddsordninger. Ressursene påvirker hverandre gjensidig, og er også påvirket av kvaliteten på opplevelsesproduktet.

9.2 Samlende kulturtilbud

Med Dønnesrosens utspring i ressurser fra Dønnes gård, representerer dagens drivere en aktør for stedsutvikling og verdiskaping.

De frivillige deltakerne beskriver Dønnesrosen som et samlende, sosialt og lærerikt tiltak som gir en følelse av stolthet og eierskap. Dønnesrosen styrker samhold, tilhørigheten og fellesskapet i Dønna, og øker også bolyst i Dønna. Dette kan skyldes at slike kulturtilbud oppleves som attraktive og positive tiltak, som gir meningsfulle opplevelser for deltakerne. En deltaker uttrykte det slik:

«Et flott tiltak som virker samlende i en kommune som ellers ikke har sterke tradisjoner med å samarbeide på tvers av bygger.»

Det er viktig at Dønnesrosen ikke «hvile på sine laurbær», men opprettholder og videreutvikler bevisstheten om at tilbudet skal være tilrettelagt for hele kommunens innbyggere. Å invitere deltakere fra alle bygdesamfunn, kulturer og skoler i Dønna, og tilrettelegge for samhold og trivsel for alle, må alltid være et hovedfokus. Dette er nedfelt i foreningens verdigrunnlag, og er en viktig strategi for å lykkes i fortsettelsen.

9.3 Videreutvikling og nye muligheter

Ved å knytte til seg et nettverk av samarbeidsparter, utløses innovasjon og verdiskaping. Forestillingen Dønnesrosen er et eksempel på et innovativt opplevelsesprodukt, utviklet og etablert i et lokalt innovasjonssystem knyttet til Dønnes gård. Involvering av frivillige deltakere, næringsutøvere, offentlige instanser og andre samarbeidsparter, gir ringvirkninger til glede og nytte for lokalsamfunnet.

Dønnesrosen er også et opplevelsestilbud som er aktuell for turistnæringa. Prosjektet *Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen*, faller godt inn under strategien for opplevelsesnæringa i Nordland (NFK 2017), og vil kunne bidra til visjonen om å levere opplevelser i verdensklasse.

Prosjektets workshop avdekte en rekke muligheter og ideer for videreutvikling og spin-off-produkt (kapittel 7). Noen av disse er allerede realisert, og er ellers nedfelt i foreningen Dønnesrosens aktivitetsplan på kort og lang sikt. Slik har prosjektet bidratt til å strukturere og samle innovasjonsnettverkets ideer for videreutvikling og realisering.

9.4 Dønnesrosemodellen for lokal tilhørighet

Det er viktig at initiativtakerne til lignende arrangement sikrer lokal forankring, medvirkning og eierskapsfølelse. Dette har man lyktes godt med i kultur- og opplevelsestilbudet Dønnesrosen. Et godt utgangspunkt for andre som ønsker å gjøre lignende oppsetninger, er derfor å bygge opp organisasjonen iht. modellen presentert i dette caset, «Dønnesrosemodellen» (figur 6.2).

Modellen er nærmere beskrevet i kapittel 6, og kan punktvis oppsummeres som følger:

- **Igangsetting:** Initiativtaker, gjerne i form av arbeidsgruppe/interimsstyre, forbereder etablering av organisasjonen.
- **Invitasjon og informasjon utad:** Gå bredt ut og inviter til innledende interessemøte, for å identifisere aktuelle samarbeidsparter og samtidig styrke legitimitet og forankring til organisasjonen/arrangementet. Pressemelding og direkte invitasjoner er aktuelle verktøy. Samfunnsbredde sikres gjennom involvering av frivillige organisasjoner, offentlige instanser og næringsliv som hovedaktører i den nye organisasjonen.
- **Stiftelse:** Initiativtakerne forbereder og innkaller aktuelle samarbeidsparter til stiftelsesmøte, med forslag til vedtekter. Foreningen stiftes med tilhørende vedtekter og påfølgende valg av styre iht. vedtektene. I Dønnesrosemodellen er frivillig forening valgt som organisasjonsform (bl.a. ingen eiere og ingen utbetaling av overskudd).
- **Styret:** Styrets sammensetning gjenspeiler den kompetanse og bredde som er formålstjenlig. (Det vurderes om enkelte sentrale medlemsorganisasjoner skal tilbys fast plass i styret. Dette nedfelles evt. i vedtektene.)
- **Medlemmer:** Medlemmer i foreningen er organisasjoner som har forpliktet seg til å medvirke aktivt til å realisere formålet til foreningen. En aktuell sammensetning er samarbeidsparter fra frivillige lag/foreninger, offentlige instanser og næringsliv. En kombinasjon av flere kategorier kan gi positive ringvirkninger, ikke minst i forhold til å dra nytte av de enkeltes nettverk (jf. figur 6.1). Medlemsavtaler utformes/godkjennes av styret, og undertegnes av begge parter.
- **Prosjektorganisering:** Arbeidet som skal lede fram til oppsetningen/produktene, organiseres som et prosjekt. Styret utnevner en prosjektleder som koordinator. Denne leder en mindre hovedkomite (f.eks. tre personer), med de undergrupper som er nødvendig for å sikre kvalitet på alle plan (musikalsk/kunstnerisk, kostyme/rekvisitter, økonomi, PR, service/velferd, koordinering barn etc.). Styret vedtar budsjettet, og prosjektleder har budsjettansvaret. Prosjektleder tildeler budsjettposter til gruppelederne. Det kreves tett dialog og samarbeid mellom gruppeledere og hovedkomite.

Prosjektleder rapporterer til styret, og gjennomfører evaluering av oppsetningen i samarbeid med styret.
- **Bemanning av prosjektet:** Styret oppnevner gruppeledere for de grupper/funksjoner som det er behov for. Bemanningen skjer i nært samarbeid med prosjektleder. Hvilke personer man søker, avhenger av produktet man ønsker å skape. I de fleste oppsetninger ønsker man et musikalsk og

teatralsk innhold, noe som legger føringer for mye av fokuset. Logistikken må sikres, og det faktum at man skal ivareta trivsel, samhold og engasjement hos en rekke mennesker – dette for å lykkes med å levere et kvalitetsprodukt på alle plan (figur 9.1).

- Andre samarbeidsparter: Når manusforfatter, komponist/arrangør og regissør er på plass, skal utøverne hentes inn. Det trengs både skuespillere, sangere, musikere og støttepersonell (kostyme, rekvisitter, velferd-/servicefunksjon, koordinering/aktivisering av barn etc.) Dette krever ulike ressurser og kompetanse, som man finner blant ildsjeler i lokalsamfunnene. Ressurspersoner kan også hentes utenfor organisasjonslivet.
- Markeringer: Å markere start og slutt på arbeidet med en oppsetning, er viktige tiltak for å understreke betydningen av fellesskap og samarbeid. Deltakerne får oppmerksomheten rettet mot seg og sine oppgaver, og ser sin plass i det store puslespillet. En slik «kick-off» og avslutningsmarkering har til hensikt å samle, bevisstgjøre, motivere og inspirere – med mål å oppnå stolthet, ansvars- og eierskapsfølelse.
- Det kan også legges inn aktiviteter for deltakerne underveis, f.eks. konkurranser og nominasjoner til ulike priser og utmerkelse. Erfaringer viser at dette kan bidra til mye humor og underholdning.

10 Referanser

- Andersen, Tone. 2018. Dønnes gård. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Blekesaune, A.B., B.; Haugen, M. S. 2010. Visitors to farm tourism enterprises in Norway judgements - A Norwegian perspective in international context. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism Vol 10 side 54-73.
- Brønnøysundregistrene 2018. <https://www.brreg.no/lag-og-foreninger/registrere-lag-eller-forening/vedtekter-for-forening/>
- Carlsen, Jens Andreas. 2016. Manus til forestillingen Dønnesrosen.
- Carlsen, Jens Andreas. 2018. Dønnes gård. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Carlsen, Ida Marie. 2018. Gruppeleder Dønnesrosen. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Cawley, M.G., D. A., 2008. Integrated rural tourism: Concepts and Practice
- Daugstad, K.R., K.; Skar, B. 2006. Agriculture as an upholder of cultural heritage? Conceptualizations and value judgements - A Norwegian perspective in international context. Journal of Rural Studies Vol 22 side 67-81.
- Dønna kommune 2018, www.donna-kommune.no
- Dønnahorn 2018, www.donnahorn.no
- FMLA 2013. Regionalt miljøprogram 2013-2016. Fylkesmannen i Nordland, Landbruksavdelinga. Rapport nr. 5/2013
- Foreningen Dønnes rosen, 2017a. Programblad for forestillingen 30.9. og 1.10. 2017.
- Foreningen Dønnesrosen 2017b. Bilder, program og avisutklipp fra «Dønnesrosen» - urpremiereåret 2016 (fotobok)
- Foreningen Dønnesrosen 2016. Vedtekter for foreningen Dønnesrosen. 30.8.2016
- Grønås, Martin. 2018. Gruppeleder Dønnesrosen. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Grønås, Kjellaug. 2018. Inspisient Dønnesrosen. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Haga, Arnulf 2017. Personlig meddelelse, Sandnessjøen 1.12.2017
- Hansen, Asle. 2018. Dønna kirkelig fellesråd. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Hansen, Sverre H. 2018. Gruppeleder Dønnesrosen. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Helgelands Blad 2016a. Ny triumf for lokalt kulturliv. 21.10.2016, s. 6.
- Helgelands Blad 2016b. Prøysen gav ut «Dønnesrosen». 2.11.2016, s. 6-7.
- Helgelands Blad 2017. Dønnesrosen i konsertversjon. 6.11.2017, s. 15.
- Høberg, E.N., H. Jensen, P. E. Aspholm, B. Frantzen, T. A. Bjørn og L. O. Nilsson. 2017. Se mot nord i FNs internasjonale år for bærekraftig turisme. Dagbladet, 13. januar 2017.
- Høberg, E.N., E. Ljunggren, M. Jørstad, B. Forsland, I. Roaldsen, 2017. Lokal mat og lokale spisesteder. Resultater fra intervju med et utvalg spisesteder, leverandører og spisegjester på Helgeland. NIBIO rapport 3(97).
- Jørgensen, Tor Henning. 2018. Rådmann i Dønna kommune. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018
- Kirkelig fellesråd 2018. www.Kirken.no Dønna kirkelig fellesråd.

Meld. St.31. Garden som ressurs - marknaden som mål. Vekst og gründerskap innan landbruksbaserte næringer 2013-14

Mitchell, P.F., R. Fisher. 2010. From passenger to driver: Creativity and culture in rural communities. *Tourism, Culture and Communication* Vol 10 side 187-200.

Mortensen, Stein Ivar. 2018. Waldemarhuset AS. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.2018

NFK 2017. Strategi for reiseliv- og opplevelsesnæringer i Nordland (2017-2021). Nordland fylkeskommune.

Norsk Kulturarv 2018. www.kulturarv.no

Rønningen, Martin 2009. Innovasjon i bygdeturisme.

Vestrum I. 2013. The Resource Mobilisation Process of Community Ventures - The Case of Cultural Events in Rural Communities. Avhandling, Nord Universitet.

Vestrum, Ingebjørg. 2018. Nord Universitet. Personlig meddelelse, Dønnes gård 30.1.2018

Waldemarhuset 2018. www.Simusic.no

Olsson, Anna Karin, Anette Therkelsen & Lena Mossberg, 2013. Making an effort for free – volunteers' roles in destination-based storytelling.

Opland, Guri. 2018. Dønnahorn. Personlig meddelelse, Dønnes gård 31.1.201

<https://forskning.no/musikk/2013/06/festivaler-skaper-stolthet>

www.visitfaroeislands.com

11 Vedleggsoversikt

11.1 Program for Dønnesrosen 2017

11.2 Program for seminaret «Betydningen av festivaler, spill og andre lokale events for stedsutvikling, bolyst og verdiskaping»

11.3 Deltakerliste for seminaret «Betydningen av festivaler, spill og andre lokale events for stedsutvikling, bolyst og verdiskaping»

11.4 Mediaoppslag

11.4.1 Forhåndsomtale Folkehelseuka, Helgelands Blad

11.4.2 Alf Prøysen og Dønnesrosen, Helgelands Blad

11.4.3 Ny triumf for lokalt kulturliv, Helgelands Blad

11.4.4 Kreativ kostymefabrikk, Helgelands Blad

11.4.5 Løfter bygda med kirkespill, Nationen

11.4.6 Betydningen av festivaler, Helgelendingen

11.1

PROGRAM

DØNNESROSEN 2017

EN FORESTILLING INSPIRERT AV
DØNNES KIRKES HISTORIE,
MYTER OG SAGN

MANUS/IDÉ
REGI
MUSIKK

JENS ANDREAS CARLSEN
JANNE JOHANSEN KJELLEVOLD
STEIN IVAR MORTENSEN

MEDVIRKENDE

DØNNAHORN M/VENNER
MANNSKOR, BARNEKOR
LOKALE AKTØRER

Kjære publikum

Velkommen til Dønnesrosen 2017! Det er andre gang vi inviterer til denne historiske reisen, bygd opp omkring Dønnes kirkes historie - med myter og sagn, i glede og sorg.

Realisering av ideen om å skreddersy et verk til vår ærbødige middelalderkirke, har vært mulig fordi man har forenet profesjonell kompetanse, talenter, skaperglede og ferdigheter med den velvilje, samarbeidsglede og allsidighet som man finner blant ildsjelene i lokalmiljøene.

Forestillingen driftes gjennom foreningen Dønnesrosen, der formålet er å gi et attraktivt, samlende og meningsfylt kulturelt tilbud til Dønna kommunes innbyggere. Dette innebærer at over 90 personer i alderen 8 til 70+ er involvert i produksjonen gjennom et bredt spekter av oppgaver knyttet til musikk, sang, skuespill, kostymer og ulike støttefunksjoner. Disse finner vi både innen- og utenfor frivillige organisasjoner i Dønna kommune.

Forestillingen er pusset, polert og videreutviklet siden i fjor, og nye perler som «Stjerna» og «Håp» er kommet til.

Dønnesrosen er et stort løft for et samlende og frivillig kulturliv i Dønna, og vi er stolte av å kunne presentere produktet også i år. En stor takk rettes til alle involverte!

En spesiell stor takk går til initiativtakerne Jens Andreas Carlsen og Stein Ivar Mortensen, som nok en gang har invitert oss alle med på denne utrolige reisen i og omkring Dønnes kirke!

Ta plass i tidsmaskinen!

God reise!

*Eva Narten Høberg
Styreleder Dønnesrosen*

Et møte med stemmer i stein

Gjennom forestillingen Dønnesrosen får vi et historisk innblikk i samfunnsutvikling og enkelthendelser langs historielinjen - fra vikingtida via middelalderen, barokken og fram til i dag. Historien er krydret med myter og sagn, som åpner opp for kunstnerisk frihet i kombinasjon med historiske fakta.

Vi stifter bekjentskap med mange kjente og ukjente personligheter, som alle gir seg til kjenne som stemmer i stein. Vi møter Hårek fra Tjøtta, som forårsaker

Fra Dønnesrosen 2016 (Foto: H. Andreassen)

mordbrannen på Dønnes, vi møter «Svartedauden» i egen person, og vi møter oberstløytnant Coldevin og biskopen. Vi møter Dønnesrosen – en ung jente som i sin bunnløse kjærlighets sorg endte sitt liv på selveste bryllupsnatten. Vi møter en gammel «gråstein» av en klokker - som representerer historien gjennom sitt virke i middelalderkirken i mange hundre år. Vi møter en «barokkjåle» som står i sterk kontrast til klokkeren, men der de utrolig nok finner tonen til slutt likevel - mon tro til litt søt musikk...? Og ikke minst møter vi guiden, den unge og noe kunnskapsløse jenta – i alle fall etter klokkerens tydelige oppfatning, som skal bli kjent med kirkas historie for å formidle den videre til andre.

Vi møter «Husmainnan» - en fin bukett staute menn i mannskoret Dønnesrosen. Vi møter også en om mulig, enda finere bukett med små roser, som utgjør Dønnesrosens yngste skuespillere og sangere.

Vi ser stjerna, og vi ser håpet – som har vært avgjørende for menneskenes evne til overlevelse i vanskelige tider - også i dag.

For vent litt å se, det her får vi te, før vi e i lag, du og e (fra Håp).

Rolleliste

Guiden	Janne Johansen Kjelle vold
Klokker	Jens Andreas Carlsen
Barokkdamen	Tone Andersen
Åshild	Janne Johansen Kjelle vold
Lille Ingrid/Lille Kristin	Mathilde Oline Carlsen
Vikinggutt	John Erling Aakvik
Barnebarn	Johannes Carlsen
Bestefar Grankjell	Odd Thorsvik
Svartedauen	Odd Thorsvik
Far/datter/mor/sønn	Jan M. Berglund/ Mathilde Oline Carlsen/ Ida M. Carlsen/ Johannes Carlsen
Husmannsgutt	Jannicke Grønås
Dønnesrosen	Janne J. Kjelle vold/Ida M. Carlsen
Brudgom	Sverre Holger Hansen
Prest	Einar Sørøy
Oberstløytnant Coldevin	Odd Thorsvik
Biskop	Andreas Carlsen
Ung Coldevin	Andreas Carlsen
Marie Anna	Janne Johansen Kjelle vold
Uskikkelig gutt	Joakim Steinsvik
Bud	Kristoffer M. Berg
Skolelærer	Sverre Holger Hansen

Barn fra Nord-Dønna Montessoriskole og Dønna Barne- og ungdomsskole:

Julie Titternes	Oliver Nor
Emilie Myrstad	Else-Linn Austad
Amanda Sørhaug	Iselin Myrstad
Ulrikke Pedersen-Titternes	Synne Mathisen
Sebastian Svendsen	Mathea Lorentzen
Heart Mannvik	Ingrid Sofie Jensen
Sofie M. Berg	Naja Bjørnvik

Ansvarlige for koordinering, øving og produksjon:

Inspisient:	Kjellaug Grønås
Instruktør:	Nina Stimo
Kostymeansvarlig:	Sverre Holger Hansen
Kostymer/syersker:	Rose Åkerøy/Rita Titternes/Sigrid Almås Hanne Åkerøy Hundal
Koordinator barn:	Karina Sørøy
Praktisk/service:	Dønnehorn v/Tanja Aakvik
Økonomi/sponsor:	Bård Grønbech/Tone Andersen
Koordinator teknisk:	Martin Grønås
Scene:	Martin Grønås/Odd Thorsvik
Program:	Tone Anita Lund/Eva Narten Høberg
PR:	Ida Marie Carlsen/Tone Anita Lund
Lyd:	Jarl Åge Åker
Lys:	Håkon Flatøy

Hovedkomite: Stein Ivar Mortensen (prosjektleder), Guri Ingfrida Opland og Jens Andreas Carlsen

Samarbeidsparter:

Dønna kommune

DEN NORSKE KIRKE

Dønna menighetsråd

ÅPNING

Mitt hjerte alltid vanker

Baryton: Lund/Holmen

Folketone fra Sverige og fra Møre

Arrangert for to baryton av Stein Ivar Mortensen.

SCENE 1 Guiden

Guiden, klokkeren, barokkdamen

SCENE 2 Klokkerens fortelling *Klokkeren*

Magnushymnen

Mannskoret Dønnesrosen

Horn: Holmen/Mathiesen

Trombone: Høberg/Hatlestad

Hymne fra Orknøyene ca. 1280

SCENE 3 Nattsang

Åshild og vikingebarna

Krabbeklo

Trompet: Opland/Bjørnvik/Antonsen

Folketone etter Signe Valstad. Skaga, Dønna

Kvitekrist

Dønnahorn

Janne J. Kjelle vold/Mathilde O. Carlsen

Barn

Klokkespill: Biel-Nielsen

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

SCENE 4 Brannen

Grankjell og barnebarnet

Brannen

Dønnahorn

Musikk: Stein Ivar Mortensen

Perk: Johansen/Fauske/Smørvik/Engevik

SCENE 5 Kirken

Guiden og klokkeren

Klarinetter/tenorsaksofon

SCENE 6 Svartedauen

*Mor, datter, far, sønn
- og Svartedauen*

Svartedauen

Musikk: Stein Ivar Mortensen

Dønnahorn

Håp

Tekst/musikk: Carlsen/Mortensen

Mathilde O. Carlsen

Piano/fløyte: Kaggerud/Opland

Dagsens auga sloknar ut

Folketone fra Majavatn

Tekst: Elias Blix

Dønnahorn

Mannskoret Dønnesrosen

Baryton/tuba: Skjegstad Torsvik/Rødsten/
Andersen/Alfheim

SCENE 7 Preben von Ahnen

Guiden, klokkeren og barokkdamen

Barokktone

Musikk: Stein Ivar Mortensen

Tangenter: Hans Petter Kaggerud

SCENE 8 Petter Dass

Guiden, klokkeren og barokkdamen

Herre Gud

ditt dyre navn og ære

Folketoner fra Rana og Hornindal

Tekst: Petter Dass

Dønnahorn

Mannskoret Dønnesrosen

Trombone/trompet: Høberg/Opland/
Høberg/Aakvik/Bjørnvik/Antonsen/
Johansen

Barytonsolo: Tone A. Lund

SCENE 9 Peder Tønder

Klokkeren, guiden, barokkdamen
(Det ringes i kirkeklokkene:
Einar Sørøy/Hans Østbø)

Husmainnan

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

Mannskoret Dønnesrosen m/band
Kontrabass: Per Thomas Nygård
Tuba/baryton/trombone/barytonsaks

SCENE 10 Møtet i hagen

Godseierdatter og husmannsgutt

Møtet

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

Dønnahorn
Mannskoret Dønnesrosen
Janne J. Kjellevold
Kristoffer M. Berg

SCENE 11 Dønnesrosen

*Godseierdatter, brudgom, Coldevin
og prest*

Dønnesrosen

Tekst: Man antar at denne er skrevet av
tidligere kirketjener i Dønnes – Simon Aasen
Musikk: Stein Ivar Mortensen

Dønnahorn
Mannskoret Dønnesrosen
Janne J. Kjellevold

SCENE 12 Bryllupet

Bruremarsj fra Dønna

Musikk: Stein Ivar Mortensen

Dønnahorn
Klarinettsolo: Høberg/Stene
Klarinetter: Konradsen/Myrstad/
Lundestad/Lorentzen/Dahl
Mannskoret Dønnesrosen

SCENE 13 Rosens død

Godseierdatter (Dønnesrosen)

Dønnesrosen forts.

Dønnehorn
Mannskoret Dønnesrosen
Janne J. Kjellevold

SCENE 14 Coldevin

*Barokkdamen, klokkeren,
guiden, unge løytnant Coldevin
og godseierdatter Marie Anna*

Stjerna

Andreas Carlsen/Janne Johansen
Kjellevold/orkester

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

**Oberstløytnant Coldevin og
biskopen**

Dønnehorn
Mannskoret Dønnesrosen
Andreas Carlsen/Odd Thorsvik
Sax: Halvorsen/Kjellevold/Ekrem/
Rattsø/Savic

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

SCENE 15 Mot 1866

*Guiden, barokkdamen og
klokkeren*

SCENE 16 Skoleungene

Skolelæreren og barna

Krabbeklo

Folketone fra Skaga, Dønna
Tekst: Trad./Carlsen

Barn

Da klokka klang

Musikk: Trad.
Tekst: Margrethe Munthe

Barna
Piano: Hans Petter Kaggerud

Håp

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

Barna

Piano/fløyte: Kaggerud/Opland

SCENE 17 Mot nåtid

Klokkeren og barokkdamen

SCENE 18 Drømmen

Guiden

Var det en drøm?

Band/Horn/Baryton

Janne J. Kjellevoid

Piano: Kaggerud

Fløyte: Opland/Berglund

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

SCENE 19 Stemmer i stein

Alle

Stemmer i stein

Alle

Tekst/Musikk: Carlsen/Mortensen

Arne Svare

Dønna kommune

NFT

NORSK FISKETRANSPORTgruppen

Hovedsponsor Dønnesrosen 2017

En stor takk til vår hovedsponsor, LetSea (Foto: L.K. Lorentzen)

Sang og musikk:

Band

Trommer: Ivar Harry Johansen
Kontrabass: Per Thomas Nygård
Tangenter: Hans Petter Kaggerud

Dønnahorn m/venner

Fløyte:
Rosemari Berglund/Berit Opland

Klarinett:
Eva Narten Høberg/Heidrun Stene/Kate Myrstad/Dan Erik Greger
Lundestad/Ann Helen Konradsen/ Laila Lorentzen/ Christine Dahl

Altsaksofon:
Helga Kjellevoid/Anne Ekrem/Remi Halvorsen

Tenorsaksofon:
Marit Opland Savic

Barytonsaksofon:
Sverre Rattsø

Trompet:
Jørn Høberg/Ann Kristin Bjørnvik/Siv Antonsen/Tanja Aakvik/Guri
Ingfrida Opland/ Ann-Kristin Johansen

Horn:
Randi Holmen/Ruth Mathiesen

Trombone:
Tora Narten Høberg/Sonja Hatlestad

Baryton:
Lisbeth Holmen/Tone Anita Lund/Kristina Skjegstad Torsvik

Tuba:
Einar Andersen/Lise Alfheim/Leonid Rødsten

Klokkespill:
Eva Julia Biel-Nielsen

Perkusjon:
Bjørn Arne Fauske/Tor Einar Engevik/Arne Elias Smørvik

Manskoret Dønnesrosen

Tenor:
Odd E. Lorentzen/Åsmund Wik/Martin Grønås/Harry Pedersen/
Oddmund Emilsen/Jan Magne Berglund/Karl Åker/Odd Thorsvik

Baryton:
Jens Erling Aakvik/Andreas Carlsen/Steinar Lorentzen/Bård Leirvik

Bass:
Jostein Rostad/Alf Jan Sørhaug/Trond Lorentzen/Åsmund Lorentzen

Musikalsk leder: Stein Ivar Mortensen

Takk til alle bidragsytere – enkeltpersoner, gode venner, familier og bedrifter - for små og store tjenester, gaver, hjelp og støtte.

En stor takk til hele Dønnas befolkning for alle gode ord og en fantastisk oppslutning!

Sist men ikke minst:

*Jens
Stein Ivar
Janne*

Uten dere hadde vi ikke fått det til!

Vi ses 😊

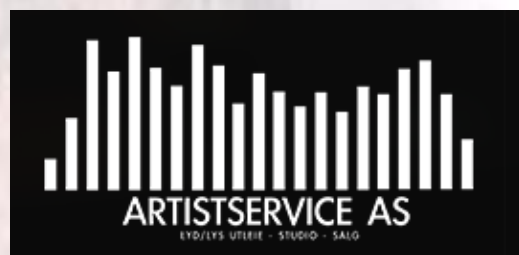
Fra Dønnerosen 2016. (Foto: H. Andreassen)

Foreningen Dønnerosen
Org.nr: 917 502 749
Kontonummer: 4516 27 60959
Vipps: 109694

DEN NORSKE KIRKE
Sør-Hålogaland bispedømme

fysioform

Løkta Kolonial

Entusiastisk Dønnabeundrer og
hyttenabo

Marked

STAVSENGVEIEN 30

ØKONOMISERVICE AS
Autorisert regnskapsførerselskap

Bedriftspartner

Kremmerhuset

SJARKEN

SKAGAGRØNNSAKER
-vi håper det smaker

REMA
1000

Lyngåsen

Lagersalget Bjørn

A-S LANDMASKIN

Invitasjon til seminar

Betydningen av festivaler, spill og andre lokale events for stedsutvikling, bolyst og verdiskaping

Tid: 30. januar 2018, kl. 17.30-20.00

Sted: Dønnes kirke (oppmøte) og Dønnes gård

Påmeldingsfrist: 24.1.2018 til eva.narten.hoberg@nibio.no eller sms til 97738197

Egenandel: kr 100,-

Prosjektet *Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen*, inviterer til åpent seminar for å sette fokus på betydningen av festivaler, spill og andre lokale events, basert på frivillig arbeid. Det finnes en rekke eksempler på denne type arrangement, og bare i Dønna kommune finner vi bl.a. *Bjørnsmartnan*, *Sjarkenfestivalen*, *Heimkommardagan på Løkta* og *Dønnesrosen*. Hvilken rolle har disse arrangementene i lokalmiljøet, kommunen og regionen? Er det egentlig rom for flere festivaler og spill i en liten kommune? Er samarbeid innen og mellom kommuner mulig og ønskelig? Er det aktuelt å spille hverandre gode? Har festivaler og spill noen betydning for reiselivsnæringa? Hvordan skapes attraktive arrangement – for frivillige og besøkende? Hvordan jobber Dønnesrosen for å samle, inkludere og involvere? Dette er noe av spørsmålene som vil belyses i løpet av kvelden, og som det vil bli anledning til å diskutere nærmere.

Seminaret er lokalisert til Dønnes, der Dønnes kirke vil danne rammen omkring seminaret. Bispisingen foregår ved Dønnes gård, der det vil serveres en varmrett.

Velkommen til seminar!

Program

- Åpning v/ Jens A. Carlsen, Dønnes gård og Stein Ivar Mortensen, Waldemarhuset
- Frivillighetens betydning for trivsel og utvikling v/Tor Henning Jørgensen, Dønna kommune
- Den røde tråden - om kvalitet og helhet i opplevelsesproduksjonen v/ Eva Narten Høberg, NIBIO Tjøtta
- Festivaler, spill og andre lokale events – betydning for stedsutvikling, bolyst og verdiskaping v/ Ingebjørg Vestrum, Nord Universitet
- *Matsservering* ☺
- *Diskusjon og innspill!*

Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd gjennom programmet Virkemidler for regional innovasjon – VRI.

Arrangør: Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen, ressursgruppa for prosjektet ved; Dønnes gård, Waldemarhuset AS, Dønna kommune, Dønna kirkelig fellelsråd og Dønnahorn.

Prosjekteier: Dønnes gård. Prosjektleder: NIBIO Tjøtta

[Skriv her]

Nordland
FYLKESKOMMUNE

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Medvirkende

Jens Andreas Carlsen, Dønnes gård

Manusforfatter, skuespiller og initiativtaker for Dønnesrosen. Har inngående kjennskap til Dønnes gård og Dønnes kirkes historie, og driver kulturformidling ved Dønnes gjestegård og som guide i Dønnes kirke.

Stein Ivar Mortensen, Waldemarhuset

Prosjektleder for Dønnesrosen, kunstnerisk leder, komponist, arrangør og dirigent for Dønnesrosens orkester og kor. Driver noteforlag og prosjektforetaket Waldemarhuset på Glein. Utgir lærebøker og noter som er i bruk over hele landet. Musikkprosjekt fra Waldemarhuset er brukt på over 100 steder, også i Sverige, Finland og England.

Ingebjørg Vestrum

Nord Universitet, seksjon for innovasjon og entreprenørskap. Studerer nyskapende kommunale prosesser. Tidligere ansatt ved Nordlandsforskning innen entreprenørskap, stedsutvikling, landbruk og kultur. Doktorgrad fra 2014 med fokus på hvordan ildsjeler i tre bygdesamfunn mobiliserer lokalsamfunnet til å utvikle musikkfestivaler. Tittelen på doktorgraden: *The resource mobilisation process of community ventures. The case of cultural events and rural communities.*

Eva Narten Høberg

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO Tjøtta), avd. Utmarksressurser og næringsutvikling. Prosjekter innenfor natur- og kulturbasert næring, med fokus på mat og matkultur, opplevelsesproduksjon og bærekraftig reiseliv. Prosjektleder for *Kulturbaserte opplevelser ved Dønnes gård – Dønnesrosen*. Spiller klarinett i Dønnesrosens orkester.

Tor Henning Jørgensen

Rådmann i Dønna kommune, medlem i ressursgruppa for prosjektet, frivillighetsentusiast og støttepersonell i foreningen Dønnesrosen. Mange års erfaring fra arbeid med arrangements- og næringsutvikling, bl.a. knyttet til reiselivsnæringa i Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Dønna.

Kommer du?

[Skriv her]

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

11.3

Deltakerliste. Seminar 30.1. Dønnes. Betydningen av festivaler, spill og andre lokale events

Arrangør: Prosjektet *Kulturbaserte opplevelser - Dønnesrosen* v/Dønnes Gård og NIBIO

Navn	Organisasjon	E-post
Tone Lund	Dønnesrosen	tal@hinesna.no
Ann Helen K. Skei	Dønnehorn	anhelk@online.no
Anne-Sofie Sand Mathisen	Bjørsmartnan	soska-ma@online.no ; post@bjornsmartnan.no
Annika Honggard	Ut i Øyan	info@utioyan.no
Arild-Magne Larsen	Dønnehorn	arild.larsen@helgelandkraft.no
Bård Grønbech	Dønnesrosen	bard.gronbech@heroy-no.kommune.no
Christine Dahl	Dønna kommune, folkehelsekoordinator	Christine.Dahl@donna.kommune.no
Einar Andersen	Bjørsmartnan/Dønnehorn	einar.andersen@yahoo.no
Eva Julia Biel Nilsen	Dønnehorn	Julia.Biel@donna.kommune.no
Frigg Valla	Klemetspelet	frigg.valla@gmail.com
Gude Mathisen	Bjørsmartnan	
Halvard Mikalsen	Heimkommardagan på Løkta	post@lokta.no
Harald Carlsen	Havna festivalen/foresatt Dønnesrosen	
Helga Kjellevoid	Dønnehorn	helkje01@online.no
Ida M. Carlsen	Dønnesrosen/skuespiller	ida_marie_carlsen@hotmail.com
Jelena Budesa	Bjørsmartnan	
Jørn Høberg	Dønnehorn	jorn.hoberg@donna.kommune.no
Kai Van Phan	Phan Group, Bjørn	khai@phangroup.no
Karina Sørøy	Dønnesrosen	karsor@skole.donna.no
Katrine Fløtnes	Dønnehorn	katrineflotnes@hotmail.com
Kjellaug Grønås	Dønnesrosen/inspisient	kjegro@vgs.nfk.no
Knut Nilsen	Tjøttaspelet	
Laila Lorentzen	Dønnehorn	lailoren@online.no
Leonid Rødsten	Dønnehorn	leonid@online.no
Marit O. Savic	Dønnehorn	marit.savic@donna.kommune.no
Martin Grønås	Dønnesrosen/Mannskor	m-groena@online.no
May-Brit Kringen	Tjøttaspelet	may-fo@online.no
Merete Mattson	Klemetspelet	gullblom@online.no
Mette Anfindsen	Dønna kommune	mette.anita.anfindsen@donna.kommune.no

Odd Einar Lorentzen
Otto Jonny Derås
Ove Virik Jørgensen
Roger Lorentzen
Rolv Hagen
Siv Antonsen
Sverre H. Hansen
Tanja Aakvik
Åshild Kittelsen
Åsmund Lorentzen
Åsmund Vik

Dønnesrosens mannskor
Klemetspelet
Bjørsmartnan
Sjarken
frivillig Dønna
Dønnahorn
Dønnesrosen/Sjarken
Dønnesrosen/Dønnahorn
Helgeland Museum, Dønna
Dønnesrosens mannskor
Dønnesrosens mannskor

Odd.Einar.Lorentzen@alstahaug.kommune.no
otjoderaa@hotmail.no

post@sjarken.no
row-ha@online.no
siven68@hotmail.com
svekje2004@yahoo.no
tjaak69@hotmail.com
donna@helgelandmuseum.no
aasm-lo@online.no
aasmund.wik@hotmail.com

Arrangører/innledere

Asle Hansen
Eva Narten Høberg
Guri Opland
Ingebjørg Vestrum
Jens A. Carlsen
Mathilde O. Carlsen
Stein Ivar Mortensen
Tone Andersen
Tor Henning Jørgensen

Dønna kirkelig fellesråd
NIBIO Tjøtta
Dønnahorn
Nord Universitet
Dønnes gård
Dønnesrosen, barnegruppe
Waldemarhuset AS
Dønnes gård
Dønna kommune

aslhans@online.no
eva.narten.hoberg@nibio.no
guriopland@gmail.com
ingebjorg.vestrum@nord.no
jcarldonnes@gmail.com
Lene.Carlsen@alstahaug.kommune.no
sim@simusic.no
donnes.gaard@online.no
tor.henning.jorgensen@onna.kommune.no

11.4 Mediaoppslag

11.4.1 Forhåndsomtale Folkehelseuka, Helgelands Blad

18

NYHETER

Helgelands Blad 11. april 2018

Formannskapet vil ha klinikk-sjef som ny Herøy-rådmann

ANSETTELSE: Formannskapet i Herøy har innstilt til kommunestyret på at Øystein Reksen Johansen skal tilbys

stillinga som ny rådmann. Kommunestyret tar den endelige avgjørelsen 26. april. Johansen er i dag klinikk-

sjef ved kirurgisk og ortopedisk klinikk på Nordlands-sykehuset i Bodø. Kommunen fikk 13 søkere

til rådmannsstillinga som blir ledig når Morten Sandbakkken har sin siste dag på jobb fredag denne uka. Kommunal-

leder 2, Geir Berglund, er konstituert i rådmannsstillinga fra og med mandag, og fram til ny rådmann er på plass.

SKAPER SAMHOLD: Kirkespillet Dønnesrosen har positive effekter på mange områder – og dermed også innvirkning på folkehelse. Her er Janne Kjellevold Johansen og en gruppe barn i aksjon på scenen.

FOTO: HILDE ANDREASSEN

Har kulturtilbud noe med folkehelse å gjøre?

Samhold for folkehelse

FOLKEHELSEUKA: Hva betyr kulturtilbudet Dønnesrosen for folkehelse? Det er tema for et møte på Dønna i forbindelse med årets folkehelseuke.

Kari-Ann Dragland Stangen
kan.arnet@tid.no 94023001

«Samhold og fellesskap i skole og fritid» er tema for et møte på Solfjellsjøen førstkommande fredag. Det skal handle om to ting, eller kanskje snarere tre – alle med tilknytning til folks hebe.

Skape trivsel

Innledningsvis skal forsker hos Nibio Tjøtta, Eva Narten Høberg, presentere resultatet av en spørreundersøkelse i forbindelse med gjennomføringen av opplevelsestilbudet Dønnesrosen. I tillegg skal hun se nærmere på effekten av å tilby skolelunsj til elevene på ungdomsårnet ved Dønna barne- og ungdomsskole. Etterpå er det duket for pubquiz

SUNT OG SAMLENDE. Skolelunsj gir muligheter til å medvirke – og skaper trivsel blant skoleelever i Dønna.

FOTO: NIBIO

med en aldri så liten konsert på kjøpet.

Arrangementet er resultat av et samarbeid mellom Dønna kommune, Dønnes Gård, Dønnahorn og Nibio Tjøtta.

– *Itta i all verden har musikalen Dønnesrosen med folkehelse å gjøre?*

– Det er et kulturtilbud som bidrar til fellesskap og samhold, som skaper trivsel og bølst, sier Eva Narten Høberg, og konstaterer at det er faktorer som har positiv effekt

ikke minst på menneskers psykiske helse.

Gode tilbakemeldinger

«Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen» er eid av Dønnes gård. Prosjektet samler et stort antall deltakere, korvagnere, korpsmusikere og skuespillere, samt alle som befinner seg i kulissen. Undersøkelsen som er gjennomført spør blant annet hva deltakelsen har gitt medvirkende i alle aldre, hva det betyr å bli møtt med høye

DØNNESROSEN: Eva Narten Høberg skal presentere resultatet av en spørreundersøkelse knyttet til kirkespillet Dønnesrosen.

FOTO: KARI-ANN DRAGLAND STANGEN

krav og levere kvalitet.

– Svarene viser at tilbudet er veldig, veldig viktig for trivsel og samhold. Deltakerne er stolte over å få delta. Svarene forteller også alle er like viktige, og at deltakelsen virker inkluderende. Det har vi lyst til å presentere, sier Høberg, som ikke er i tvil om betydningen frivillig kulturarbeid har for folkehelse.

Populært måttid

Helse handler med andre ord

om langt mer enn trening og kosthold, selv om det også er viktig. Høberg kommer for øvrig inn på mat i foredraget, og da med utgangspunkt i skolelunsjen som er et tilbud til ungdomsskoleelevene på Dønna.

Den er en del av prosjektet «Dønna som foregangskommune for et grønt mattilbud på Helgeland». Det er imidlertid ikke næringsinnhold som opptar Høberg denne gangen, men det å samles om måltidet, trivselen og det sosiale fellesskapet.

Erfaringene med prosjektet er så gode at skolen nå vurderer å utvide lunsjtilbudet til også å omfatte elevene på mellomtrinnet.

■ Dønna er en av mange kommuner i Nordland som markerer folkehelseuka. Ifølge en fylkeskommunal oversikt over arrangementer, byr Dønna også på et foredrag om psykisk helse. Det arrangeres torsdag. Foredragsholder er Ingrid Bruun (24), som tolv år gammel lovet seg selv at hun aldri skulle bli mer enn 16 år.

PDF-kopli av «-»-«-» For nummer: 4747255736 (2023)

11.4.2 Alf Prøysen og Dønnesrosen, Helgelands Blad

MENINGER
Helgelands Blad 02. november 2016

Helgelands Blad
Utøvingssjef: Ingrid Isaković
Redaktør: Ingrid Isaković

PRÅKSTEN SIDEN 1904

Prøysen ga ut «Dønnesrosen»

imlegg

KULTUR

Skillingstria «Dønnesrosen» ble skrevet av tidligere kirkefrøyer i Dønnes kirke, Simon Aasen.

— Simonas store foreldre var Alf Prøysen. Prøysen hadde kunngjort at han ville gi et veskebok til den som sendte ham et riktig gammelt vise. Da satte Simon seg ned og skrev «Dønnesrosen» — et skillingstria om utbykkende kirkefrøyer med tragisk utgang. Den sendte han til Prøysen, og sånn fikk han veskeboka, formlie Jens Carlsen til Helgelands Blad i juni.

«Dønnesrosen» ble senere publisert av Alf Prøysen i Måneskogen for alle i 1955, men da som et 200 år gammelt skillingstria.

— Mange år senere møttes Simon og Prøysen på Riksbokforlaget. Da innmuntret Simon at han hadde skrevet visa god. Det syntes Prøysen var riktig så fornøyd, ifølge Carlsen.

Teksten ble senere publisert i Prøysens bokserie. De gamle visene.

Rid.

Va bringer her den originale teksten i sin helhet:

1. På Dønnes lood en pike i systerhandrede.

MENINGER
Helgelands Blad 02. november 2016

LEST:

«Jeg ville bare avslutte sesongen for gutting i kirka med en litt ekstra vri, og så ender vi opp med dette.»

Jens Carlsen om Dønnesrosen (Helgelands Blad)

SEND DE
red@hblac

Dønnesrosen»

FAKK ORIGINALEN: Vestengeter Alf Prøysen i et tenksomt øyeblikk. FOTOG: ANETTE/SCANPIX

han var så fin og finger og hæl- og hender ut i Smevrik og kom de beiser. Da more brudens fader med gutt han elskete i hant, til hentes store fader kornk-ter hentes born.

2. Hun skulle ha en bonde, en gammel rik gynn, hun gjet så hure tæver for den- ne festemann.

Der ble bestemt til bryllup i Dønnes serubespill det var ved Sæbthens tider en stille sommerkveld.

3. Og bryllupom kom med følge fra Mo i Kjønsfjord,

og hender ut i Smevrik og kom til Dønnesjord. Da more brudens fader med fliske ut i haldet de drak og turet kenge ja helt til mærgen kom.

4. Så opprørt bryllupdagen og bruden var så rank, hun hadde sikkehode og sølter som var blank.

Og ingen så vel siden et viltt per soon dem en olding spanglet dækkert med hved til alceret frem.

5. Da vreden var over de opp til Dønnes gikk,

MANUSFORFATTER: Manusforfatter Jens Carlsen lot skillinget ego til rollen han hadde, Dønnesrosen, og gjestene de urert tok til med sterke drikk.

Men bruden satt på kammert og så fin, hun var så str i stann på hussammensuten tenkte hun og gjet for gutten sin.

6. Og da det led på natten med gjellen morgesol, hun samlet sitt brudeklor og ut av kammert det, hun kaset seg i Gæscham hun tok sitt unge liv og hentes unge legeme oant kærnet ble av str.

7. Omseider traldr brudgom i brudekammert fin, og så fin, han vilte hente bruden så fager og ja sin, han så kom tomme vegger og gjorde straks alarm, til slutt ble bruden finner hun var da enda varem.

8. Hun lagde i en liste med brudekloppel på, og ja som om hun samlet med brudekloret på. Da stinnet drukkigglidet og brudgom gikk i seng.

9. Og bruden skulle hvile på Mo i sognen jord og brudgom tok da kisten og ja på Ransford. Så nok det opp til kalling og hele folket sank, av bruden og av brudgom og følger ei man fant.

10. Nu hviler deres legem blant tang på slinnet buan. Da stinnet drukkigglidet og brudgom gikk i seng.

11. Du soiler mer og fader som barn i verden har, ja la dem selv bestemme for kærtilbet er vår, og ting dem til i sorgen til slutt at vane bort for dere år på forden det gjet så alt for fort.

FOTOG: Ulf STENHOLT

11.4.3 Ny triumf for lokalt kulturliv, Helgelands Blad

11.4.4 Kreativ kostymefabrikk, Helgelands Blad

DØNNESROSEN: – Vi kaller oss bare Fredrikssons fabrikk, ler de fire damene som syr kostymer til det nye kirkespillet «Dønnesrosen – en drøm?». Og forvandler gammelt sengetøy og pledd fra NSB til fine kjoler og vadmelsklær. **BLA OM!**

Kreativ kostymefabrikk

SYR: Velbrukte symaskiner har blitt hentet fram til kostymearbeidet til «Dønnesrosen – en drøm?». Sigrid Almås Horsgård betjener en av det mer avanserte slaget – en overlockmaskin.

GODT HUMØR: Kostymemakerne som lager kostymer til kirkespillet «Dønnesrosen – en drøm?» holder stort tempo og har humøret i orden. Fra venstre: Sverre Holgeir Hansen, Sigrid Almås Horsgård, Rose Åkerøy, Hanne Åkerøy Hundal og Rita Edvardsen. **BEGGE FOTO: LEIF STERNHOLT**

Vi kaller oss bare Fredrikssons fabrikk.

FORTSETTELSE FRA FORRIGE SIDE >>>

FIRE DAMER – OG EN FYR. – Guri meg, hvor mange bekledninger som har gått med!

I systua utløser kommentaren nok et latteranfoll. For humøret er på topp når fire erfarne sydamer møtes for å lage kostymer til Dønnes nye kirkespill – «Dønnesrosen – en drøm?», og tar i bruk det de har av kreativitet og kunnskap.

Fire damer – og en fyr, som liksom skal være sjefen deres.

Han kommer vi tilbake til.

URPREMIERE. Lørdag 29. oktober skjer det: Da er det urpremiere på «Dønnesrosen – en drøm?» – et historisk musikkspill som settes opp i Dønnes kirke, etter et manus skrevet av Dønnes gård-driver Jens Carlsen.

Forestillinga har mobilisert store deler av det lokale kulturlivet på Dønna til innsats. Totalt er rundt 75 personer involvert, rundt 30 av dem som skuespillere. Og når stykket har et tidsspenn som strekker seg over ei rekke historiske epoker fra vikingetida og oppover til vår tid, blir kostymebehovet deretter.

Med andre ord: Stort.

PÅ REKKE OG RAD. – Til nå har vi sydd 66 plagg, og enda er det noen igjen som vi ikke har laget.

Opplysninga kommer fra Rose Åkerøy, en av de fire sydamene, som nettopp har foretatt ei oppstilling langs en lang vegg hvor kjoler, drakter, vester og mange andre slags klesplagg henger på rekke og rad.

Dette er den sjuende tirsdagskvelden hvor de har møttes til kostymelaging; ei tre timers økt i et rom i andre etasje hos overnattings- og bevertingsbedriften Boteriet i Åker nord på Dønna.

– Vi kaller oss bare Fredrikssons fabrikk, ler de når Helgelands Blad kommer på besøk – og sikter til den populære svensk-norske komiserien som gikk på TV først på 1990-tallet.

– Har dere fått tegninger som dere syr etter?

Spørsmålet fører til enda mer latter.

– Her brukes det kun fri fantasi! svarer Hanne Åkerøy Hundal.

FREDRIKSSON. Blev fantasi har det dog ikke handlet om. Men også tvert imot, ifølge Sverre Holgeir Hansen, Boteriet-innehaver og «Dønnesrosen» kostymeansvarlige. På et bord ligger et ark som beskriver skakkebene som skal være med i stykket. «Dyster/fattig kostyme. Kyse på hodet, grå kjole», står det for eksempel om ei kone fra anno 1350.

– Vi har googlet mye på nettet for å se hvordan klærne var i periodene det handler om, og laget forslag som har blitt godkjent. Det er viktig å få kostymene så tidsriktige som mulig, forteller han.

Som kostymeansvarlig har Hansen også ansvar for å skaffe rekvissitter til stykket. Mens damene syr, lister han stadig opp ting de må ha tak i – en svart bibel med gullskrift, en krakk, et spekk.

PETTER DASS: Som kostymeansvarlig må Sverre Holgeir Hansen skaffe rekvissitter. Prestekragen skal stykkets Petter Dass ha. Til venstre: Sigrid Almås Horsgård.

KNAPPER: Gamle knapper kommer til nytte. Hanne Åkerøy Hundal tar en kikk.

GAMLE KUNSTER: Rose Åkerøy har sittet bak en symaskin før.

PRØVING: Dønnes gård-driver Tone Andersen har en sentral rolle i «Dønnesrosen – en drøm?». Tirsdag kveld prøvde hun antrekket. Sigrid Almås Horsgård hjelper til.

STEMNING: Stemninga er god i systua på Boteriet. Fra venstre: Rose Åkerøy, Rita Edvardsen, Sverre Holgeir Hansen og Hanne Åkerøy Hundal.

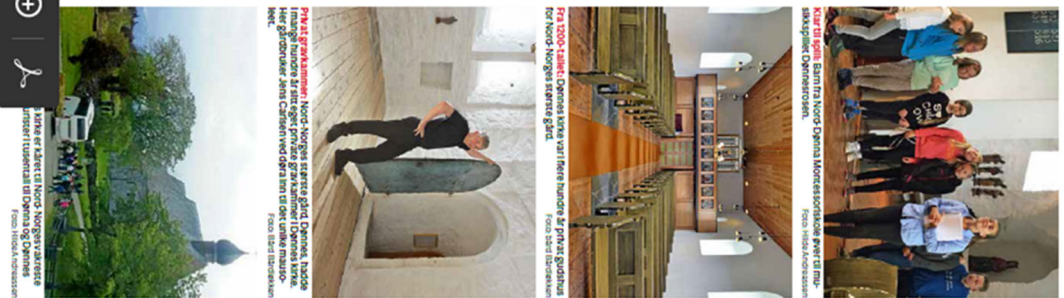
11.4.5 Løfter bygda med kirkespill, Nationen

12. REPORTAJE
Musikkspill

NATIONEN • MÅNDA 28. DESEMBER 2017

MÅNDA 28. DESEMBER 2017 • NATIONEN

REPORTAJE • 13

Løfter bygda med kirkespill

Dønnes kirke var i flere hundre år privat gudshus for Nord-Norges største gård. Dagens drivere samler hele bygda til kulturopplevelser som gir store ringvirkninger.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

Skaper bølger
 Dønnesrosen skaper nye frivillige samarbeid og bodgjerder i Dønnes.

• Musikkspill

Jul på Helgeland: Sagnomsuste Dønnes Gård på Helgeland klar til julefeiring.

Foto: Hilde Andreassen

► ble født i 1877 omfattet godset 428 bruk og strakte seg over enorme områder fra Vefsn til Salten, sier Carlsen.

For 100 år siden, i 1917, kjøpte Carlsens oldefar Dønnes Gård. Da var en god del av storgodsets jord- skogeiendommer og husmannsbruk allerede frasolgt.

Andersen og Carlsen har drevet med overnatting og servering på Dønnes Gård i vel 20 år. Gjester fra fjern og nær strømmer i dag til gården – som har blitt en turistmagnet for hele regionen.

– Store ringvirkninger

– Dønnes Gård blir i tillegg mye brukt som samlingssted i forbindelse med både barnedåp, konfirmasjon, brylluper og gravferder i Dønnes kirke, sier Andersen.

Driverne på Dønnes Gård satser også på kulturtilbud knyttet til gården og bygda.

– Vi håper det nye kirkespillet kan bli et viktig supplement og en tradisjon – og samtidig samle og løfte hele regionen, sier gårdbrukerparet på Dønnes.

Forsker Eva Narten Høberg ved avdeling for utmarksressurser og næringsutvikling i Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har nylig startet et prosjekt som belyser nærmere effektene av Dønnesrosen. Hun slår fast at ressursene ved Dønnes Gård gir betydelige ringvirkninger i lokalsamfunnet.

– Skaper samhold og bolyst

– I dette forskningsprosjektet skal vi også avdekke ideer, muligheter og ønsker om å utvikle spin-off produkter i kjølvannet av det historiske musikkspillet knyttet til Dønnes Kirke og Dønnes Gård, sier Høberg.

Hun har intervjuet alle aktørene som har deltatt i det historiske spillet og registrerer at det har gitt mer trivsel, samhold og bolyst.

– Kulturhistorie, bygninger og mennesker er ressursene ved Dønnes gård som inngår som råvarer i gårdens foredlingsbedrift. Råvarene foredles til opplevelser mynnet på tilreisende som besøker gården, men gir også et viktig bidrag til lokalbefolkningen, sier Høberg.

– Unikt opplevelsesprodukt

Hun viser til at dette kommer spesielt til uttrykk gjennom nettopp opplevelsesproduktet, Dønnesrosen, som i 2016 ble utviklet med utgangspunkt i disse ressursene.

– Resultatet er et attraktivt, samlen og meningsfylt kulturelt tilbud til Dønna kommunes innbyggere, sier Høberg.

Dønnes Gård og Dønnes kirke har vært nært knyttet til hverandre gjennom tidene, og gården er ansvarlig for guiding i kirka på bakgrunn av drivernes nære kjenskap til Dønnes kirkes historie.

– Dønnesrosen er blitt et helt spesielt opplevelsesprodukt basert på Dønnes kirkes historie med tilhørende myter og sagn, sier Høberg.

– Unikt bygdemobilisering

Unikt er det også at gårdens eier og driver, Jens A. Carlsen, står bak ideen, og har skrevet manus og sangtekster med utgangspunkt i familiens erfaring som guide i og omkring Dønnes kirke og Dønnes gård.

– I tillegg har dagens drivere hovedroller i spillet – og alle tre barna deltar i oppsetningene, sier Høberg.

Lokale krefter står også sentralt i utvikling av kirkespillet musikk og regi med komponist Stein Ivar Mortensen og Dønnes Janne Johansen Kjellevold som har ansvar for regi og også er hovedsolist i oppsetningen.

– Masse barn, ungdom og voksne fra regionen deltar i samspillet, sier Høberg. Forestillingen driftes gjennom foreningen

Unik kirkescene: På dugnad bygges scena til Kirkespillet i Dønnes Kirke. Foto: Hilde Andreassen

Sydnugnad: Masse ulike kostymer til Dønnesrosen blir til på dugnad. Foto: Hilde Andreassen

Dønnesrosen, der formålet er å gi et attraktivt, samlen og meningsfylt kulturelt tilbud til Dønna kommunes innbyggere.

Seminar om lokale spill

– I tillegg til Dønnesrosen har det de siste årene vært flere andre historiske spill på Helgeland. Nå samler vi ressursene rundt disse spillene til seminar på Dønna for å lære av hverandres erfaringer og se på videreutvikling, sier Høberg.

30. og 31. januar 2018 avholdes workshop på Dønnes Gård. Her vil også Ingebjørg Vestrum dele av sine erfaringer.

– Vestrum har doktorgrad knyttet til utvikling av festivaler i norske bygdesamfunn, og har også utdanning innen folkekunnskap, landbruksøkonomi og bygdutvikling, sier Høberg.

Arrangør for workshopen er ressursgruppa Dønnesrosen. Prosjektet støttes av Norges forskningsråd.

Tradisjonsrik gårdsjul

Gårdbrukerne på Dønnes gleder seg stort til å lære mer om kulturutvikling i bygdesamfunn i januar. Men innen den tid er det hektiske førjulsdager med mange gjester på gården.

– I desember velger mange bedrifter og foreninger å ha ulike julemarkeringer på Dønnes Gård. Vi arrangerer også stort julemarked og juleselskap på gården som er svært populære, sier Carlsen.

Julekvelden samles hele storfamilien til ribbe og pinnekjøtt på Dønnes Gård og første juledag er det alltid kveite på menyen.

– Denne julen blir det ekstra stas – for forrige uke fikk vi vårt første barnebarn. Vår datter fikk en sønn – som da blir femte generasjon i slekta vår her på Dønnes Gård, sier Andersen.

Lars Kristian Steen
redaksjonen@nationen.no

Samle og løfte

Vi håper det nye kirkespillet blir en tradisjon som kan samle og løfte hele regionen.

Jens A. Carlsen, gårdbruker og forfatter av kirkespillet Dønnesrosen

Unik kunst: Kunst fra ulike epoker preger Dønnes kirke.

Foto: Bård Bårdlekkem

11.4.6 Betydningen av festivaler, Helgelendingen

HELGELENDINGEN

Fredag 12. januar 2018

KULTUR

25

Betydningen av festivaler

En rekke aktører i Dønna samarbeider om prosjektet «Kulturbaserte opplevelser – Dønnesrosen».

MARIT ALMENDINGEN
marit@helg.no
934 53 825

30. januar inviterer prosjektet til et åpent seminar der det skal settes fokus på betydningen av festivaler, spill og andre lokale

events, basert på frivillig arbeid.

- Det finnes en rekke eksempler på denne type arrangement, og bare i Dønna kommune finner vi bl.a. Bjørnsmartnan, Sjøarkenfestivalen, Heimkommardagan på Løkta og Dønnesrosen. Hvilken rolle har disse arrangementene i lokalmiljøet, kommunene og regionen? Er det egentlig rom for fle-

re festivaler og spill i en liten kommune? skriver arrangøren i en pressemelding.

Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd gjennom programmet Virkemidler for regional innovasjon - VRI. Prosjektleder er NIBIO ved Eva Narten Høberg, avdeling for Utmæringsressurser og næringsutvikling.

STEDSUTVIKLING: Seminaret er lokalisert til Dønnes, der Dønnes kirke vil danne rammen omkring seminaret.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.